

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

POVEȘTI NEMURITOARE 26

Coperta
de CRINA IONESCU CALINESCU

Povești nemuritoare

vol. 26

EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREȘTI

1984

POVEȘTI ȘI BASME POPULARE ROMÂNEȘTI

Voinicul Ineluș

SE ZICE CĂ a fost odată un om și o muiere, și ei aveau un prunc. În păreții casei lór și-a găsit loc un șerpe de casă care, împrietenindu-se cu pruncul, mînceau amîndoi dintr-un blid, pînă crescură și se făcură mari.

Cînd șerpele se făcuse gros cît un vițel d-un an, și lung de vreo cîțiva pași, zise feciorului așa :

— Dragul meu prieten, am mîncat și am crescut împreună în casa voastră, și acum, fiind mare, vreau să plec la mama mea, că m-a ajuns dorul de ea. Vîno cu mine, să-ți fac și eu un mare bine, drept răsplată pentru binele ce mi l-ai făcut și tu mie.

Feciorul nostru își puse merinde în straiță și porniră amîndoi la drum. Văzînd șerpele că feciorul nu se putea ține de el, îi spuse :

— Suie-te călare în spatele meu, ca să mergem mai repede.

Numaidecît, feciorul se sui în spatele șerpelui și acesta parcă zbura cu el. După o cale destul de lungă, pe o căldură mare, într-o zi lungă de vară, ajunseră într-o pădure deasă, prin care abia puteai străbate. Aci șerpele începu a șuiera, și așa șuierînd de tare, de parcă toată pădurea se clătina din rădăcini.

Cît ai bate-n pălmi, mai mare-i fu spaima feciorului cînd văzu venind ca fulgerul spre ei o șerpoaică lungă de vreo cîțva stîinjeni și groasă cît un bou de cinci-șase ani. Toată pădurea se clătina pe unde trecea șerpoaica, căci era mama șerpilor.

Văzîndu-și șerpoaica puiul atît de mare și de gras, nu știa ce să facă de bucurie, că îl credea mort, nemaîștiind nimic de el de ani de zile, de cînd l-a puiat, și îl întrebă unde a trăit, de a crescut așa de mare, de gras și de frumos.

— Iacă, mamă, zise puiul șerpoaicei, feciorul ista e prietenul meu cel mai bun. În casa lor am trăit și am crescut. Am mîncat cu el dintr-un blid, ca doi frați buni.

Uitîndu-se șerpoaica la feciorul nostru, nu mai putea de dragul lui, și de bucurie mare îl înghiți într-o clipă, și apoi iar îl turnă teafăr cum a fost.

— Dragul meu, zise șerpoaica către feciorul nostru, care stătea înmărmurit în fața ei, cu ce te-aș putea eu ajuta și cum ți-aș putea răsplăti acest mare bine ce mi-ai făcut, păzindu-mi și crescîndu-mi puiul atît de mare și de frumos ?

— D-apoi nu-ți cer mult, ci mi-i da numai un inel din vîrful cozii dumatăle, care să se potrivească pe degetul meu cel mic, răspunse feciorul — că așa îl învățase prietenul său, puiul șerpoaicei.

S-a mirat șerpoaica auzind vorbele acestea, dar gîndindu-se la binele mare pe care l-a făcut puiului ei, n-a mai zis nimic. Își scoase în grabă un inel din coadă și-l potrive pe degetul cel mic al feciorului, spunîndu-i să-l poarte sănătos.

pragul uşii, din prag să sară în grindă şi d-aci să se așeze pe masă, în faţa împăratului, tocmai la amiază, că de nu îi va lua împărăţia.

Cînd primi împăratul Verde această poruncă, era cît p-aci să moară de necaz şi plîngea de uda locul, gîndindu-se că el nu putea arunca buzduganul nici în poarta palatului său, care era numai la cîţiva paşi.

S-a dus vestea peste tot pămîntul că împăratul Roşu are să ieie împărăţia împăratului Verde, deoarece acesta nu-i putea împlini porunca.

Vestea a ajuns şi la urechile voinicului nostru, care avea inelul fermecat şi pe care toată lumea începuse să-l numească Voinicul Ineluş. Aflînd cum stau lucrurile, voinicul plecă în grabă mare la împăratul Verde şi, ajungînd la palat, ceru voie să i se înfăţişeze. Cum ajunsese Ineluş dinaintea împăratului, se închină şi zise :

— Înălţate împărate, am auzit ce necaz mare a dat peste toată împărăţia. Dacă îmi dai fata de soţie, eu am putere să te scap de acest impas !

— Oh, voinice, dragul meu, dacă ai fi tu în stare să mă scapi de un aşa mare necaz, eşti vrednic nu numai de fata mea, ci îţi voi da cu ea şi jumate de împărăţie.

Auzind Ineluş vorbele astea, aşteptă pînă cînd se făcu vremea amiazului, apoi luă în mînă buzduganul împăratului Verde şi mi-ţi-l repezi spre palatul împăratului Roşu, chiar cînd în turn băteau douăsprezece ceasuri.

Pînă în clipa aceea, la curtea împăratului Roşu era mare bucurie, toată lumea crezînd că împăratul Verde nu va putea împlini porunca şi-şi va pierde împărăţia.

Dar iată că nici nu apucă bine împăratul Roșu a se așeza la masă cu toți curtenii, când numai ce aude vijîind prin aer un buzdugan. Buzduganul lovi în poartă, de aici lovi în prag, din prag în grindă, apoi se așeză pe masă, chiar în fața sa.

Să fi văzut atunci năcaz și spaimă. Din roșu cum era, împăratul se făcu galben ca ceara și nu-i mai trebui nici demîncare, nimic. Îi era frică ca nu cumva în împărăția vecinului său să fie vreun zmeu, ori vreun Sfarmă-Piatră, sau vreun Strîmbă-Lemne, c-apoi e vai de capul lui.

Îndată trimise la împăratul Verde o sută de voinici pe alese și cu o mulțime de daruri scumpe, ca să-l roage de iertare, și totodată să-l înduplece să-i trimită pe acel voinic care a aruncat buzduganul, să vină pînă la el, că vrea să-l cunoască și să-i facă o cinste frumoasă.

A doua zi de dimineață, pe cînd portarii deschiau porțile împăratului Roșu, cei o sută de voinici, împreună cu Voinicul Ineluș, se aflau dinaintea lor. Cum îl văzu, împăratul îl pofti înăuntru și-l rugă să-i facă în fața palatului trei poduri : unul de aur, unul de argint și unul de aramă.

Ca de cînd vă povestesc, podurile fură gata. Văzînd împăratul așa minune, mulțami voinicului, și îndată porunci slujitorilor să umple nouă care cu tot felul de lucruri scumpe, pe care i le cinsti Voinicului Ineluș, spunîndu-i că îi pare rău că nu are o fată, ca să-l facă ginere.

Ineluș luă în primire cele nouă care încărcate cu tot felul de scumpeturi, cum nu mai văzuse el, și plecă la împăratul Verde, să-și iei nevasta și zestrea ei : jumătate din împărăție.

Ajungînd la împăratul Verde, acesta îl primi cu mare bucurie și cinste, apoi se făcură pregătirile de nuntă și se făcu un ospăț ca-n povești.

După nuntă, Ineluș-împărat își luă nevasta, jumătate din împărăție și toate darurile pe care le-a primit de la împăratul Roșu, ba și socru-so îi mai dete cîteva cară de scumpeturi, și porniră spre palatul său cel minunat, că așa s-a pomenit de cînd e lumea, ca tot omul de omenie să-și aibă nevasta lui și să fie cu credință unul către altul.

Cînd văzu tînăra lui nevestă mîndrețea aceea de palat a lui Ineluș, nu mai putea de mirare, că palatul tatălui ei, pe lîngă acesta, era ca o colibă, și cînd a pătruns ea în palatul ăsta frumos, care avea și o grădină de toată minunăția, plină cu tot felul de flori mirositoare și de pomi încărcăți de roadă bogată și paseri care cîntau fiecare în glasul lor, se simți foarte fericită.

Ineluș-împărat era un om bun, de mai bun d-așa nu poate fi — bun ca pînea caldă. Muierea lui însă nu s-a nimerit să fie ca el : era o potcașă și o punere-de-cap, mai rea ca toate. Bag seama așa e rînduita, să fie unu' bun cu unu' rău, că alta ce să zici ?

Într-o zi, tînăra împărăteasă își puse în gînd să-l ispitească pe Ineluș-împărat, să afle cum și de unde are un palat atît de frumos, și se puse cu buna pe lîngă el. Și-apoi îi era ei de mirare cum a putut Ineluș să arunce buzduganul de la palatul tatălui său pînă-n poarta palatului împăratului Roșu, să lovească în prag, din prag să sară-n grindă, și de acolo să se așeze pe masă, tocmai cînd împăratul Roșu sta la masă cu toată curtea lui. Și cum de a

putut apoi să-i facă împăratului Roșu cele trei poduri : unul de aur, altul de argint și al treilea de aramă.

Voinicul Ineluș, deși își iubea foarte mult soția, nu voia în ruptul capului să-i spună taina puterii sale, bănuind că, dacă îi va spune, nu are să fie bine de el.

Văzînd împărăteasa că nu-i modru să scoată nimic din bărbatu-so s-a dus la vrăjitoarea bătrînă, căreia i-a făgăduit că-i va da cîțiva galbeni, numai să-i spună de unde are el așa putere mare și cine îl ajută să poată face atîtea minuni, de care nu s-a mai pomenit de cînd e lumea.

Baba-hîrca, după ce făcu vrăjuri de ale ei, îi spuse împărătesei așa :

— Vezi că împăratu' are în degetul lui cel mic, de la mîna dreaptă, un inel fermecat. Fă-ți un inel întocmai ca acela, iar peste noapte, cînd îi vedea că a adormit, dă-i să miroase aceste burieni, și atunci să-i scoți inelul cel fermecat din deget și să i-l bagi pe celălalt.

Tînăra împărăteasă a lui Ineluș, foarte bucuroasă că a aflat taina puterii bărbatului ei, îi dădu vrăjitoarei cîțiva galbeni și, luînd buruienile, se duse la un aurar și îi spuse să-i facă un inel de aur ca al bărbatului ei. După ce a avut inelul dorit, noaptea, cînd bărbatu-so dormea, i-a dat să miroase buruienile de la baba-vrăjitoare, apoi îi scoase inelul fermecat și îi trase pe deget celălalt inel. Băgă inelul fermecat în gură și își văzu de treabă, bucuroasă și liniștită că și-a văzut visul cu ochii.

Dimineața, cînd s-a trezit din somn Ineluș al nostru, îndată a aflat că vicleana lui nevastă l-a înșelat furîndu-i inelul, și de necăjit ce era, nu știa ce să facă, și plecă în lume, luînd cu el mîța, ca să nu-i fie urît singur.

După un drum lung de vreo cîțivă ani — că, mă rog domniilor-voastre, pe vremurile acelea nu erau anii așa de lungi ca azi — Ineluș-Voinicul ajunsese în țara șoarecilor. Cum ajunsese aici, mîța lui Ineluș începu a diji fără milă șoarecii. Îngrozindu-se neamul șoricesc cel numeros de atîta pradă ce le făcea mîța lui Ineluș, se adunară în grabă mare la sfat și trimiseră dintre ei o solie la împăratul lor „Roade-Bine“, căruia i se plîneră că un om din altă țară a venit și a adus cu el și o mîță, care i-a băgat în spaimă, mîncîndu-i pe capete, fără milă, și-l rugară pe împăratul lor să n-o mai lase să mai facă atîta moarte în șoricime.

Împăratul „Roade-Bine“, care era vestit de viteaz, își încinse sabia, încălecă pe un armăsar șoricesc, și porni în fuga mare, ieșind în calea voinicului nostru. Cînd văzu împăratul „Roade-Bine“ pe Ineluș, i se păru cît un munte și se îngrozi de el, dar mai mare îi fu spaima cînd văzu mîța cu ochii ei aprinși, care și începuse a-și ascuți ghearele. Bietul împărat își pierdu orice curajie, descălecă de pe armăsar și, luîndu-și căciula în mîini, căzu în genunchi înaintea lui Ineluș, dar cu ochii țintă tot la mîță și îi zise:

— Om bun și de omenie, eu, împăratul șoricimei, te rog cu multă supunere să nu mai lași afurisita asta de mîță să ne prăpădească. Pe cei morți îi poate minca — să-i fie de bine — dar pe cei vii să-i lase în pace !

— Bine ! se învoi Ineluș. Nu o voi mai lăsa, dacă mi-l putea ajuta să-mi aduci inelul fermecat, pe care mi l-a furat cineva de pe deget și mi l-a schimbat cu altul.

— Da', rogu-te, unde erai cînd ți s-a schimbat inelul ? întreabă împăratul „Roade-Bine“ pe voinic.

— Eram în palatul meu, care e cel mai frumos din lume, și dormeam dus, răspunse Ineluș.

Cum auzi împăratul șoricesc răspunsul voinicului, suflă odată în corn, și cît ai bate-n palmi începu a se aduna șoricimea din toată lumea, încît era greu pămîntul de ei. Văzînd împăratul lor că nu mai vin alții, le zise :

— Dragii mei voinici viteji, care din voi știe unde este palatul cel mai frumos din lume ?

Din mulțimea fără număr a șoricilor, se strecură cu mare grabă un șoricel alb ca neaua, de bătrîn ce era, și răspunse :

— Înălțate împărate, să trăiești cu sănătate și să ne împărățești cu dreptate, eu tocma' de acolo vin.

— Dragul meu, îi porunci Împăratul „Roade-Bine“, să mergi dar acolo și să afli, așa cum știi tu, cine a furat inelul din degetul acestui voinic cînd dormea el, și unde se află inelul. Și de nu li-i găsi și nu-l vei aduce aici în cel mai scurt timp — vezi mița asta ? — pe toți ne va mînca, dar mai întîi te va mînca pe tine ! M-ai înțeles ?!

— Am înțeles, înălțate împărate, știu cine a furat inelul și unde se află acuma. Am văzut cu ochii mei cum soția ăstui voinic i l-a scos din deget, cînd dormea, și l-a ascuns în gură, sub limbă. Mă duc îndată pînă acolo, îmi bag coada în blidul cu piper, și cînd ea va dormi, i-oi da cu coada pe sub nas, și cînd va străviga¹ și-l va sări inelul din gură, îl voi băga pe coada mea, și dau fuga cu el aici.

Cum a zis, așa a și făcut.

¹ a strănuta.

Pe cînd gîndea împăratul și Ineluș că șoarecele va fi ajuns la palatul cu pricina, el se și întorcea cu porunca împlinită, aproape mort de atîta alergătură.

Acum Ineluș, primindu-și inelul și văzîndu-l din nou pe deget, nu mai putea de bucurie și mulțumi împăratului „Roade-Bine“ pentru binele ce i l-a făcut și, luîndu-și mița, îi făgădui că nu va mai veni cu ea în țara lor, și plecă voios către frumosul său palat.

Ajungînd acasă, porunci inelului ca pe nevastă-sa s-o facă cerșetoare zdrențuroasă, desculță și cu o straiță peticită pe umăr, să umble a cerși de la casă la casă — dacă n-a fost vrednică și mulțumită cu un palat așa de frumos, avînd toate bunătățile din lume — iar palatul său să-l facă praf și pulbere, apoi a plecat în lumea largă, fără să știe unde, și s-a tot dus, și dus a fost, și dacă n-o fi murit, și azi trăiește.

Iar eu m-am încălecat pe-o coadă de lopată,
Și v-am povestit o minciună încornorată.

(poveste ardelenască, culeasă și repovestită de Petre Uglișlu)

**Pipăruș Petru
și Florea Înflorit**

A FOST CE-A fost, că de n-ar fi fost, nu s-ar povesti.
'A fost odată o muiere văduvă, îi murise adecă bărbatul și ea rămase cu trei copii : doi feciori și-o fetiță. Și nu era să-

racă văduva, că bărbatu-său, fie iertat și mîie¹ pe unde a înserat, fusese un om foarte harnic ; avea o moșioară bună, avea boi și plug de putea ara ea de ea, fără de a să mai însîmbra² cu alții, și mai avea ea cîte ceva, știi, cum au muierile care rămîn după oamenii harnici. Destul că era pe timpul aratului, toată lumea ara și sămăna ; deci, să pun și feciorii ei într-o zi să meargă la plug, să are un loc într-o poiană, bunăoară. Pleacă deci feciorii într-o dimineață, la plug, dar nu-și iau merinde, că n-aveau coptură, ci spun mamei lor să le trimită de amiază acolo.

— Bine, dragii mamei — zise văduva — dar cine să vă aducă vouă de amiazi, că eu nu pot merge, vedeți voi bine că sînt beteagă, iar sora voastră nu știe unde-i locul nostru din poiană, ea n-a fost niciodată acolo, și, de nu alta, s-a prăpădi prin acea săcretă³ de pădure, ori a nimeri chiar la curțile zmeului, apoi atîta o mai vedem !

— Nu te teme, mamă — zic feciorii — nu te teme, vom trage noi o brazdă cu plugul decum ieșim din sat și pînă la loc, de nu poate greși, numai tot pe brazdă să vină.

Să duseră deci feciorii și să apucară de lucru, și arară pînă la amiazi, dar nici pomană să le vină sora cu ceva de gustare ; și sloboziră boii la pășune, și după ce să săturară boii, iară îi înjugară și arară pînă la ojină⁴. Atunci nu mai puteau feciorii de foame. Să hotărîră deci să meargă acasă.

¹ Să mîneze, să se odihnească.

² A se însîmbra — a se întovărăși.

³ Săcret — neumblat, ascuns.

⁴ Ojină — gustare pe la orele cinci după amiază.

Nu ştiau ei de ce s-a putut întâmpla : răătăcit-a soru-sa prin pădure ? N-a trimes-o mumă-sa ? Ori ce poate să fie, de-i lasă o zi de primăvară fără mîncare ?

Cum ajung în curte, întreabă pe muma lor :

— Ei, bine, mamă, dar cum de n-ai trimes pe sora noastră cu gustarea, de ne laşi să venim în sat de pe la ojină ?

Auzind biata lor mamă vorbele acestea, căzu ca lovită de trăsnet, căci ea trimisese pe fată cu gustarea, deci ştia că alt modru¹ nu poate să fie decît că s-a răătăcit prin acea săcretă de pădure, cine ştie unde ! După ce-şi mai veni în fire, le spuse copiilor, tot plîngînd :

— Spusu-v-am să nu mîrgeţi, la plug, dacă n-am avut ce vă pune merinde ? N-am zis că s-a pierde biata copilă prin pădure ? Iată că s-au împlinit vorbele mele : mai bine era de minţam ! Vai de mine şi de mine, copila mea, sufletul meu, nădejdea mea ! A dat zmeul de ea, nu-i alt modru, ori că au mîncat-o lupii !

Auzind feciorii plînsul şi văietarea mamei lor, să puseră pe gînduri, ce-ar fi de făcut ? Să sfātuiesc, să gîndesc, dau în dreapta, întreabă-n stînga... sora nu-i, ca-n palmă ! Deci, zice feciorul cel mai mare :

— Mamă, nu mai plînge, bun e Dumnezeu şi eu gîndesc că trebuie să aflu pe soru-mea ; plec mîine dimineată, plec mamă, ba nici nu stau pînă dimineată, cum iese lună plec şi fără ea nu mă mai vezi : mă tot duc pînă dau de ea, ori vie, ori moartă, şi ţi-o aduc acasă, ori că-mi pun capul.

¹ Modru — chip, putînţă.

Auzind biata mamă vorbele acestea hotărîte, să mîhni şi mai tare ; presimţea oareşicumva că într-un ceas rău pleacă feciorul de acasă ; deci, să încercă a-l îndupleca să rămînă acasă, începu să plîngă că doară l-ar putea opri, dar toate fură în zadar, feciorul şi-a fost pus caru-n pietrii să nu să oprească pînă nu va da de soru-sa. Pleacă deci la drum, iar mumă-sa rămîne plîngînd, numai cu copilul cel mai mic acasă. Şi plîngea şi să văieta cît o lua gura. Şi cum să nu plîngă biata muiere ; numai ieri dimineaţă, nu mai departe decît ieri dimineaţă, avea trei copii, acum numai de are unu ; fata-i pierdută, iar feciorul cel mare a plecat pe o cale de unde nu-i modru să se mai întoarcă. Nu-i trebuia bieteii muieri mîncare, nu băutură, nu hodină, nici lucru, ci tot ieşea pînă afară la poartă, plîngînd şi frîngîndu-şi mîinile, şi iar intra înlăuntru în casă, sta să moară de urît, fără copiii ei, afară n-afla pe nimeni cine să o mîngăie. Cît era ziulica de mare tot plîngea ; de era în casă, era tot cu ochii la fereastră, doară îşi zăreşte fata ori feciorul cel mai mare ; dacă ieşea afară, în curte, în drum întreba pe toţi călătorii :

— Nu mi-aţi văzut fata ? nici feciorul ?

Dar nime nu ştia spune ceva despre ei, de la plecarea lor. În sat să lăţise faima că zmeul a furat pe fata văduvei, că feciorul cel mai mare s-a dus s-o caute şi nu s-a mai reîntors.

Aşa şi era. Feciorul cel mai mare să duse să îşi afle pe soru-sa. El s-a tot dus pînă în pădure, acolo a dat de-o brazdă proaspătă şi s-a dus tot pe ea, pînă-a nimerit la

niște curți, la curțile zmeului. Și erau întărite curțile zmeului, ca la zmei, tot cu stinci de bolovani, dar el nu să înfrica deloc, ci sui treptele celea de piatră, gîndindu-și: „Ce-a fi aceea va fi cu mine, dar eu întru, de nimeresc la soru-mea, bine, de nu, chiar la zmeul să fie, tot cu-o moarte-s dator, dar necăutate nu las aceste curți“.

Așa și făcu. Intră înlăuntru. Adecă acolo, pe cine află ? pe soru-sa gătită. Doamne, ca o grofoaie¹ și făcînd de-mîncare.

— Bună ziua, soră !

— Să-ți deie Dumnezeu bine, frate, dar tu cum ai ajuns aici ?

— Eu ? cum mă vezi ; dar tu cum ai ajuns ?

— Oh, frate dragă, bine zicea mama să nu mergeți voi la plug fără merinde, că iată, m-a trimes la voi cu demîncare și eu am venit tot pe brazdă, gîndind că dau de voi, cînd colo, nimerii unde mă vezi. Acum ce va fi cu tine, că îndată vine zmeul și poate că te omoară, de nu ne-a omori încă pe amîndoi ? Mai bine rămînei acasă, că de scăpat tot nu mă poți scăpa, iar de te omoară zmeul, biata mama o să să prăpădească de supărare.

Atunci numai văzură că să deschid ușile și un buzdu-gan intră în casă, să învîrte de trei ori deasupra mesei și să anină într-un cui în părete.

— Ce e aceasta, soră ? întreabă fratele.

— O, frate, acesta e semnul zmeului, cînd vine buzdu-ganul, e semn să pun mîncările pe masă, că îndată-i aci.

¹ Grofoaie — soție de grof, boțeroaică.

Dar care, unde să te ascund dinaintea zmeului ? ian hai și te bagă colea, sub covată.

De-abia avu biata soră atita timp cît să pună covata pe frate-său, și zmeul fu aci :

— Tu, mîndruțo, parcă-mi miroasă a om pe-aci, cine-i aci ?

Biata fată dă să mintă că mîncările miroasă, ba una, ba alta, dar zmeul, zmeu, nu crezu nimic, ci o făcu să spună cine a venit și că e sub covată.

— Așa ? zise zmeul. Atunci de ce să teme de mine ? Hai, cumnate, afară, să te omenesc dacă veniși la casa mea !

Și scoase pe fecior afară și-l puse la masă, și porunci fetei :

— Mie să-mi pui nouă coaste de porc și frate-tău două, mie nouă cupe de vin și frate-tău două, și, măi cumnate, la noi e datina că : Cine gată mai iute de mîncat, să arunce ciolanele în capul cărui întîrzie ; acum, hai la mîncare !

Și să pun la mîncare, pînă mînca feciorul oleacă de carne de pe o coastă, zmeul mînca toată porția și prinde a arunca ciolanele în capul feciorului. Văzînd zmeul că feciorul nu să apără, că să teme și tremură, îi zise :

— Hai, cumnate, afară la largul, să văd mai bine ce cumnat am, dar să-mi spui pe unde vrei să mergi, pe horn ca mițele, ori pe ușă ca cîinii ?

— Eu mă duc pe ușă ca oamenii, zise feciorul.

Și iese pe ușă, dar zmeul ieșise pe horn ca mițele și să repezi asupra lui și-i taie capul. Apoi scoase inima și i-o puse într-un blid, și trupul i-l îngroapă sub un gard.

Văzînd biata văduvă că trece o zi, trec două, și trei, și nu-i mai nimerește nici fata, nici feciorul, era să se arunce în fîntînă de supărare, dar iarăși își întărește firea.

Dar pe feciorul cel mai mic nu-l mai prindea starea, nu putea de jalea mamei și de dorul frate-său și a soru-sei. Deci, într-o dimineață, zice :

— Mamă, ce-a fi cu mine aceea să fie, dar eu n-am pace pînă nu dau de soru-mea și de frate-meu. De aceea nu te supăra, că eu trebuie să merg pînă unde voi da de ei.

Acum, biata mamă iar începe a plînge și a să dăoli¹ :

— Dar nu merge, cui mă lași ? Știu că nici tu nu te vei întoarce, fie-ți milă de bătrînețele mele și stai baremi tu aci, dacă de ei n-avui parte.

Dar feciorul era neastîmpărat de dorul frate-său și al soru-sei și deci trebui să plece. Și se duse, și nimeri nici mai bine, nici mai rău, de cum o nimerise frate-său cel mai mare.

Acum, biata văduvă nu mai avea nici un copil, nici o bucurie, nici o mîngiere, nici un ajutor, rămăsese singură ca cucul. Multă vreme o fi tot plîns biata de ea, multe nopți le-o fi petrecut fără somn și zile fără-mîncare, dar la urma urmelor îi întări Dumnezeu inima și începu a-și veni în fire. „Să mă sodomesc², e păcat de moarte, trebuie să trăiesc și năcăjită, cum am trăit în bine pînă aveam bărbat și copii“, își zise văduva, și prinse a mai lucra cîte ceva și a mînca, să nu să omoare cu foamea pînă mai are zile.

¹ A se dăoli — a se boci, a se vîlcări.

² A se sodomi — a se prăpădi, a se nimici.

Într-o dimineață, cum mătura prin casă zicînd rugăciunile, iată, vede un bob de piper jos, și să pleacă de-l ridică și-l pune pe masă. Dar bobul se durdulică de pe masă și iară cade jos. Ea, ca muiere strîngătoare, nu lasă să să prăpădească nici un fir de piper, deci să pleacă și, ridicîndu-l, îl bagă în sîn. Firul cel de piper nu stă în sîn ; cum ? cum nu ? destul că și din sîn iese și cade chiar înaintea ei. Ea iară să pleacă și-l ridică de jos, și-l bagă în gură, și zicînd ceva îl scapă pe grumazi la vale. Din minuta aceea, văduva prinde grea și la nouă luni face un drag de fecior, de să mai fi avut doi ochi să te uiți la el.

Ea chemă pe preotul satului, îl botează și-i puse numele Pipăruș Petru, căci dintr-un fir de piper era zămislit. Și creștea copilul, dar creștea ca din apă. Cînd era de-o lună, era cît alții de-un an, cînd era de două luni, era ca altul de trei ani, și începu a umbla pe uliță și-a vorbi toate celea. El tot auzea pe oameni vorbind : „Ce mai fecior, pagubă că nu-i trăiesc frații, că ei trei ar bate un sat întreg cînd s-ar mînia bine“. Așa azi, așa mîine, așa ziceau oamenii în toate zilele. Cînd era Pipăruș Petru de trei ani, era cel mai frumos și mai voinic fecior din tot satul.

Într-o zi, întrebă pe mamă-sa :

— Mamă, mai avut-am eu frați ?

Dar ea, temîndu-se să nu meargă și el ca frații lui și să nu să mai reîntoarcă, îi zise :

— Nu, fătul meu, n-ai avut nici un frate.

— Nu ? Atunci fii bună și-mi dă o dată țîță, dar pe sub pragul casei. Și ridică Pipăruș pragul casei cu degetul cel

mic, iar mumă-sa să plecă să-și lăpteze pe fiu-său. Atunci Pipăruș lăsă puțin pragul în jos de o cam strîngea pe mumă-sa, și-o întrebă :

— Mamă, mai avut-am eu frați ?

Ea, văzînd că nu-i alt modru, îi spuse :

— Da, ai avut doi frați și-o soră, pe soru-ta a furat-o zmeul iar frații s-au dus s-o caute, și de atunci nu i-am mai văzut.

Atunci iar ridică pragul și zise mame-si :

— Acum scoală-te și-mi fă o azimă de grîu curat, frămîntată cu lapte numai din țîțele tale, că eu am semne că trebuie să dau de ei și să-i aduc.

Auzind vorbele acestea, biata mamă iară începe a plînge și a să văieta.

— Dar cum te lasă inima să mă lași acum la bătrînețe, slabă, beteagă, singură ? N-am dus și nu duc destul bănat ¹ după cei trei, acum te mai prăpădești și tu prin cea săcretă de lume, de nu alta, va da zmeul de tine, de nici de nume nu-ți voi mai auzi ? Rămîi, dragul mamei aci, nu te mai duce nicăiri : rămii și te însoară, bătar ² de tine să am parte.

Ei, dar Pipăruș Petru era voinic, lui îi trebuia vitejii, deci nu scapă mumă-sa de gura lui pînă ce nu-i făcu o azimă de făină de grîu curat, frămîntată numai cu lapte din țîțele ei și cu lacrimi din ochii ei. După ce i-a copt-o oa rufa, Pipăruș și-o puse în traistă și zise :

¹ Bănat — părere de rău, jale.

² Bătar — cel puțin, măcar.

— Rămîi sănătoasă, mamă, nu te supăra deloc, că nici trei zile nu vor trece și eu trebuie să fiu înapoi, ori cu veste bună, ori rea, dar mai cred că cu bună.

Și se luă Pipăruș Petru la drum, du-te, du-te, pînă dă în pădure, și acolo nimerește o brazdă mai astupată. „Hai să merg pe ea“, își zise Pipăruș, și se duse tot pe ea pînă ajunsese la curțile zmeului. Și acolo intră înlăuntru. O fată frumoasă... — Doamne ! și îmbrăcată ca o împărăteasă, era singură și făcea demîncare.

— Bună ziua, soră !

— Să trăiești cu bine; dar ce-mi zici soră ?

— Îți zic soră fiindcă-ți sînt frate : de nu crezi, ian hai de mănîncă din azima asta.

Și scoase Pipăruș Petru azima din traistă și-i dete fetei să mănînce. Dar cum îmbucă, o dată zise !

— Asta-i cu lapte din țîțele mamei mele, acum cred că-mi ești frate, dar nu pricep cum ? că tu ești fecior holtei, iar eu cînd am ajuns în robia zmeului, numai doi frați am avut, pe care zmeul i-a și omorît, iar de atunci nu sînt mai mult de cinci ani, deci nu pricep, dacă-mi ești frate, cînd te-ai putut naște ; că doar nu ești numai de patru-cinci ani ! ? Tu trebuie să fii baremi de douăzeci de ani !

— Nu-s soră, ci numai de trei ani și mai ceva, dar așa-mi e felul. Să-mi spui acum, soră, ce semne face zmeul cînd vine ?

— Vai, frate, bine ar fi să mergi de aci, pînă nu vine semnul lui, că după semn și el îndată sosește. Că are un buzdugan, frate, un buzdugan de fier, mare cît o bute de

cincizeci de ferii ¹, și-l aruncă cale de două ceasuri de departe, și drept în ușa nimereste cu el ; ușa atunci să deschide și buzduganul să pună singur în cuiul cela din părete. Dar du-te, frate, nu sta, că acum e vremea să vină și, de te află aci, te omoară și pe tine ca și pe cei doi.

— Lasă-l să vie, soră, să văd și eu cum sînt zmeii, că și așa, pînă acum n-am văzut nici unul.

Atunci aud buzduganul trosnind în ușa ; ușa să deschide și dă să să pună în cui. Dar Pipăruș nu-i dă răgaz, îl luă de toartă și zvîrr ! îndărăt cu el, dincătrău a venit. Și cu așa putere a aruncat cu el, de chiar pe lîngă zmeu a trecut, și s-a tot dus cale de trei zile și s-a împlîntat într-un munte de piatră. Nouă zile a trebuit să scobească zmeul pe lîngă buzdugan pînă și l-a putut scoate din munte și-a venit apoi cu el pe umăr necăjit. Cînd ajunse acasă, zise din curte încă :

— Cine-și bate joc de buzduganul meu, Florea înfloritul, ori Pipăruș Petru, viteazul de cumnatu-meu ?

— Eu sînt, cumnate, eu, Pipăruș Petrea, dar de unde mă cunoști ?

— Eu ? nu mă mai întreba, doară o săptămînă m-a tot scuturat frigurile cînd te-a născut mumă-ta. Dar bine c-ai venit la casa mea, hai să trăim puțin și bine. Adu, drăguță, mîncarea pe masă, mie nouă coaste de porc fripte și frățîne-tău două, mie nouă cupe de vin și lui două, să ne punem la ospăț...

— Adecă... să fie vorbă întoarsă, zmeule, zise Pipăruș.

¹ Ferie măsură de o vadră.

Adă-mi soră, mie nouă coaste de porc și nouă cupe de vin, iar zmeului adu-i două coaste și două cupe de vin, dar să ai de grijă, zmeule, care cum gătam de mâncat carnea de pe os, osul îl aruncăm în capul celui ce n-a gătat încă, că parcă pe aci așa e obiceiul.

— Cam așa a fost — zise zmeul — dar de vrei, putem strica obiceiul.

— Ba nu vreau să stric obiceiul țarei, zise Pipăruș. Om de nimica e cine cutează a strica obiceiurile țarei, las' cum a mai fost și hai la masă !

Și să puseră la masă, și cum apuca Pipăruș o coastă în mână, o bagă în gură și despoia carnea de pe ea, iar cu oasele pleosc ! la zmeu în frunte. Zineul să cam năcăji, dar ce să facă ? Trebuia să rabde, că și-a dat de om. Și Pipăruș ia altă coastă, apoi alta, și alta, pînă mîncă carnea de pe toate nouă coastele, iar oasele le da de capul zmeului, de toate să zdrobeau. Cînd gătă Pipăruș coasta cea din urmă și de băut cea din urmă cupă de vin, atunci gătă și zmeul de mîncat cea dintîi coastă și dă să arunce cu oasele în capul lui Pipăruș. Dar acesta nu-i dă răgaz, să repede la zmeu și pleosc ! cu o palmă peste obrazul cel gras al zmeului, de-i mută o falcă din loc, apoi se încăierară la luptă, la trînteli, de gîndea că nu alta, ci să să omoare unul pe altul. De la o vreme, zmeul nu mai putea de osteneală, că ostenit era și de cale și nu putuse nici să să sature baremi cumsecade, omenește, că Pipăruș nu-i dăduse răgaz. Deci ostenit cum era, zise bietul zmeu :

— Lasă-mă în pace că-ți înviu pe cei doi frați.

— Hai de mi-i învie, zise Pipăruș.

Și merse zmeul și-i dezgropă, și le puse inimile la loc, și-i stropi cu apă vie, și să sculară mai frumoși de cum au fost.

— Vai, că greu adormii, zise unul

— Doar așa și eu, zise celălalt.

— Dormit, dormit ! zise zmeul — că de nu venea frațele vostru, ăsta mai mic să vă trezească, mai dormeați voi un somn lung !

— Dar nu sta de sfaturi — zise Pipăruș — hai să ne luptăm, că de aci eu nu merg pînă ce nu rămîne unul mort, ori eu, ori tu, că așa e firea mea.

Și să puseră a se bate în săbii, și se tăiară de curgea singele vale. Atunci să rezezi Pipăruș o dată și bine voi-nicește, și-i tăie zmeului capul, apoi tot îl duminică bucățele ca de tocană, și făcu trei grămezi de carne din el.

Apoi zise cătră frați : -

— Fraților, hai să ne ospătm oleacă, că apoi mergem cătră casă, că mama știu că nu mai poate de dorul nostru, o fi gîndind că ne-am prăpădit cu toții, de nu mai nimerim nici unul.

Și să ospătară feciorii mei, soru-sa le făcu demîncare, și ei aduseră vin din cel bun, și băură și să desfătară pînă ce începu a prinde beția pe Pipăruș. Atunci să gătară de cale, încărcară carele de bunătați, că doară acolo erau de unde, și plecară.

Mergînd ei așa cătră casă, dau de o fîntînă în cale și boii să trăgeau cătră ea, semn că le era sete.

— Adăpați boii — zise Pipăruș cătră frați — că eu mă dau oleacă lîngă stejarul acest umbros să mă hodinesc, că așa-s de obosit. Și cu vorbele acestea, să apropie de un ste-

far mare și să răzimă de el, așa stînd în picioare; și cum să răzimă, cum adormi ca mort. După ce frații lui adăpară boii și-i înjugară din nou ca să porceadă mai departe, merse soru-sa la Pipăruș să-l trezească, dar pace de a-l mai putea trezi. Atunci, zise fratele cel mai mare :

— Mă, dragii mei, oare facem noi bine că ducem pe străinul acesta cu noi ? Bine că el zice că ne e frate, dar poate-să una ca aceea ? Bine știți voi că numai trei am fost la părinți ; bine știți că mai întii te-ai pierdut tu, soră, de acasă, apoi eu și în urmă tu frate, dar atunci mama nu mai avea alți copii. De l-ar fi avut după înstrăinarea noastră, ar fi iată așa, un băietan, dar el e de mare ca și noi și de tare ?... Oh, mai tare chiar decît Ucigă-l toaca. Poate că-i vrun strigoi, ori doară chiar zmeu, că văzurăți cum omorî pe zmeul ca pe un pui de găină !? Eu gîndesc că n-ar fi bine să mai mergem cu dînsul pe o cale.

— Să nu mai mergem — zice celălalt frate — să-l lăsăm dormind, iar noi să ne păzim drumul.

— Așa e — zise cel mai mare din frați — dar dacă să trezește, tot ne ajunge ; nu vedeți ce ogașe adînci taie cărăle astea cu povară ? Tot pe ele vine pînă ce ne ajunge și face din noi tot tocană, ca și din zmeul acela, iar cu sora fuge cine știe unde, de nu mai aude mama de ea, nici de noi. Dacă, de veți voi, eu știu ce-ar fi de făcut : hai-deți să luăm lanțurile de la cară și, cum doarme răzimat de stejar, să-l legăm de el bine cu lanțurile ; atunci știu că nu va mai veni să se laude că el a scăpat pe sora de la curțile zmeului, ba să zică că și pre noi chiar din morți ne-a înviat.

— Să-l legăm — zise fratele cel mai mic — să-l legăm, că pe cară avem destulă blagă¹, nu mai avem lipsă de el !

Și-l legară de stejar cu lanțurile, și-l legară pogon², de-i auzeai oasele piriindu-i, și el tot nu să trezi, dormea ca mort de ostenit și beat ce era.

Soru-sa bucuros l-ar fi deșteptat, dar nu putea ; apoi, să facă împotriva celor doi frați, încă nu putea. Deci, să uită lăcrămînd cum leagă pe binefăcătorul ei și-și zicea : „Doamne, scapă-l“.

După ce-l legară de stejar, își făcură cruce, ziseră un „Doamne-ajută“ și începură a plesni boii mîinindu-i ; „Cea Surilă ! ho, Bourean, ho !“

Soru-sa să gîndea singură, mergînd îndărăptul carelor : „Cum mai cutează fățarnicii aceștia a-și face cruce și a zice „Doamne-ajută“, după ce numai acum săvîrșiră o faptă din cele mai mișele ?“ Dar iarăși zise : „Bag samă, și hoțul, cînd merge la furat, zice „Doamne-ajută“, necum ăștia care cred că un lucru bun au săvîrșit !“

Și ajunseră acasă. Mama lor îi cunoscuse și vărsă lacrimi de bucurie la vederea lor, dar îi întrebă :

— Pipăruș Petru n-a dat de voi ? Frățiorul vostru cel mai tinăr ?

— Nu, mamă — răspund feciorii — n-am văzut nici un fel de Pipăruș. Iată, pe sora noastră a fost prins-o zmeul să o ia de nevastă, și de atunci pînă acum ne tot luptarăm amîndoi cu el pentru sora noastră, dar nici un fel de Pipăruș n-a venit să ne ajute. De-abia am putut omori zmeul ca să-ți aducem fata. Acum, bucură-te îm-

¹ Blagă — avere, bogăție.

² Pogon — strașnic, grozav.

preună cu noi, că iată și comori am adus de la zmeul ; uită pe Pipăruș, că de-ar fi vreun viteaz ca noi, trebuie să vină cît de tîrziu.

Și să puseră, frate, pe ospăț, aduseră carne, și vin, și lăutari, și adunară tot satul să se bucure și să să mire de vitejia lor, că au omorît pe zmeul și i-au luat comorile celea scumpe.

Intr-un tîrziu, se pomeneste și Pipăruș Petru și dă să se scoale, dar să simte legat de stejar cu lanțuri preste pept și preste mijloc, preste grumazi și preste picioare.

— M ! hm ! dulcii mei frați — zise el — dar bine mai știți voi răsplăti bunătatea ce v-o făcui ! Bine a zis cine a zis : „Fă bine și așteaptă răul !“ Dar lăsați, că v-o fac eu de nici dracul nu vi-o mai desface !

Și numai o dată să umflă, și lanțurile cad rupte zală de zală, de gîndeai c-ar fi numai de buciniș. „Acum, să mai dorm una pe pajiște — își zise Pipăruș — că am eu vreme să ajung acasă ; cu cît aș merge mai iute, cu atît ar fi bucuria fraților mai scurtă.“ Să puse deci să să odihnească, dar nu mai vrea somnul să să apropie de el, că nu-i putea ieși din cap nemulțumirea fraților săi. Începu a să gîndi la toate minutele de cînd a plecat de-acasă. „Măi — își zise — adecă zmeul nu știa, de bună samă, că cine i-a zvîrlit buzduganul îndărăpt : eu, ori Florea-nfloritul. Trebuie că viteaz om e Florea acela ; cum aș vrea să-l cunosc acuși. Acum să merg să văd ce face biata mamă, apoi să caut pe Florea-nfloritul, să mă prind cu el frate de cruce.“

S-a luat dară să plece, dar uitîndu-se la stejarul cel mare, de care-l legaseră frații, își zice : „Biata mamă, nici lemne de foc n-o fi avînd, că harnicii de frați nici lemne nu i-or fi dus ; hai să-i duc eu un cătur¹ batăr.“

Și merse la stejarul de care fusese legat, îl smulse din pămînt ca pe un morcov, îl luă pe umăr, cum iai o greblă bunăoară, și hai cu el spre sat.

Cînd era ospățul mai pogan, cînd jucau și beau pe întrecute în ocol, că în casă nu mai încăpeau, atunci nimeri și Pipăruș cu stejarul pe umăr. Tot satul îl cunoscă, că doară numai de cîteva zile plecase de acasă, dar frații lui nu știau ce să facă, unde să se ascundă, văzîndu-l cum vine către ei, și își gîndiră că acum are să-i omoare.

— Bun ospățul la d-voastră, zice Pipăruș intrînd cu stejarul cel mare pe umăr.

— Bună să-ți fie inima, ziseră sătenii, pre cînd frații lui o luară la sănătoasa.

— Oho ! strigă Pipăruș, încătrău cinstiților ? Ian stați oleacă de vorbă cu mine, că avem o țîr de răfuială ! Frumos fu aceea de la voi să mă lăsați dormind în pădure, și încă legat cu lanțuri ca p-un hoț ? Asta-i mulțămită fiindcă v-am aflat, am bătut pe zmeul care vă omorise, pînă v-a înviat, l-am omorît pe el să scap satul nostru de urgia lui, v-am umplut de averi și v-am pus pe drumul către casă, eu, fratele vostru, așa răsplată am fost vrednic să aflu de la voi ?

Atunci frații începură a plînge și a să ruga de iertare, zicînd că numai au glumit, că bine știau ei că el atîta-i de

¹ Cătur — copac tînăr.

tare, de cu stejar cu tot poate veni acasă. Să mai rugă și mamă-sa, și soru-sa, și tot satu să-i ierte, iar el, fiind om cu inimă bună, i-a iertat și s-a pus și el la ospăț.

Cînd a fost a doua zi dimineata, după ce s-au sculat toți voioși și sănătoși, Pipăruș Petru să găta de cale.

— Dar unde vrei să mergi iară, Petre, puiul mamei ?
Îl întrebă mamă-sa.

— Mă duc, mamă, mă duc departe, pînă unde voi da de Florea-nfloritul, dar de cumva l-oi putea aduce să fie soț sorei mele, că am auzit că e un voinic de om, și-ar fi păcat să nu ne cunoaștem.

— Da nu merge, stai acasă, aveți voi destulă avere, în-surați-vă, dragii mamei, iar pe soru-ta vom mărita-o noi după cineva, că doar sînt destui feciori zdraveni în sat, ce să mai bați calea țării ? Stai tu aci, în satul tău, între neamuri, aproape de mine, acum la bătrînețele mele, să nu-ți mai duc atîta dorul.

Multe vorbe bune și înțelepte îi spuse mamei-sa, dar el tot ca el, dacă își punea odată carul în petril pentru ceva, apoi nu mai era om să-l dezbaiere. Își luă dară rămas bun și se cam mai duse, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, că din poveste multă este, mîndră și frumoasă, s-o ascultați și d-voastră, că cine n-a asculta o-a învăța, iar cine o adormi se va hodini și povestea nu o-a ști.

S-a dus, s-a dus pînă a nimerit într-o pustietate mare, de nu vedea nimic, numai ceriul în sus și sub picioare pămîntul, nici o frunză, nici un fir de iarbă, dar nimica, ce-i nimica.

A mers el mult prin pustietatea aceea, pînă a dat de un vij¹ bătrîn, dar bătrîn nu glumă, alb la păr și la barbă ca o oaie bălaie, cu o cîrjă în mîna dreaptă, iar cu cea stîngă își tot ferea genele de pe ochi să vadă înainte, că așa-i erau de lungi și dese, de-i veneau pînă în gură și să împreunau cu barba și cu mustățile.

— Bună ziua, moșule !

— Să trăiești cu bine, voinice ! Dar de unde și pînă unde ?

— Mă duc, moșule, pînă unde voi da de Florea-nfloritul, că am auzit că e un voinic mare și vreau să-mi cerc puterile cu el ; nu știi unde l-aș găsi ?

— Oh, puiul moșului, în zădar mergi tu pe jos, că nici în trei ani de zile nu vei ajunge la el, dară du-te îndărăpt la curtea zmeului, știi, unde ți-ai aflat sora și frații ? Acolo să mergi și să cauți în fundul grajdului că-i găsi un cal, un cal singur, și atîta-i este de urît singur, de stă să moară ; de urît a slăbit, de numai pielea pe os i-a rămas, că de cînd ai omorît pe stăpînul său, pe zmeul, el din grajd n-a mai ieșit, nici n-a mîncat, nici n-a băut, numai tot a rîncezat. Acolo să mergi și să-l iai, că acela te poartă cît o purtat pe stăpînu-său, ba și mai mult de-i porunci ; apoi să vii iar pe la mine, înțelesu-m-ai ?

— Te-am înțeles.

Și merse Pipăruș Petre îndărăpt, pînă la curțile zmeului, și intră în grajd. Adecă acolo într-un unghet, văzu un cal mai mult mort decît viu, de-i puteai număra còastele cale de-o poștă, de-abia să mai putea ținea pe picioare. Cum văzu calul că intră cineva în grajd, începu a fi voios

¹ Vij — moșneag.

și a prinde curaj, nu știa ce să facă bietul cal de bucurie, da cu picioarele în pământ și vrea să se dezlege de la iesle, dar nu putea, că era legat cu lanțuri.

Pipăruș Petru dezlegă calul și-l scoase afară și să uită la el. „Cu gloaba asta să merg eu ?” își zicea. Sta să nu-și creadă ochilor. Dară calul răsuflă o dată bine și să scutură de-și dezmoști oasele, că doară stătuse multă vreme acolo ca într-o temniță, legat scurt, fără nutreț și neadăpat. Pipăruș îl slobozi de păscu oleacă, apoi îl adăpă și se urcă pe el. Atunci, calul începu a vorbi :

— Cum vrei, domnul meu, să te duc, ca vîntul ori ca gîndul ?

— De m-ai putea duce numai ca caii, încă mi-ar părea bine. Așa-i răspunse Pipăruș, văzîndu-l atît de slab.

Și prinse calul a merge, și merse, și merse tot în galop, pînă la un munte de sticlă. Acolo, nu mai putea de obosit. Dă să se suie pe el la deal, dar nu poate calul merge. Atunci, zise Pipăruș :

— Bag seamă, te-oi mai duce și eu în spate, precum m-ai dus tu pre mine.

Și luă calul după cap ca p-un miel, și-l sui în vîrful dealului, și acolo huzdup ! cu el de pământ. Și să ridică calul de jos, și să făcu cît un munte de mare, și zise lui Pipăruș :

— Place-ți cum sînt acuma ?

— Ba place-i cînilor și lupilor, fă-te tu cal ca caii ! Și să făcu calul ca caii noștri, dar tot năzdrăvan, și zise cătră Pipăruș :

— Cum să te duc acum, stăpîne, ca vîntul ori ca gîndul ?

— Ba să mă duci ca gîndul.

Și începu calul a merge ca gândul de iute, și într-o clipă erau la moșneagul cel alb ca oaia.

— Bună ziua, moșule !

— Bună să-ți fie inima, puiul moșului, da ajuns-ai abia ?

— Precum mă vezi, moșule.

— Vezi așa ; acum cred că-i ajunge la Florea-nfloritul. Dar să-ți dau și eu trei lucruri : ține, aci ai o ceteră¹, un peptene și-o cute². Ține minte, fătul meu — zise moșneagul — vei tot merge, pînă-i ajunge la cîmpul cu dorul, acolo te va lovi un dor de maică, soră, frați, prieteni și cunoscuți încît de nu vei cînta cu cetera asta, vei fi silit să te întorci înapoi de dor. De acolo vei ajunge în pădurea cu lupii, aceia te-or minca cu cal cu tot, că sînt mulți și flămînzi, dar tu aruncă-le peptenele. Scăpînd, vei merge pînă vei ajunge în țara șoarecilor. Acolo vor fi șoareci cită frunză și iarbă și vor vrea să te tragă jos de pe cal să te mănînce, atunci aruncă-le cutea jos și vei fi mîntuit de ei.

După ce-a luat Pipăruș lucrurile acestea trei, a mulțămît bătrînului și s-a pus pe cal, și s-a tot dus, pînă a ajuns în cîmpul cu dorul. Acolo îl lovi un dor de satul lui, de mamă-sa, de soru-sa și de frați, dar așa dor, de mai cădea de pe cal, și era cît p-aci să cază de pe cal, ori să se-ntoarne de unde a plecat. Atunci îi vine în minte că are o ceteră de la vijul cel bătrîn. Și unde nu scoate cetera, și unde nu începe a trage cu arcușul pe strune, de răsuna cîmpul, și pe loc îi peri tot dorul.

¹ Ceteră — vioară, scripcă.

² Cute — gresie, piatră pentru ascuțit.

„Apoi merse mai departe, pînă ajunsese în pădurea lupilor. Și era acolo, Doamne ! era tot un lup și un copac, și toți stau cu gurile căscate, numai să-l prinză și să-l mănînce. Dar el aruncă peptenele jos, și îndată se făcu un bou gras și, avînd lupii ce înhăța, lăsară pe Pipăruș să meargă în pace.

Și merse cît merse, deodată să trezește în țara șoarecilor. Dar nu altmintererea erau șoarecii, ci ca urșii de mari, și mulți ca furnicile în furnicar. Aci începu a se înfiora Pipăruș Petru, dar îi veni în minte cîtea și, cum o aruncă jos, cum se făcu între el și șoareci un stan de piatră gros cît un munte, de înalt pînă la nori. Și să duse Pipăruș Petru tot pe lingă zid, pînă ce ieși din țara șoarecilor.

Acum nimeri în cîmpul cu florile. Acolo erau numai flori, una mai frumoasă decît alta și toate să îmbiau să le ia. Dar Pipăruș nu luă nici una. Colo departe, zări el un cal păsînd și trase într-acolo. Adecă după ce să apropie, văzu pe Florea-nfloritul dormind dus, calu-i păștea printre flori, iar paloșul îi juca în aer pe deasupra lui. Să dă Pipăruș jos de pe cal și-și sloboade și el calul să pască, apoi să gîndi : „Cum doarme acum dus Florea-nfloritul, eu lesne l-aș putea prăpădi : numai una de-i dau cu paloșul, e dus pe cea lume ; dar așa numai un mișel ar face ; să mă pun lingă el să ațipesc și eu oleacă“.

Și-și aruncă și el paloșul în sus, și acela începu a-i juca prin aer ca și al lui Florea-nfloritul, apoi să culcă jos pe flori. Cum era obosit de-atîta amar de cale, adormi ca dus. Dar iată că să trezi Florea-nfloritul și văzu voinicul dormind lingă el, iar în flori, lingă calul lui, mai păsînd un cal, și în aer, lingă paloșul lui, mai jucînd un paloș. „Oare,

cine să fie ?” își zise el. „Hm ! Oricine-î, e viteaz și om de omenie : cum dormeam, mă putea face tot bucățele ; i-oi da deci pace pînă ce s-a trezi, că te miri cine-i, știu că nu-i Pipăruș Petru de care și zmeii să tem !”

Apoi să puse și Florea-nfloritul și mai trase un pui de somn, iar cînd să trezi a doua oară, să trezi și Pipăruș Petru cu el deodată.

Cînd să văzură voinicii față-n față, nu să puteau mira destul unul de altul : unul mai voinic decît celălalt, care de care mai spătos și mai frumos.

— Ce vînturi te-au adus pe-aici pe la mine, vere ? zice Florea-nfloritul.

— Am venit să te văd, că ți-am auzit de nume și nu m-am putut răbda să nu ne cunoaștem.

— Doară nu ești tu Pipăruș Petru, de care și zmeii tremură ?

— Ba ai chiar ghicit ; dar tu doară ești Florea-nfloritul ? !

— Eu, da, că altul nici că are drept a ședea aici în țara mea ; mult mă mir de tine ce cap ai să vii aici ?

— Eu am cap ca toate capurile, dar tu ce cap ai de mă întrebi atîta ? De nu-ți place că ți-am călcat țara, ia-te la păruială cu mine, hai la luptă dreaptă, luptă voinicească.

Și să prinseră voinicii la luptă, și să luptară o zi de vară, și nu fu chip să se învingă, pînă mai căzură de pe picioare de obosiți. Atunci, zise Pipăruș Petru :

— Hai, frate, să schimbăm lupta în paloșe.

Și apucară voinicii paloșele, și să vînzoliră, pînă ce în urmă, Florea-nfloritul ciungări oleacă degetul mic al lui Pipăruș Petru. Atunci s-au lăsat de luptă și s-au prins frați

de cruce, jurîndu-se pe vîrfurile paloşelor că nu se vor mai lăsa unul de altul nici în bine, nici în rău. Şi ajuns-au şi în năcaz şi în bine, ca omul care trăieşte în astă săcretă de lume, dar ei unul de altul nu s-au lăsat.

Umblînd ei odată la vitejii, nimeresc la o casă în mijlocul codrului şi intrară înlăuntru. Adecă acolo era o fată la război, ţesea, dar fată frumoasă, era chiar Ileana Cosînzeana, din costiţă ruja-i cîntă, şi cum ţesea, de cite ori bătea cu brigla¹, totdeauna ieşeau cite două cătane îmbrăcate şi-narmate. Mult să mirară voinicii noştri de această vedenie, dar Pipăruş Petru nu mult stătu pe gînduri şi începu a să drăgosti cu fata, ştiţi dumneavoastră, a o prinde, a o gogoli, mai a o săruta, cum fac tinerii.

Fata, nu-i vorbă, să ferea şi nici prea, ca toate fetele, ci să cam temea de tată-său ; deci, le spuse :

— Dragii mei, băgaţi de seamă, că de vine tata, vă omoară.

— Şi cine-i tata d-tale ? o întrebare voinicii.

— Tata e Ciută Nevăzută şi încă nici un om nu i-a ieşit în cale, pe care să nu-l omoare.

— Ei bine, dragă, dar ce nărav are cînd vine acasă ?

— El — răspunse fata — are nărav că, cum intră în casă, mai întîi să bagă după cuptor şi de-acolo ia o ulcică cu leacuri şi toată o bea, iar de leacurile acelea atîta să întăreşte, de-ar bate şi zece ca voi.

— Aşa ? zice Pipăruş Petru — atunci adă incoace leacurile să le bem noi.

Şi le dădu Ileana leacurile, iar voinicii le băură şi din ce erau tari, mai tari să făcură. Dar chiar atunci sosi şi

¹ Briglă — vatală.

Ciută Nevăzută acasă și s-a repezit după cuptor, la leacuri ; dar acelea erau lecuite !

Văzîndu-se astfel înșelat, într-atîta s-a turburat, de-i purta în palme ca pe niște mere pe amîndoi voinicii, și, de n-ar fi apucat să bea ei leacurile, nu era bine de ei ; dar așa, îl apucară voinicii amîndoi, apoi lasă că l-au omenit ! Nici ferfeniță nu s-a ales din el. Apoi Pipăruș Petru să căsători cu Ileana Cosînzeana, și să încărcară de averi și plecară de-acolo. Dar, pe lingă toată prietenia ce era între Pipăruș Petru și Florea-nfloritul, cest din urmă nu să uita cu ochi buni la Pipăruș, văzîndu-l cu nevastă, iar el nu. Dar Pipăruș pricepu gîndurile lui Florea-nfloritul, de aceea îi zise :

— Frate, să lăsăm nevasta acasă găzdoaie și să mergem să-ți aflăm și ție una.

— Bine-ar fi — zise Florea-nfloritul — dar oare, unde vom da de una ?

— Nu fi îngrijorat, frate — zise Pipăruș — mergem în lumea noastră și, de nu s-o fi măritat soru-mea, numai bună ar fi de tine.

— Apoi hai s-o vedem, zise Florea-nfloritul.

Și lăsară pe Ileana Cosînzeana singură acasă și ei să luară la drum, și du-te, du-te, pînă ce ajunseră într-o pădure ; nici unul nu mai fusese în pădurea aceea. Mergînd ei prin pădure, văzură o casă.

— Hai să vedem cine e în casă, zise Pipăruș.

— Hai, dacă chiar vrei, zise Florea-nfloritul.

Și intrară înlăuntru. Acolo aflară numai o babă bătrînă, stînd cu picioarele la foc.

— Bună vremea, mătușă.

— Să trăiți cu bine, dragii mătușei, haideți, ședeți oleacă și vă hodiniți, pînă vă aduce mătușa ceva de mîncare, iată mă urc în pod să vă aduc slănină, dragii mătușii.

Feciorii șezură pe-o laviță, iar baba să urcă în pod, cu numele să le aducă slănină. Dar cum ieși baba din odaie, veni un șoarece la feciori și le zise :

— Nu stați, dragii mei, că nu-i de-a sta : mergeți că doară baba nu s-a dus în pod să vă aducă de mîncare, ci să-și ascută dinții, să vă poată mînca ; că are în pod o pia-tră mare de moară de care-și tocește dinții, n-o auziți ?

— Ei, și cine-i baba asta ?

— Hm — zise șoarecele — asta-i Muma Pădurii, a fost drăguța lui Ciută Nevăzută și, de cînd l-ați omorît, tot descîntă să-i cădeți în brînci¹ ; acuma, de nu fugiți, nu mai scăpați din colții ei.

— Dacă-i așa, hai la drum, ziseră voinicii.

Și se luară feciorii mei la drum, nu mergeau ci rumo-iau² locul, de gîndea-i că-i alungă cineva dindărăt, bag seamă și ei, cu toate că erau viteji, știau de frică.

După ce-și ascuți baba dinții să coborî jos și intră în casă ; dar feciorii, ca-n palmă. Și să cătrăni și să-nfioră, de gîndea-i că toată tîră³ să face. Atunci, dă cu ochii de șoarece.

— Aha ! numai tu, mișelule, le-ai spus să să ducă.

— Numai eu, de nu te-ai supăra — răspunse șoarecele glumind, ian hai de mă prinde și-ți răzbună !

¹ Brîncă — mină.

² A rumoia — a scurma, a roade.

³ Tîră — bucată ruptă, fărîmă.

Și să puse baba a fugi după șoarece ; el să sui pe cuptor, ea își strică cuptorul ; să sui pe un părete, ea îl strică și păretele, el să sui pe alt părete, ea strică și acel părete, și tot așa strică cîte un părete, umblînd după șoarece, pînă ce-și strică toată casa, și tot nu putu prinde șoarecele, că vedeți dumneavoastră, șoarecele, șoarece și pace, nu stă să-l prindă chiar o babă, să fie aceea chiar Muma Pădurii.

Dar pînă umblă ea după șoarece, feciorii își păzیرă drumul și, cînd plecă baba după ei, ei erau hăt departe. Să pune deci baba să fugă, du-te, du-te, pînă ce mai ajunse pe feciori. Atunci au ajuns ei la casa Marțolii ¹, care era mătușa lui Florea-nfloritul.

— Bună vremea, mătușă !

— Să trăiți cu bine ! Dar ce-i, nepoate, ce vînt te poartă pe la mine ? Cine-i voinicul ăsta cu care vii ?

— O, mătușă — zise Florea-nfloritul — am plecat cu ortacul ² acesta, care să cheamă Pipăruș Petru, am pornit să merg la soru-sa în peșite, dar ne urmărește Muma Pădurii, căci am omorît pe Ciută Nevăzută, pe ibovnicul ei, și acum ne pare bine că am nimerit la d-ta, doară ne vei scăpa de colții ei.

— Nu vă temeți deloc, dragii mătușei, haideți numai în casă și vă hodiniți.

Și ieși Marțolea afară să aștepte pe Muma Pădurii, și cum ajunse aceasta, cum să încăierară ; apoi să fi văzut bășile de babe ; să încinse între ele o luptă, dar luptă ca de doi lupi turbați, iar nu ca de două babe de cînd bucii,

¹ Marți seara.

² Ortac — tovarăș.

și să mîncară în dinți, și-și smulseră părul, de gîndeai că sînt două zmeoaice. Iar feciorii, cînd văzură că sînt mai înfierbîntate, de erau oarbe de mînie, porniră încetinel, iar după ce să depărtară, meraseră mai tare, să nu le mai vază. Care a fost mai tare ? Care pe care a învins ? Nu pot să vă spun, că nu știu ; știu însă că voinicii au mers ată acasă la mama lui Pipăruș Petru. Șapte ani nu fusese Pipăruș Petru acasă, șapte ani nu-l văzură frații, și sora, și neamurile, și sătenii, și totuși îl cunoscuseră cum îl văzu.

Florica, sora lui Pipăruș Petru, nu era încă măritată, să ținuse de vorba ce i-o dăduse frate-său la plecare.

Și era mîndră Florica, mîndră ca o scînteuță de cîmp, și cum o văzu Florea-nfloritul, zise cătră frate-său de cruce :

— Asta ți-e sora, frate ?

— Asta.

— Dacă ți-e asta sora, și dacă vrea eu chiar azi mă cunun cu ea.

Și Florica a vrut, frații și mă-sa încă n-au zis ba, apoi au tras o nuntă românească care-a ținut două săptămîni, și după ce s-a gătit nunta, și-a luat Florea-nfloritul nevasta și s-a cam mai dus cu ea și cu Pipăruș Petru în țara lui, unde aștepta Ileana Cosînzeana, nevasta lui Pipăruș.

Cînd s-au văzut aceste două cumnate laolaltă, mult s-au bucurat, iar bărbații lor să bucurară și ei de bucuria lor, iar florile din cîmpul înflorit să bucurau și ele împreună cu cele două părechi vesële. Dar și eu mă bucur că v-am putut spune povestea pînă-n capăt.

POVEȘTI POPULARE DOBROGENE

(culese și prelucrate de Adelina Păunovici)

Domnița Trandafirilor

A FOST ODATA ca nicideată o prințesă care se numea Vanda. Și era frumoasă ca un crin și zveltă și gingașă, de rămânea împietrit văzînd-o. O iubeau cu toții, dar mai cu seamă părinții o aveau mai dragă ca lumina ochilor.

Prințesei îi plăceau trandafirii. Și iată că, într-o zi, pe cînd culegea trandafiri din grădina cea mare a palatului dobrogean, își aruncă din întîmplare ochii spre gardul ce împrejmua curtea și zări un flăcău atît de frumos, că nu-l mai putu uita.

Acesta, pasămite, era Navon, fiul împăratului vecin, care, plecat la vînătoare, ajunsese tocmai prin acele locuri anume ca s-o vadă pe Vanda, că doar auzise și el de frumusețea și gingășia ei.

Și, de cum o văzu, se îndrăgosti pe loc de ea și nu mai gîndea decît cum ar putea face s-o știe soția lui.

Intr-una din zile, însă, cînd Vanda ieșise să se plimbe prin împrejurimi, într-o poiană cu mii de flori, de toate culorile, văzu deodată în mijlocul lacului o dihanie cu gura lată, care fu lingă ea într-o clipă. Prințesa căzu leșinată de spaimă. Zmeul iute o ridică și dispăru cu ea în undele lacului cu atîta repeziciune, că slugile care o-nsoțeau n-au apucat să spună o vorbă măcar.

Cînd s-au dezmeticit, au alergat să povestească împăratului ce se întîmplase.

Și-a dat împăratul zvon că aceleia care-i va aduce fata îi va da împărăția.

Iar Vanda, deșteptîndu-se, se văzu într-un palat mare și luxos, ce se afla pe fundul lacului.

Cei doi zmei frați care stăpîneau palatul încercau de multă vreme s-o răpească pe prințesa, dar abia acum izbutiseră.

În vremea asta Navon, auzind ce se petrecuse, se hotărî să plece numaidecît în căutarea prințesei.

Merse el ce merse și văzu deodată un șarpe uriaș ce aluneca de pe o stîncă. Lîngă stîncă era așezat un cioban care habar n-avea de pericolul ce-l pîndea. Navon se repezi ca fulgerul și reteză capul șarpelui cu paloșul. Drept mulțumire, ciobanul îi dăruie un fluier fermecat, care avea puterea de a preface în pitic pe acela care ar fi suflat o dată în el. Apoi, dacă-l azvîrleai în sus, te făceai din nou om, ca mai înainte.

Mai departe, trecînd el pe lîngă un rîu, văzu o caracatiță gata să înghită un pește. Prințul azvîrli paloșul în ea și-o omorî, iar peștișorul, mulțumindu-i, îl rugă să ia de la el doi solzișori, drept mulțumită.

— La nevoie, îi spuse el, uită-te doar la solzișori și-atunci te vei putea preface în pește.

Și-așa, tot mergînd, ajunse la poiana cu flori multe și minunate. Pe malul lacului găsi un trandafir pălit și-și aduse aminte că numai la domnița Vanda văzuse asemenea trandafiri minunați.

Tocmai se pregătea să intre în lac, cînd zări o albină ce se zbătea pe apă, gata gata să se înece. Navon o luă repede pe o frunză și o salvă, iar ea, drept mulțumire, îi dădu o

aripioară care avea puterea de a da chip de albină celui ce-ar fi sărutat-o o dată.

Navon privi un solzișor și dintr-o dată se făcu pește, astfel că ajunse cu ușurință la palatul zmeilor. Aici, cercetă cu atenție în toate părțile și observă că în jurul palatului erau o mulțime de slujitori pitici. Atunci, amintindu-și de cioban, prințul suflă în fluier și apăru și el ca un pitic, amestecându-se printre ceilalți, ușor.

Așa a putut afla cine locuia la palat.

Cînd s-a înopțat, s-a apropiat tiptil, s-a suit încetișor pe o scară și a privit înăuntru. Și ce să vadă ? Vanda era acolo și privea tristă în bezna de-afară. Văzîndu-l, prințesa se sperie strașnic la început, dar el îi făcu semn să tacă și-i spuse de ce venise.

Cum între timp Navon își reluase înfățișarea lui obișnuită, aruncînd fluierul în înaltul cerului, fata nu mai putea de bucurie.

Sărutînd aripioara ce-o avea Navon de la albina pe care o salvase, se prefăcură amîndoi în albine și putură ieși din palat, fără ca nimeni să-i vadă. Cînd ajunseră la lac, prințul dădu un solz domniței și unul îl opri pentru sine și astfel, prefăcuți în pești, s-au înălțat spre fața lacului. De acolo, căpătînd iarăși înfățișarea omenească, au pornit spre castelul în care locuiau părinții îndurerați ai Vandei.

În vremea asta, însă, piticii care aveau sarcina de-a o păzi pe Vanda, observîndu-i lipsa, îi anunțară pe zmei, care plecară îndată mare după fugari.

Navon îi întîmpină cu paloșul. Pe primul îl omorî dintr-o lovitură, cu celălalt trebui însă să se lupte îndelung ; pînă cînd, într-un tîrziu, își azvîrli paloșul în gura dihaniei

și-atunci un nor de sînge țîșni, sleind puterile zmeului ucigaș.

În sfîrșit, Domnița și prințul Navon ajunseră lîriciți la castel.

Fără de margini fu bucuria împăratului cînd își văzu fiica și, așa cum promisese, o dădu pe Vanda de soție feciorului de împărat care o salvase.

Nunta ținu zile în șir...

Povestea Florii Soarelui

Este o poveste de demult, demult, de pe cînd trăiau pe pămînt altfel de oameni, de pe vremea unui împărat vestit, dar cu nume uitat pe veci...

Și avea împăratul acesta de toate : și împărăție, bogată și noroadе alese și oaste voinică și multă.

Dar un lucru tot îi lipsea ; și-l ustura în suflet, și pe el, și pe împărăteasă, că nu aveau copii. Și cît nu s-au trudit, cît n-au dat și n-au împrăștiat pe leacuri, fel de fel și pe descîntece. Începuseră să îmbătrînească de la o vreme, dar nădejdea din suflet tot n-o prăpădiseră de tot.

Și se întîmplă astfel că tocmai spre bătrînețe împărăteasa să nască o fetiță frumoasă ca o floare, ca o picătură de rouă sau ca toate zorile dimineții, ori mai bine spus ca un bob de piatră scumpă și încă mai frumoasă.

Se minuna toată lumea de bucuria ce picase pe capul stăpînilor.

Și așa trecură anii, iar fetița împăratului deveni o fată mare și mândră, fără seaman, prin ținuturile nisipoase ale Dobrogei.

Iară părinții începură a se gândi să-i caute un bărbat pe potrivă ei. Dar fecioara la una ca asta nu se gîndea. În lume nu ieșea, de vorbă cu nimeni nu sta și întotdeauna o vedeau cu chipul întunecat de grijă.

— Ce ai, Domnișă ? o întrebau toți. Stai așa, ca o floare pălita de soare. La ce te tot gîndești ?

— Ei, departe mă gîndesc.

— Cît de departe, fată dragă ?

Ea tăcea. Necaz mai mare ca acesta pe capul împăratului nu se putea afla în lumea asta. Murea și se topea de mîhnire și-și frămînta cugetul ca să afle pricinile întunecării ei.

Intr-o bună zi împăratul îi grăi fetei :

— Fata tatei cea dragă ! Tu ai crescut mărișoară și ne-am gîndit să-ți aflăm soțior, după inima ta. Uite, zilele astea or să sosească pețitori și la palatul nostru, tu uită-te numai la ei și alege-l pe cel care-ți va plăcea mai mult. O vorbă nu ți-om spune împotrivă.

Fata a tăcut. Împăratul și curtea așteptau înfrigați.

Și-au venit pețitorii cu mulțimea, însă fata cea frumoasă ca o zîină rămase tot cu inima pustie, iar împăratul din gura ei vorbă hotărîtoare nu află.

Mai apoi, văzînd că șaga se-ngroașă și socotînd că poate fata lui de-asta nu-și alege drag, a alergat cu ea și pe la vrăjitoare, ca să-i facă „de ursită“. Și-o sorociră babele cum s-au priceput ele mai bine, dar tot în van.

Intr-o dimineată, cînd fata sta în cerdac și privea cu tristețe în zare, împăratul și împărăteasa o întrebară din nou :

— Ce are fata noastră, la ce se gîndește ?

— Mă gîndesc la nunta unei fete de-mpărat cu Soarele cerului, răspunse ea după destulă vreme.

— Și crezi tu că-i cu puțință una ca asta ?

— De, știu eu ? N-am auzit să se fi-ntîmplat vreodată, dar eu am să mă duc să văd

— Cum să te duci ?

— Am să mă duc cum oi putea :

Și atît a fost : că ea porni către Soare să-l întrebe de vrea s-o ia de soție, ori ba, că nu mai stă acasă nici în ruptul capului. S-au văitat rudele și curtenii și, mai mult decît toți, cu rugămintea plină de lacrimi, împăratul și împărăteasa au îndemnat-o să stea locului, dar toate au rămas de-a surda.

Atunci, nădăjduind că tot or mai vedea-o vreodată, i-au pus mîinile pe frunte, au blagoslovit-o și i-au poftit cale ușoară către alesul Soare.

Și fata s-a pornit către răsărit așa, fără ajutorința nimă-nui. Și-a mers, a mers cale lungă, fără capăt, ca și nădejdea ei că, dacă nu azi, măcar poimîine, la anul, peste o sută de ani tot are să găsească Soarele lumii noastre spre a-l lua de bărbat.

Dar putea ea să ocolească de zece ori pămîntul, că tot degeaba-i era.

Intr-un tîrziu, a ajuns în miezul unui codru întunecos ca noaptea. Și era o tihnă într-însul, că s-auzea lătrînd cățelul pămîntului.

S-a oprit lingă un copac și privea în jur uluită, cînd auzi un țipăt ce venea din vîrful copacului. Începu să se suie ca să afle ce se-ntîmplă și băgă de seamă că în vîrful copacului era un cuib. Deodată se auzi un glas :

— Voinice, voinice, vino de mă apără, că mult bine ți-om face !

Cînd ajunsese sus, fata se uită în acel cuib și, ce să vezi ? un puișor golaș, gata să moară de frică.

— Da' ce cauți tu aicea singurel ? îl întrebă fata.

— Eu sînt pui de balaur și am mai mulți frați, însă i-a furat împăratul vînturilor, iar pe mama a dus-o departe de aici. Stai colea și mă păzește !

Fata nu mai zise nimic, stătu și așteptă.

Peste cîtăva vreme, iacă un șarpe grozav că se zvîrcolește în văzduh și se lasă către cele două suflete.

— Cine-i acesta ? întrebă fata pe puiul de balaur.

— E împăratul vînturilor !

— Împăratul vînturilor ? Da' cum se face că seamănă cu neamul vostru ?

— Păi să-ți spun : și neamul lui, și neamul nostru stăpînesc văzduhurile.

— Dar tu din ce soi de lighioană te tragi ?

— Mama mea-i stăpîna cețurilor și-a negurilor ; ea-i mai mare peste nori !

— Am înțeles bine, puiule, de multă vreme vă dușmăniți cu vîntul !

— De cînd lumea și pămîntul..

— Toate bune pîn-aici, spuse fata de-mpărat, dar nu știu la ce-aș putea folosi eu între paloșele voastre.

— Ai să vezi, frumoaso ! Vîntu-i tare ştrengar ! Cînd află o fată frumoasă, se duce mort după dînsa şi nu conteşte din mers pînă n-o găseşte. Dacă o prinde, o apucă-n braţe, o sărută şi-apoi se-ntoarce de unde porneşte.

— Ei, dacă-i aşa, las' pe mine !

Iaca şi vîntul că vine aproape de fată. Şi cum o vede se sfîrşeşte de dragul ei, amuţeşte.

„Taci, că-i bună şi asta !” îşi zise fata şi stătu aşa, fără o vorbă, pînă ce vîntul mai prinse grai.

— Dă-te, soro, la o parte, să-l mănînc pe puiul ceţii şi-apoi să mergem amîndoi în pustiuri, că tare eşti frumoasă !

— Ba, vîntule, îi răspunse fata, nu l-ai mîncă tu, că-s şi eu aici !

Mînia vîntului se potoli şi plecă cu făgăduiala că, de va veni altădată, fata să-i dea poate la ospăţ, pe puiul ceţii.

Iacă, după o vreme, că soseşte şi împărăteasa norilor şi-a ceţii ca să-şi vadă cuibul. Cînd află ce ajutor le dăduse fata, grăi :

— Nici o faptă fără plată. Cu ce-ai vrea să te mulţumesc, fată bună ?

— Cu nimic alta decît să mă duci pe tărîmul Soarelui, răspunse domniţa.

— Eh, aş vrea să-ţi îndeplinesc voia, da' nu-mi stă-n putinţă. Şi-i explică apoi că împărăţia ei ţine numai deasupra vîntului bun ; mai jos nu poate veni, dar nici mai sus, din pricina vîntului cel rău, care-i neam cu împăratul vîntului şi o duşmăneşte ca şi acesta.

— Dacă-i aşa, am să mai aştept, hotărî fata.

— Să vii, rogu-te, peste un an !

— Am să vin, răspunse fiica împăratului, apoi plecă din nou.

La jumătate de an, iaca vîntul că vine iar s-o îndemne la mers. Însă fata-i răspunse :

— Măi vîntule, cum să merg eu după tine cînd nici nu te știu, nici nu mă știi ? Eu îți spun că sînt fată de-mpărat. Mă crezi tu oare ?

— Te cred, răspunse șturluitaticul de vînt.

— Bine, poate să crezi, da' eu nu te-oi crede pe tine. Adă-ți toate neamurile, să le văd, și pe urmă ți-oi da răspuns.

— Păi n-am alt neam pe lume decît puterea vîntului cel rău. Vrei să-l vezi ?

— Vreau.

Și l-a chemat. Atunci fata îl rugă s-o lase pe împărăteasa negurilor s-o plimbe pînă la Soare. Atît.

— O las, îi răspunse vîntul cel rău, fiindcă-i căzuse și lui dragă fata.

Fata s-a simțit deodată luată pe sus de-un nor și dusă către împărăția de lumină a Soarelui.

Îi trebuia o zi de drum pînă la palatul de cleștar, în care trăia alesul ei, Soarele.

Însă vînturile, văzîndu-se înșelate, trimiseră îndată veste mamei Soarelui că picior de pămînteană se află pe cuprinsul ei. Cum află, aceasta dădu zvon în împărăție că cineva voia să fure inima băiatului ei, mereu umblător pe boltă.

Au căutat, au răscolit, au umblat, iar în urmă fata de-mpărat s-a văzut prinsă, legată și dusă la scaunul de judecată al înălțimilor.

Nici una, nici două, mama Soarelui o prefăcu într-un bob de sămînță și-o azvîrli-n văzduh, iar vîntul cel năbădăios o lăsă să lunece în voie pe pămînt, să crească și să-nflorească, mai ales în ținutul încins de Soare, al Dobrogei.

Floarea ei se-aseamănă la chip cu Soarele și, din răsăritul pe zare al mîndrului fecior și pînă-n asfințit, ea a fost menită să-l urmărească fără curmare, să-i plîngă de dor, dar de atins să nu-l atingă niciodată.

Așa nu se putu ca fata împăratului să-și vadă soțul aproape, pe mîndrul Soare.

Polidor

A FOST ODATA — de mult, tare de mult, tocmai pe timpul zmeilor și balaurilor — a fost o femeie văduvă și săracă, vai, care, pe lingă toată sărăcia, mai avea și doisprezece copii, toți băieți, unul după altul ; cel mai mare de 13 ani, cel mai mic, abia de un anișor. După moartea bărbatului, numai ea știa cum făcuse și cît muncise ca să hrănească atîta liotă de copii, mai cu seamă că toți erau mici și nu-i prea puteau aduce ceva ajutor.

Cu chiu, cu vai îi cresc pe toți de se făcură mari și buni de muncă. Dar alta acum ! În acei ani nu prea aveau ce munci, căci dăduse o foamete peste locurile lor, de nici oile nu mai aveau ce paște pe cîmp.

Văzînd că nu-i chip de trăit, feciorii cei mari se sfătuiră între ei să plece în alte ținuturi ca să găsească de lucru și

să agonisească astfel hrana pentru ei și pentru mama lor. Dar se feriseră să-i sufle vreo vorbă despre palatul lor fratelui cel mai mic, Polidor, pe care voiau să-l lase cu bătrîna lor mamă, spre a-i fi acesteia de ajutor.

Astfel, într-o bună zi, îi împărtășiră bătrînei hotărîrea lor :

— Dragă mamă, grăi cel mai mare dintre frați, după cum vezi, nu mai e chip de trăit p'aci cu sărăcia și foamea care bîntuie ținutul nostru. De aceea ne-am hotărît să ne căutăm de lucru în altă parte. Vrem, dacă nu te supărăm, să plecăm chiar mîine dimineață.

— Cum se poate să mă părăsiți ? întrebă femeia cu amărăciune. Ce mă fac eu singură, cu cine rămîn aci ? Cui mă lăsați ?

— Mamă, nu te amări atît, că doar nu te lăsăm singură ! Polidor o să rămîie cu tine acasă !

— Păi cum nu ?! Parcă eu rămîn ? răspunse acesta mînios. Merg și eu cu voi, s-o știți. !

— Nu se poate. Tu trebuie să rămîi acasă, cu mama.

— Ba merg și eu unde mergeți voi !

— Ba ai să rămîi acasă !

— Ba nu !

— Ba da !

Și ca să nu se ia după dînșii, îl duseră numaidecît de-îndată închiseră într-un coșar. După ce-și luară merindele și rămas bun de la mama lor, plecară însoțiți de binecuvîntarea bătrînei văduve.

Merseră ei ce merseră și dădură de o pădure, unde se așezară să mănînce ceva. După masă le era sete și fratele cel mare zise către ceilalți :

— Unde-i acum Polidor, să-l punem să ne scoată apă, că tare sprinten și vrednic mai era.

— Iată-mă-s și eu aici, fraților, zise Polidor arătându-se de după copacul unde se ascunsese. M-am luat și eu după voi !

— Bine c-ai venit ! Scoate mai repede nițică apă din fântină de colo că tare ne e sete !

Polidor scoase numaidecît apă și le dădu de băut ; îi deteră și lui să mănînce, apoi se gătiră din nou de plecare. Pe Polidor însă îl legară de furca puțului, să nu se mai ia după ei. Se gîndeau că va trece poate cineva, și-l va dezlega, apoi el se va întoarce acasă.

Într-adevăr, după ce plecară ei, nu trecu mult și un pădurar care trecea pe-acolo îl dezlegă. Dar el, în loc să se întoarcă acasă, la maică-sa, porni din nou după frații săi, luînd și gălețile puțului, pline cu apă.

Spre seară, frații ajunseră la o altă pădure. Acolo se opriră să se odihnească și se puseră din nou să mănînce.

După ce mîncară bine li se făcu iar sete, însă în acea pădure nu era nici o fântină.

— Tiii ! Unde-i Polidor ? ! zise unul dintre frați. L-am trimite să ne caute apă pe undeva, prin marginea istei păduri.

— Iată-mă-s și eu, fraților, strigă Polidor, care tocmai auzise și se ascunsese după un copac. V-am adus și apă să beți.

— Bravo ! Dă-ne mai curînd să bem. Să trăiești, Polidor !

Și frații băură, îi mai deteră și lui să mănînce, apoi se grăbiră să plece, ca să ajungă la vreun sat, unde să poată

înnopta. Începuse să se însereze și nu voiau să-i prindă noaptea în pădure.

Pe Polidor, din nou îl luară și-l legară de un pom, apoi fratele cel mare îi spuse :

— Mă, să știi, când oi scăpa de-aici, să nu mai vii în urma noastră, să te întorci acasă, la mama, că de unde nu, să știi că te arunc în vreo gîrlă și scap de tine. M-ai înțeles ?

Polidor nu răspunse iar apoi, după ce frații lui se depărtară, făcu ce făcu și scăpă din nou din acea legătură. Și-n loc să urmeze sfatul fratelui și să se întoarcă acasă, se puse să ochească cel mai mare copac din pădure și, nici una, nici alta, împingînd deodată cu putere, răsturnă goșgogeamite namila de pom la pămînt.

Pasămite băiatul acesta avea o putere de uriaș, cit era el de tînăr și de necopt.

După ce văzu copacul răsturnat, îl ridică cu o mînă, ca pe o pană, îl puse pe umăr și porni la drum, urmîndu-i pe frații săi, aflați depărțișor.

Aceștia mergeau înainte ; îi apucase noaptea pe drum și priveau în jur cam cu teamă cînd, deodată, uitîndu-se spre pădure, înghețară de spaimă, căci vedeau ceva înfricoșător, ca un fel de balaur, pe care întunericul îl făcea și mai mare și care părea că vine într-un picior. Și unde prinseră a tremura flăcăii noștri !

— Ei, fraților, bine că v-am ajuns, le strigă de departe închipuitul balaur, care nu era altul decît Polidor și care, venind cu pomul în spinare, părea o arătare de pe alte tărîmuri.

— Polidor ! E Polidor ! strigară frații prinzînd curaj.

— Da, eu sînt și vă aduc lemne să faceți focul, că e cam frig și întuneric pe-aici.

Toți se uitară la el cu mirare amestecată cu un fel de teamă și nu știau ce să creadă : era fratele lor, sau cine știe mai cine...

— Hei, ce stați așa acum ? Ori nu vă e frig pesemne ? !

— Ba cum nu ? Dar cum putuși să aduci copacul ăsta ?

— Ei, asta-i treaba mea, nu vă privește pe voi. Știam că o să suferiți de frig și am venit după voi cu lemne de foc. Și să știți că, orice mi-ați face, eu tot nu vă las și mereu am să vă urmez, oricît ați vrea să scăpați de mine. Ar fi mai bine să mă luați să merg cu voi, că poate o să vă fiu de folos. Poate o să mai aveți trebuință de mine, după cum ați avut și pînă acum.

— Bine, zise fratele cel mare, fie după cum vrei tu de-acum.

Și Polidor nu mai putea de bucurie văzînd că frații lui se îndurară să-l ia cu dinșii.

A doua zi, cînd se sculară, soarele era de trei sulițe pe cer. Se pregătiră repede și porniră la drum lung.

Nu merseră mult și dădură de un rîu mare și lat. Și ce să facă ei acum ?

— Mai întii, fraților, să ne scăldăm în apa acestui rîu, ca să ne mai dezmoșim, apoi s-o luăm pe malul rîului, că trebuie să dăm noi de vreun pod.

Așa și făcură : se puseră să se scalde, dar rîul acela era hotarul moșiei unui zmeu mare și puternic, care făcea multe rele și blestemății oamenilor. Moșia zmeului era mare și frumoasă ; de cealaltă parte se mărginea tot cu un

riu lat, ce-i servea de hotar, astfel că se afla cuprinsă și adăpostită între două ape.

Tocmai cînd flăcăii noștri ieșeau din apă și se îmbrăcau, iată că din susul apei se zări o luntre mare venind la vale, iar în ea o arătare de bătrîn. Cum ajunse în dreptul flăcăilor, trase luntrea aproape de mal și strigă la ei cu un glas puternic și tunător.

— Cine sînteți voi, de-ați îndrăznit să vă scăldați în apa mea ? Cu a cui voie ați intrat în apă ? Nu știați că aceste întinderi sînt ale mele, n-ați auzit de zmeul Tună-Trăsnet ? Stați că vă învăț eu minte !

La cuvintele zmeului, unii dintre cei doisprezece flăcăi prinseră a fugi, însă Polidor îi strigă îndărăt, după care se duse la țarm și grăi zmeului :

— Iartă-ne, zmeule mare, că noi nu sîntem de pe-aici !

— Dar cine sînteți voi ?

— Sîntem doisprezece frați și am pornit să ne căutăm de lucru — în satul nostru nu mai avem ce mînca, de secetă mare !

— Care va să zică vă căutați stăpîn...?

— Da, răspunseră frații într-o voce.

— Atunci alta e vorba. Uite ce, feții mei : n-ați vrea voi să veniți la mine să-mi slujiți ? Să știți că la mine o să trăiți bine și, afară de asta, eu am douăsprezece fete, pentru care pornisem să le caut doisprezece flăcăi harnici și muncitori, ca să le mărit. Dacă vă prindeți să intrați la mine să munciți un an, la sfîrșitul anului eu vă dau la fiecare cîte o fată de nevastă și vă mai dau și cîte un butoi cu galbeni ca zestre. Ei, ce ziceți ? Primiți ?

— Primiți, le șopti încet Polidor, fraților, dar pentru orice veți face mă veți întreba mai întâi pe mine.

— Primim, zmeule, zise, în sfârșit, fratele cel mare!

— Atunci urcați aci în luntre, ca să vă duc la mine acasă. Casele mele sînt pe malul altui rîu, la alt hotar al moșiei și pînă acolo vom merge cu carele.

Flăcăii veniră la luntre, iar zmeul vîsli pînă la locul unde-și lăsase carul ; de-acolo, urcîndu-se, porniră spre palatele zmeului Tună-Trăsnet.

Seara tîrziu ajunseră la locuința zmeului. Aici li se dădu să mănînce bine, apoi zmeul le arătă odăile în care aveau să locuiască.

În dimineața următoare ieșiră cu toții în curte, unde veni și zmeul și începu să împartă fiecăruia treburile pe care urma să le îndeplinească ; care la grădină, care la cai, care la pescuit. Cînd veni rîndul lui Polidor, acesta spuse :

— Mie nu-mi da nimic să lucrez ; sînt ei vrednici să muncească și pentru mine.

— Ce ziceți, îi întrebă zmeul pe frații lui, voiți să munciți și pentru el ?

— Da, da, vrem, răspunseră cu toții.

Și mergeau bine lucrurile, căci fiecare își căuta de treaba lui, gîndind la drumul de-ntors acasă.

Cînd se împlini anul, zmeul îi adună pe toți în jurul său și le grăi :

— Feții mei, anul vostru de slujbă s-a împlinit azi. V-ați purtat cinstit și-o să mă port și eu la fel. Iată, luați fiecare cîte un butoi de galbeni.

După ce le dăte banii, chemîndu-și fetele, le luă de mîna una cîte una și le dăte fiecăruiă dintre flăcăi, după vîrstă.

— Iată și nevestele voastre cu care, acum, haideți la cununie !

Și se făcu nunta celor doisprezece flăcăi cu cele douăsprezece fete ale zmeului Tună-Trăsnet.

Dar seara, înainte ca mirii să se ducă în iatacul mireseilor, zmeul îi chemă și le spuse că obiceiul locului cerea ca însurăței, în seara de după nuntă, trebuie să se culce îmbrăcați ; prin urmare și ei trebuiau să facă la fel.

Polidor, care era, după cum știm, năzdrăvan, îi chemă deoparte pe frații săi și le spuse cu grijă pentru sufletul lor :

— Băgați de seamă, astă-seară să vă rugați de nevestele voastre să-și schimbe hainele cu ale voastre. Și mai ales aveți grijă să nu adormiți în astă-seară.

— Da' de ce ? întrebare frații curioși foc.

— Faceți cum vă spun, că e spre binele vostru. N-avem timp de vorbă prea multă acum.

Pasămite Polidor simțise planul zmeului, de a-i minca pe flăcăi după ce vor adormi ; și ca să-i recunoască mai ușor, le ceruse să se culce îmbrăcați. Flăcăii făcură însă întocmai cum îi învățase Polidor : se îmbrăcaseră cu hainele nevestelor, iar acestea luaseră hainele bărbaților, neștiind de planul grozavului lor tată.

Pe la miezul nopții zmeul intră binișor în odaia în care dormea cel mai mare dintre frați cu nevasta lui. Bijbîind în întuneric, ajunse la pat, pipăi și cînd simți căciula bărbătească, haț ! și-l înghiți, așa, pe nemestecate. Apoi se

duse la al doilea și făcu la fel. Și tot așa la al treilea, la al patrulea... pînă la cel din urmă pat. Apoi se retrase, îndreptînd că și-a mîncat toți ginerii.

Polidor nu-și pierdu cumpătul. Cum văzu că ticălosul de zmeu s-a dus la culcare, ieși din casă, îi adună pe frații săi și, tiptil, tiptil, o luară la sănătoasa către riul cel mai apropiat. Știau că zmeul nu avea nici o putere dincolo de rîurile care-i mărgineau moșia.

Cînd se trezi, zmeul se duse să-și vadă fetele, dar mare-i fu groaza trecînd prin toate odăile : nu găsi nici urmă de fetele sale mîndre.

„Poate c-or fi ieșit să se plimbe“, își spuse el și porni de-a dreptul spre rîu.

Dar acolo rămase ca trăsnet văzîndu-i pe malul celălalt, pe flăcăii îmbrăcați cu straiete femeiești, pregătiți de plecare.

— Ah, Polidor ! strigă el. Ce mai pui de lele mi-ai fost ! Cum îmi mîncăși tu cele douăsprezece fete ale mele !

— Ba fetele ți le-ai mîncat singur, ca un căpcăun, iar eu nu sînt pui de lele, ci pui de voinic !

— Ei, poate-i mai veni tu pe-aici !

— Dacă oi avea treabă, oi veni, dacă nu, pace mie, pace și ție !

Și flăcăii plecară rîzînd și chiuind de bucurie că scăpa-seră de o moarte atît de crîncenă.

Tot mergînd ei, ajunseră într-un oraș mare, în care scaunul împărăției îl ținea Verde-Împărat. Acolo lumea se minuna văzîndu-i îmbrăcați femeiește. Pînă la urmă au fost duși în fața împăratului, căruia au trebuit să-i povestească pățania lor.

Împăratul, uimit de curajul și deșteptăciunea lui Polidor, grăi către ei :

— Eu vă iau pe toți doisprezece în serviciul meu. Numai să vă purtați cinstit, că bună răsplată vă voi da !

I se spuse fiecăruia ce slujbă avea de îndeplinit dar, și de astă dată, cînd veni rîndul lui Polidor, răspunse că el nu vrea să primească nici o slujbă, că frații lui sînt mai vîrtoși și pot munci și pentru el.

Și iarăși lucrurile mergeau bine, dar un fapt tulbură liniștea în împărăție, dînd mare bătaie de cap împăratului și sfetnicilor săi. Zmeul, care se învecina cu împăratul Verde, trimitea în fiecare noapte doisprezece zmei — noii săi argați — care făceau o mulțime de blestemății, aducînd mari pagube ținutului.

Într-o noapte Polidor stătu la pîndă lîngă zidul pe unde urmau să sară zmeii și, pe măsură ce aceștia săreau, le și reteza capul cu paloșul. Astfel au fost omorîți toți cei doisprezece răufăcători. Polidor le tăie limbile, le puse într-o basma și se duse mulțumit să se culce.

În dimineața următoare un arap, trecînd pe-acolo și vînzînd zmeii morți, îi ciopîrți, se umplu de sînge și se duse astfel la împărat.

— Am omorît azi-noapte pe zmeii care vă făceau atîtea stricăciuni ! spuse cu mîndrie.

— Ce spui, măi ?

— Poftim, de vrei să-i vezi, în fundul grădinii !

— Bine, hai să mergem !

La locul faptei se adunaseră toți slujbașii, printre care și Polidor cu frații săi. Cînd văzu trupurile ciopîrțite ale zmeilor, împăratul se minună de curajul slujitorului său.

— Aşa faptă, spuse el, nu trebuie să rămână nerăsplătită. De-acum înainte vei fi boier.

L-au dus atunci de l-au îmbrăcat în haine boiereşti.

Dar la scurtă vreme, arapul a început să se poarte urît cu slugile şi cel mai mult îl batjocorea pe Polidor.

Supărat, acesta le spuse într-o seară fraţilor săi tot adevărul despre uciderea zmeilor ajunşi pe moşia împăratului lor. Atunci fraţii s-au dus la împărat să-i dezvăluie cum s-au petrecut în fapt lucrurile, rugîndu-l să-i facă dreptate lui Polidor.

Înşelătorul care se afla alături de împărat, le strigă minios :

— Mintiţi, ticăloşilor, eu i-am omorît pe zmei !

— Măria-ta, zise, în sfîrşit, Polidor, care tăcuse pînă atunci, pentru că dumncalui ne batjocoreşte în faţa mării-tale, n-am mai putut răbda. Trebuie să vă spun că eu i-am omorît pe cei doisprezece zmei. Am voit să tac, să-l las să trăiască boiereşte, dar văd că nu mai e chip de înţelegere cu el, s-a boierit rău.

— Să dovedească, strigă arapul.

— Da, tinere, zise şi împăratul, dovedeşte !

— Am să dovedesc, spuse Polidor. Să se caute capetele zmeilor ucişi să se vadă dacă au sau nu limbi în gură.

— Păi cum aşa ? Se poate să nu aibă ?

— Da, măria-ta ! Eu, după ce i-am omorît pe zmei, le-am tăiat limbile şi le-am păstrat. Iată-le ! şi Polidor scoase basmaua în care păstrase limbile zmeilor şi începu a le număra împăratului, uimit de adevărul rostit de Polidor.

Văzînd una ca asta, slujitorul cel mincinos s-a speriat așa tare, că a leșinat.

— Bine, boierule, cum ai îndrăznit să mă înșeli astfel ? se ridică supărat împăratul. Curînd să-l legați de coada calului și să-l tîrîți pînă-și va găsi moartea, porunci minios împăratul.

— Iartă-l, măria-ta ! se rugă Polidor. El nu știa cine i-a omorît și a crezut că n-o să se afle.

— De ce te rogi pentru el cînd știi cît rău ți-a făcut ? Lasă-l să meargă la moarte, să-și ia pedeapsa pentru minciună !

Și mincinosul slujbaș fu numaidecît scos de la curtea împăratului, viu, datorită vorbelor iertătoare ale lui Polidor.

Iar Polidor a fost înălțat la rangul ce i cuvenea și, pe lîngă dînsul și cei unsprezece frați ai săi au avut unde munci.

Cu timpul, împăratul îl iubea tot mai mult pe Polidor.

Într-o zi, pe cînd erau cu toții la masă, sfetnicii începură să laude caii împăratului ca fiind cei mai buni și mai frumoși. Atunci Polidor spuse :

— Măria-ta, eu știu un cal care face cît toții caii împăratului la un loc.

— Cum se poate una ca asta ? se miră împăratul.

— Da, măria-ta. Cît am fost în slujba zmeului, știți bine că nu am primit să fac nici o slujbă. Am căutat însă să aflu cît mai multe despre secretele zmeului. Și astfel am aflat atunci că zmeul are un cal care zboară prin văzduh, vorbește ca omul și are șaua acoperită cu aur. Calul

acesta stă închis într-un grajd de fier și nimeni nu poate intra la el, în afară de zmeu.

— Păcat, zise împăratul. Așa cal mai zic și eu ; dar ce folos, dacă-l are zmeul ?

— Eu aş putea să-l fur și să-l aduc aici, promise Polidor.

— Poți face tu asta ? întreabă împăratul.

— Da, măria-ta. Chiar mâine dimineată voi fi cu el aici.

— Dacă reușești, te înalți în rang, iar pe frații tăi îi fac boieri.

— O să reușesc, măria-ta ; c-aș vrea să-l mai văd o dată pe zmeu turbînd.

Și Polidor își luă rămas bun mai întîi de la împărat, apoi de la frații săi, care-l rugau să nu se ducă — unde știau ce soartă îl așteaptă. Dar el nu-i ascultă și plecă voios.

Cînd ajunse la malul rîului de granită, se dădu de trei ori peste cap și se înălță în chip de muscă. Apoi trecu pe moșia zmeului, intrînd drept în grajdul cu pricina.

Cînd se întunecase de-a binelea și zmeul se culcase, Polidor ieși din ascunzătoare, se dădu de trei ori peste cap, redeveni pămîntean și încălecă pe calul năzdrăvan.

Cum îl văzu, calul începu să strige :

— Săi, stăpine, că mă fură Polidor !

Și cît ai clipi năzdrăvanul se făcu iar muscă și se ascunse în fin.

Zmeul, cum își auzi calul strigînd că-l fură Polidor, sări din pat și veni repede în grajd. Dar, nevăzînd pe nimeni, mormăi !

— Bre, bre, și calul îl visează pe Polidor. Și el s-a speriat de cite mi-a făcut blestematul ăla.

Și se duse să se culce din nou.

Polidor îl lăasă pe zmeu să adoarmă și iar se făcu om. Calul, văzîndu-l, începu iar să strige :

— Săi, stăpîne, că mă fură Polidor !

Și zmeul, cum auzi strigătul, veni iar în grajd. Rămase însă mirat să-l vadă iar așa cum îl lăsase. Își spuse cu ciudă :

„Am să-l prind eu odată și-odată pe acest tîlhar, de care și calul meu e speriat“.

În sfîrșit, spre ziuă, Polidor își încercă norocul din nou. Dar de data aceasta la strigătul calului, zmeul nu se mai mișcă din pat ci, din contră, îi strigă minios :

— Poate să te fure și dracul, cal afurisit, că eu nu mai vin la tine a treia oară !

— Dacă-i așa, zise atunci calul, numai tu ești de mine, Polidoare ! Haide, să fugim pînă nu se face ziuă !

Cînd se deșteptă, zmeul se duse în grajd. Calul, însă, nicăieri.

— Ah, Polidor, pui de lele ce ești ! Nu ți-a fost de-ajuns că mi-ai mîncat cele douăsprezece fete, acum și calul mi l-ai furat !

Dar Polidor era departe, pe malul celălalt al riului. Cînd îl văzu împăratul îl îmbrățișă și-l sărută cu bucurie. Apoi puse să-l îmbrace în haine scumpe, iar pe frații săi îi numi sfetnici. Și era mare veselie la curte, și toți erau fericiți.

Trecuse cam o lună de la răpirea calului cînd, într-o zi, Polidor își aduse aminte că în curînd avea să fie ziua de naștere a fetei împăratului.

— Măria-ta, i se adresă el împăratului, te rog ca de ziua Domniței să-mi îngădui să-i fac și eu un dar.

— Și ce dar ai vrea să-i faci ? întrebă împăratul.

— Cît am stat la zmeu am aflat că are o trăsură de aur, toată înconjurată cu clopoței de argint. Vreau să i-o aduc, dar pentru aceasta îmi trebuie trei butoaie cu șoareci și o căruță cu cîlți.

Împăratul, tare mirat, dădu ordine și îndată i se aduseră toate cele cerute. Apoi Polidor își luă rămas bun de la împărat și de la frații săi, care erau iar triști, crezînd că se duce la moarte sigură. Pasămite nici ei nu știau ce-i poate osul și cît e de năzdrăvan.

Ajungînd pe înnoptate la moșia zmeului, Polidor dete jos din căruță butoaiele, din care ieșiră puzderie de șoareci, umplînd pămîntul. Și — minune — unul dintre șoareci grăi către Polidor :

— Ce poruncești, stăpîne ?

— Vă poruncesc să vă duceți numaidecît la casa zmeului, să găuriți pămîntul din jurul magaziei unde este ascunsă trăsură de argint și să-i faceți loc, s-o pot scoate afară. Și toate astea pînă la miezul nopții.

Într-o clipă toți șoarecii fură la casa zmeului și se puseră pe treabă.

Cînd scoaseră trăsură, Polidor înveli clopoțeiii cu cîlții pe care-i adusese, ca să nu facă nici cel mai mic zgomot, apoi o împinse pînă la pod, pe care-l trecu cu repeziciune, și abia cînd se găsi pe pămîntul împăratului răsuflă adînc, ușurat de-a binelea.

Cînd se sculă, zmeul se sperie de ceea ce văzu în curte. Crezu mai întîi că o furtună i-a răscolit curtea dar, cînd observă că-i lipsea trăsură, alergă la pod și numai ce-și recunosc pe malul celălalt frumoasa trăsură de aur, în

care mai avu vreme să-l vadă și pe Polidor șezînd. Și începu zmeul a plînge și-a se bate cu pumnii în cap blestemîndu-l și țipînd. Dar Polidor se îndrepta vesel spre curțile împărătești care-l așteptau.

Iar împăratul și fiica sa îi ieșiră înaintea cale de un ceas și împreună cu o mulțime de oameni se minunau de frumusețea trăsorii și de clopoțelii de argint, care răsunau atît de tare, anunțîndu-l de la mare distanță.

Împăratul îl îmbrățișă și apoi urcară toți trei în trăsură. În drum spre palat, împăratul i se adresă deodată :

— Am văzut de mult că dumneata și fiica mea vă cam uitați galeș unul la altul. Dacă-i așa, mă bucur că fata mea a făcut o alegere bună ; și eu mă gîndisem să te fac ginere și moștenitor al meu.

Și, într-adevăr, la scurt timp după aceea, Polidor s-a căsătorit cu Domnița, iar petrecerea de nuntă a ținut trei săptămîni încheiate...

Toate mergeau bine, dar împăratul băgase de seamă că Polidor era cam trist.

— Ce necaz îți apasă sufletul de la o vreme, fiule ? îl întreabă el într-o zi.

— Ce să am, tată ? Mă gîndesc cu durere la mama noastră, pe care am lăsat-o singură colo, în satul nostru îndepărtat.

— De ce n-o aduci aici ?

— Aș aduce-o eu, cum nu, dar ca să ajung în sat, trebuie negreșit să trec iar pe pămîntul zmeului spurcat.

— Ai dreptate, nu există altă cale. Și-atunci ce-i de făcut ?

— Eu m-am tot gîndit și știu ce am de făcut, dar mai întîi trebuie să am învoirea mării-tale și a iubitei mele soții.

— Învoirea noastră o ai. Ce-ai de gînd să faci, plecînd?

— Vreau să-l fur și pe zmeu, de data asta.

— Să-l furi pe zmeu? strigă împăratul uluit. Cum poți să faci una ca asta?

— Încă nu știu cum, dar vreau să-l aduc viu. Și apoi, dacă scăpăm de el, vom uni moșiile lui cu ale noastre și atunci o voi putea aduce și pe mama încoace, spre binele tuturor.

— Bine, copilul meu. Sper să reușești.

— Îți mulțumesc, măria-ta.

Își luă rămas bun de la soție, de la împărat și de la frații săi și plecă, luînd cu el doar o bardă și niște funii de tei.

Ajuns pe moșia zmeului, se dădu de trei ori peste cap și luă înfățișarea unui om tare bătrîn. Alese apoi un copac și începu să lovească cu barda în el, cu gînd să-l taie.

Atunci zmeul, auzind zgomot, se duse grăbit să vadă despre ce-i vorba.

— Da' ce faci acolo, unchiașule? întrebă el cînd ajunse la locul cu pricina.

— Ce să fac! Iaca, mă căznesc să tai cîțiva copaci.

— Și ce vrei să faci cu ei?

— Ia, un butoi, ca să prînd un afurisit de hoț care ne face numai necazuri.

— Da' cine-i ăla?

— Păi un ticălos, căruia-i zice Polidor.

— Polidor? răcni zmeul. Poți să-l prinzi?

— Da, cu ajutorul unui butoi ȕapăn ŝi mare. Da' de ce întrebi ? Ȑl cunoŝti cumva ?

— Cum sã nu-l cunoŝc ? Mi-a fãcut ŝi mie o groazã de necazuri. Ŝi ce-ai de gînd sã faci cu el dupã ce l-om prinde ? Ŝtii ce, sã nu-l dai la gîrlã, sã mi-l aduci mie, cã te-oi rãsplãti bine.

— Dacã zici aŝa, am sã ȕi-l aduc, jupîne !

— Ŝi pentru cã eŝti bãtrîn, lasã-mã sã fac eu butoiul. Mata odihneŝte-te' Ȑl îndemna zmeul, înviorîndu-se.

— Numai sã-l faci ȕapãn, adãugã moŝul.

Cînd butoiul fu gata, moŝul voi sã se vîre în el, sã vadã cît e de tare, dar zmeul se oferi :

— Ce sã intri mata ? Lasã cã-l încerc eu, cã sînt ceva mai tînãr, sã-l vãd cît ȕine la rostogoliŝ.

Cînd zmeul fu înãuntru, Polidor puse repede capacul, bãtu cercurile ŝi apoi întrebã :

— Ia încearcã, vezi e bun ?

— E bun, cum sã nu, de vreme ce nici eu nu pot ieŝi.

— Sigur ?

— Sigur ! Da' nu-mi deschizi acuma ?

— Ce sã-ȕi mai deschid ? Lasã, stai acolo, cã-i destul de bine. N-ai înȕeles cã-s chiar Polidor ?

— Polidor, blestematule !... strigã zmeul îngrozit.

— Stai liniŝtit, zmeule, cã n-ai ce face. Am sã te duc la împãrat, la vecinul cãruia i-ai fãcut atȕta rãu.

— Ah, hoȕomanule, m-ai mîncat fript ! se cãinã zmeul.

Dar Polidor, care luase iar chipul lui obiŝnuit, nu-l mai asculta. Pornise, dînd butoiul de-a rostogolul ŝi aŝa ajunsese la împãrat ŝi la ai sãi.

Împăratul, ca toți ceilalți, se minună și se bucură că scăpase, în sfârșit, de afurisitul de zmeu, care-i necăjea de ani de zile.

— Ia să-l văd și eu prin vrană !

— Nu, măria-ta, că te soarbe căpcăunul !

— Cum să mă soarbă ? Ce, o să-ncap eu pe vrana ăstui nimic de butoi ?

Dar, pînă să-l oprească Polidor, zmeul îl și sorbi înăuntru și cum îl sorbi, muriră amîndoi, iar butoiul plesni și se făcu țandări.

Nu mai era nimic de făcut pentru împărat. Cu durerea în suflet îl îngropară, cu toată cinstea cuvenită unui împărat.

La scurt timp după aceea, Polidor fu ales împărat, în locul socrului său, iar mama sa, pe care o adusese între timp, nu-și credea ochilor, văzînd atîta fericire.

Cu timpul, Polidor a avut o mulțime de copii, printre care și un băiat la fel de năzdrăvan ca și el.

Unul după altul, frații săi s-au însurat cu alte fete de împărat de prin împrejurimi.

Și astfel au trăit fericiți cu toții, datorită fratelui lor mai mic, datorită istețimii și curajului lui de năzdrăvan.

BASME POPULARE TURCEȘTI

(revestite de Agiebék Baubek)

Fluierașul fermecat

Povestea ne spune că în vremuri foarte îndepărtate trăia un mare padișah. Acest padișah cica avea numai două fiice. Pe cea mare o chema Yaprak, iar pe cea mică Fidan. Dar iată că pe cînd ele erau încă la o vîrstă foarte fragedă, mama lor se îmbolnăvi pe neașteptate și în scurt timp muri lăsîndu-le orfane.

Marele padișah, care își iubea copiii mai mult decît lumina ochilor, mai mult decît soarele și apa, mai mult decît aerul pe care-l respira, era foarte îngrijorat că Yaprak și Fidan vor crește, necunoscînd dragostea maternă. Se hotări, pînă la urmă, să aducă la palat o mamă vitregă. Într-adevăr, noua mamă avea foarte multă grijă de fete, le vorbea și le mîngia, ca propria lor mamă.

Cu trecerea timpului, cele două prințese crescuseră: Yaprak implini opt ani, iar Fidan, șapte ani. Dar, din păcate, spre durerea tatălui lor, ele se urîceau, pe zi ce trecea, de parcă fuseseră vrăjite de un duh rău. Că ar fi fost urite la față, n-ar fi fost nimic, căci sînt destui oameni pe lume care nu sînt frumoși, dar au caractere frumoase și de aceea sînt îngăduiți și iubiți de semenii lor, dar, vai, lucrurile nu stăteau deloc așa în privința celor două fete.

Ele aveau și caracter urît, fiind două fete foarte invidioase, îndărătnice și birfitoare. Într-un cuvînt, erau două ființe rele.

Cu toate că erau iubite de amîndoi părinții și li se împlineau, cît ai bate din palme, orice dorință, ele nu erau deloc ascultătoare: tot timpul făceau nazuri la masă, seara refuzau să se culce la ora potrivită și, mai rău, tot timpul se certau între ele.

În scurt timp se născu al treilea copil al padișahului. Acesta era tot fetiță. O mare bucurie cuprinse tot serailul. Numai Yaprak și Fidan nu se bucurau. De îndată ce aflară această veste, ele se bosumflară mult și se încuiară în camerele lor.

Precură anii și Dal (Crenguță) așa o chema pe mezina padișahului, crescuseră și ea, devenind o fată frumoasă, frumoasă.

Dar mai important decît toate, spre deosebire de surorile ei mai mari, ea avea și un caracter frumos. Și de aceea toată lumea o iubea nu numai pentru frumusețea ei desăvîrșită, ci și pentru puritatea ei sufletească, pentru bunătatea și sinceritatea ei.

Și padișahul și împărăteasa își iubeau fiicele la fel și aveau grijă să nu facă vreo deosebire între ele; dacă cumpărau un lucru oarecare pentru una din ele, nu uitau să ia același lucru și pentru celelalte două. Numai Yaprak și Fidan erau împotriva acestui lucru, ele nu doreau ca și surioara lor cea mică să fie iubită la fel ca și ele.

Într-o bună zi padișahul primi invitație la nunta fiicei împăratului indian. Înainte de a porcede la drum spre îndepărtata Indie, el se hotărî să le cheme la el pe toate trei fiicele și să le întrebe ce dar să le aducă din călătoria sa.

— Tată, mie să-mi aduci o bucată din cea mai fină stofă indiană, zise fiica cea mare, Yaprak.

— Tată, mie să-mi aduci o brățară de aur, din India! zise Fidan.

— Tată, te rog crede-mă că eu nu am o anume preferință, mi ce crezi dumneata de cuviință! zise Dal cu modestie.

— Se poate așa ceva, fata mea! zise padișahul, cere și tu ceva anume, ca surorile tale. Hai, spune, ce vrei să-ți aduc?

Văzînd că tatăl insistă, Dal spuse:

— Tată, dacă ții atît de mult să-mi cumperi și mie un dar, atunci rogu-te, adu-mi și mie o cupă de argint. Și îți mulțumesc de pe acum pentru acest dar!

Yaprak și Fidan s-au rușinat tare mult cînd și-au dat seama că uitaseră să-i mulțumească tatălui pentru darurile promise. Și tare mult au pizmuit-o, în momentul acela pe Dal, care, și cu această ocazie, le dăduse o bună lecție de purtare.

Iaca sosi și ziua cînd padișahul, împreună cu suita sa, porni la drum spre atît de îndepărtata Indie. Merseră ei zile și nopți, ba merseră luni întregi, străbătură coline verzi, cîmpii întinse, rătăciră prin munți stîncoși, păduri întunecoase și ajunseră, în sfîrșit, pe țărmul unei mări, unde îi aștepta corabia padișahului indian. Mai merseră ei pe mare o zi, mai merseră încă o săptămînă și-n cele din urmă ajunseră în India.

Nunta fiicei padișahului indian se-ntinse patruzeci de zile și patruzeci de nopți, patruzeci de zile și patruzeci de nopți mîncară și se veseliră cu toții.

După nuntă, padișahul cumpără darurile promise pentru Yaprak și Fidan, dar uită să ia cupa de argint promisă lui Dal.

Chiar în prima noapte de călătorie, în drum spre casă, pe mare, padișahul visă că s-a dezlănțuit o groaznică furtună, din care cauză corabia s-a clătinat strașnic, fiind gata-gata să se scufunde, dar tocmai atunci din apă s-a arătat capul neobișnuit de mare al unui pește, care îi spuse:

— Padișahule, padișahule, n-ai uitat să iei darurile promise pentru fiicele tale mai mari, dar cum de ai putu să uiți să iei acea modestă cupă de argint pormisă mezinei tale?!

Padișahul vru să spună ceva, să se justifice într-un fel, dar imediat își dete seama că nu mai are grai.

— N-ai de gînd să te ții de cuvînt față de fiica ta cea mică? zise peștele amenințător. Văd că ai uitat că ea este cel mai cuminte copil al tău și că doar ea ți-a mulțumit de la început pentru darul promis! Ascultă-mă cu atenție, padișahule, dacă nu te întorci, chiar acum, înapoi în India și nu iei ceea ce ai promis și pentru fiica ta cea mică, atunci să știi că îți scufund fără milă corabia!

Apoi, făcu un salt și despică apa în două, dispărînd în apele involburate ale mării.

În acest moment padișahul se trezi ud leoarcă de chinul visului. Porunci căpitanului să întoarcă corabia înapoi spre India. Astfel, numai după ce îndeplini și dorința lui Dal, porni nou la drum spre țara sa.

Și așa merseră ei o zi, merseră două, mai merseră o lună, ba merseră un an întreg, străbătură cîmpii, rătăciră prin munți, păduri întunecoase și ajunseră în sfîrșit acasă.

Copiii așteptau cu cea mai mare nerăbdare întoarcerea tatălui lor. Cînd padișahul intră, pe calul său roib, pe poarta seraiului, Dal fu prima care alergă în întîmpinarea lui, îl îmbrățișă, bucuroasă că tatăl s-a întors sănătos acasă. Și celelalte fiice alergară în întîmpinarea lui, dar cu dorința nestăpînită de a afla cit mai repede dacă tatăl lor le-a adus cadourile promise.

— Unde îmi e stofa, unde îmi e brățara? întrebau ele.

Padișahul împărți darurile copiilor, fiind deosebit de mulțumit că reușise să-și bucure toate fiicele.

Yaprak se duse imediat la croitorul seraiului și își făcu o rochie splendidă din stofa adusă de tatăl ei, pe care o și îmbrăcă. Fidan își puse imediat brățara la mînă și, gătite astfel, ele se plimbau, dinadins, în fața lui Dal cu dorința de a-i face în necaz, pentru că nu are și ea asemenea lucruri frumoase. Dar lui Dal nici prin gînd nu-i trecea să le invidieze pe surorile ei, ba din contra, se bucura din toată inima că ele se simțeau atît de bine.

— Ah, surioară Yaprak, cit de bine îți vine această rochie, s-o porți sănătoasă, dacă ai ști cit de mult mă bucur pentru tine! zise ea.

Aceleași vorbe pline de bunătate și sinceritate le rosti și la adresa surorii mijlocii. Numai că, așa cum am mai spus, cele două surori, în răutatea lor o invidiau pe Dal din te miri ce. Acum invidia lor era pricinuită de această cupă de argint, care deși era un obiect mai puțin prețios decât ceea ce primiseră ele, nu suportau s-o vadă la micuța Dal.

Gingașa Dal își lua, în fiecare zi, cupa de argint și se ducea să se joace pe malul lacului de lângă serai. De fiecare dată cele două surori mai mari o urmăreau în taină și așteptau cu nerăbdare clipa cind Dal va scăpa din neatenție cupa de argint în lac.

Așteptarea lor nu dură prea mult, căci Dal într-una din zilele următoare, într-adevăr scăpă cupa de argint în apă, care se și făcu nevăzută. Atunci ea se întinse s-o prindă, dar în clipa aceea îi alunecă piciorul și cit ai clipi din ochi se pierdu în adâncurile întunecoase ale lacului.

În timp ce Yaprak și Fidan, care fuseseră martore la această nenorocire, se întorceau liniștite la serai, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, valurile stîrnite din căderea lui Dal în apă loveau parcă cu și mai multă putere țărml și-n locul unde valurile loveau mai cu furie țărml răsări, ca prin minune, o salcie plîngătoare.

Disparația misterioasă a lui Dal i-a întristat nespuse de mult pe părinții ei. Aceștia nu puteau să-și dea seama ce se putuse întîmpla cu fiica lor cea mică, întrucît surorile ei, care o văzuseră cum se înecase, continuau să tacă. Durerea bătrînului padișah creștea pe zi ce trecea — vărsa fără încetare lacrimi amare — nu mai minca și nu mai bea nimic. Curtenii vedeau cum bietul padișah se prăpădește văzînd cu ochii, de supărarea mezinei.

Și iată că într-o zi ciobanul seraiului își mină turma spre lac și acolo se așază chiar la umbra salciei misterioase. Taie o creangă, meșterindu-și din ea un fluier cum un altul nu-i și apoi începu să cînte la el.

Dar minune! Acesta nu era ca alte fluieri: cînta nespuse de frumos, sunetele duioase se auzeau pînă hăt departe și ceea ce era cu totul neobișnuit și minunat era că acest fluier parcă avea grai omenesc... Cu cit ciobanul nostru cînta la acest fluier, cu atît se convingea mai mult că acesta nu-i unul obișnuit, de parcă ar fi tănuit cu cineva.

— Duuu, duuu, eu sînt micuța Dal! Duuu, duuu, eu sînt micuța Dal! cînta fluierașul duios.

Ciobanul, care cunoștea nenorocirea ce se abătuse pe capul padișahului, se gîndi să meargă imediat la serai. Se întîmplă că padișahul să se afle în grădina seraiului, cînd ciobanul se apropie de serai, cîntînd fără încetare din fluieraș. Atunci padișahul auzi sunetele neobișnuite ale fluierașului și porunci ca ciobanul să fie adus imediat la el. Luă fluierul din mîna ciobanului și începu să cînte din fluierașul acesta de-a dreptul fermecat.

— Duuu, duuu, eu sînt micuța Dal! Duuu, duuu, eu sînt micuța Dal! cîntă din nou fluierașul, parcă și mai trist.

Padișahul recunoscuse imediat vocea mezinei și de atîta bucurie și emoție scăpă jos fluierașul din mînă, care se rupse în două. Exact în locul unde căzuse fluierașul se intrupă Dal în carne și oase!

Padișahul, care se trezi așa, pe neașteptate, față-n față cu fiica cea mică, nici nu mai știu ce să facă de fericire. O îmbrățișă, îi sărută mîinile, fruntea, ochii. Atunci Dal povesti padișahului pătania ei așa cum se întîmplase la marginea lacului.

După ce isprăviră cu povestirile, cu lacrimile și cu rîsetele, padișahul se gîndi și înțelese că cele două surori nu-și salvaseră înadins surioara de la înec, stăpînite numai și numai de invidia care le întunecase mîntea.

— Cum de nu v-a fost milă de surioara voastră, copile rele ce sînteți! strigă padișahul la Yaprak și Fidan, azvirlindu-le bucățile fluierului în față.

Să vezi și să nu crezi ochilor! Pe loc ele se urîșiră atît de mult, încît nici nu puteai să le privești, fără să tresari. Tot fără se vrei îți întorcean capul în altă parte.

Văzîndu-se atît de urite, atît de schimonosite, ele au fost nevoite să părăsească seraiul, casa părintească și să plece în lumea largă.

Și astfel, cele două fiice ale padișahului, care s-au gîndit să facă numai rău, pierzînd-o pînă și pe surioara lor, și-au primit pedeapsa binemeritată pentru faptele lor urite.

Ahmed leneşul

ÎN LUME SÎNT destui oameni leneşi, dar nici unul dintre ei nu scamăună cu Ahmed din povestea noastră. Ahmed era cel mai leneş om din lume, nimeni nu putea să-l întreacă în lene. Unde se aşeza, acolo rămînea nemişcat ore în şir şi nu avea niciodată chef de ceva. Avea doar o mamă, tatăl şi fraţii îi muriseră mai demult. Sărmana

mamă îi făcea toate poftele și mofturile și tot ea avea grijă de el, nu cumva să pățească ceva. Ahmed Leneșul zi și noapte moțăia lângă sobă. Dacă dorea să iasă afară, sau să meargă dintr-o cameră în alta începea să-și legene corpul într-o parte și în alta, așteptându-și ajutorul. Atunci mama lui se apropia imediat de el și-l întreba ce anume dorește. Lui Ahmed îi era lene și să răspundă, continuând să se legene fără încetare. Atunci buna sa mamă trebuia să ghicească ce anume dorește fiul ei și asta nu era un lucru chiar atât de ușor. Mama îi puneă întrebare după întrebare, pînă cînd Ahmed leneșul, printr-un „da“ abia auzit, putea să-i ghicească gîndul. Numai după un chinuitor joc de-a ghicitul el înceta de a se mai legăna și tîngui, de-a răspunde în silă printr-un da sau nu la multele întrebări ale mamei.

Sărmana mamă își hrănea fiul cu lingura, iar cînd i se năzărea să se plimbe, tot ea, biata de ea, îl lua în spinare și-l ducea acolo unde dorea el.

Poate că și pînă astăzi lucrurile ar fi continuat să rămînă așa, dar întotdeauna se întîmplă ceva la care nici nu te aștepti.

Padișahul țării în care trăia și Ahmed Leneșul avea trei fiice. Mai avea acest padișah și un fiu, dar pe acesta demult nu-l mai văzuse nimeni. Unii credeau că rătăcește prin ținuturi străine, iar alții presupuneau că și-a pierdut mințile și de aceea padișahul nu vrea să-l mai scoată în lume.

Dar iată că timpul trecu și fiicele padișahului ajunseră la vîrsta măritişului. Ba chiar mulți erau de părere că fiica cea mare începuse să-și piardă frăgezimea și vioiciu-

nea tinereții. Dar nimeni nu îndrăznea să spună asta cu voce tare, căci toți supușii se temeau grozav de mult de atotputernicul lor padișah.

Într-o bună zi, padișahul se hotărî brusc să-și mărite toate fiicele deodată. Fără să-și întrebe fiicele ce fel de soți își doresc, porunci doar să aducă fiecare câte un pepene. Cum va fi pepenele la tăiere, așa va fi și soțul ales.

Fiica cea mare, tot căutînd și alegînd și alegînd aduse un pepene care se dovedi răscopt. Cea mijlocie, care era în floarea tinereții, aduse un pepene bine copt. Mezina însă aduse un pepene crud, crud de-a binelea.

Văzînd pepenele adus de către fiica cea mare, padișahul hotărî s-o mărite cu fiul marelui vizir, care era un tînăr înțelept, harnic și deosebit de arătos. Pe cea mijlocie o mărită cu fiul altui vizir, care era un voinic viteaz, încercat în atîtea războaie pentru apărarea granițelor împărăției.

Cînd padișahul tăie pepenele adus de fiica cea mică, nu-i veni să creadă ochilor. Pepenele era atît de crud, încît nici nu făcuse simburi. Tatăl știa că această fiică a lui nu putea să se înșele în alegerea ei, pentru că era și înțeleaptă — cea mai înțeleaptă dintre fiicele lui și niciodată nu săvîrșise vreo faptă necugetată, dar de ce, totuși, alesese ea un pepene crud ? Poate doar ca să-l înfrunte pe padișah ?

Atunci padișahul se înfurie atît de tare, încît se gîndi chiar s-o pedepsească, dînd-o pe mîna călăului. Renunță însă la această cumplită intenție, jurîndu-se, în schimb, să o mărite cu cel mai prăpădit om din toată împărăția sa.

Trimise dar crainici în toate colțurile întinsei sale împărății și porunci să caute pe cel mai leneș, pe cel mai netot și cel mai nătîng om ce a trăit vreodată și să-l aducă la palat.

Aflînd această veste de necrezut, toți leneșii vicleni se bucurară nespus de mult. Toți nutreau speranța să devină ginerele padișahului. Își îmbrăcară hainele cele mai frumoase și rînd pe rînd se înfățișară în fața suveranului, întrecîndu-se în a se preface că sînt cei mai leneși și cei mai neîndemînateci oameni din toată împărăția. Unii dintre aceștia se prefăceau cu atîta măiestrie, încît slujitorii padișahului erau gata gata să fie păcăliți. Numai că ieșind pe poarta palatului, toți acești șarlatani își închipuiau că l-au și dus de nas pe padișah, uitînd de măsurile de precauție. Ei încetau de a se mai preface imediat ce pășeau pe poartă, rămînînd așa cum erau ei în realitate. Nici unul dintre ei nu-și putea imagina că padișahul era mult mai inteligent decît ei și că îi urmărea și după ce părăseau palatul. Așa se face că mezina nu căzu pe mîna nici unui șarlatan. Toți acești prefăcuți au fost prinși unul cîte unul și biciuiți fără nici o milă.

Între timp crainicii continuau să caute pe ginerele dorit de padișah, cutreierînd cele mai îndepărtate cătune. Glasul lor ajunsese pînă la urechile lui Ahmed Leneșul, care, simțindu-se foarte ostenit, începu să se legene iar, așa cum îi era obiceiul.

— Mamă, mamă ! zise el într-un tîrziu cu o voce stinsă. Astupă-mi urechile, aud niște glasuri care mă supără cumplit !

De data această — pentru prima oară — mama refuză să-i facă pe plac rugîndu-l să ciulească bine urechile la ceea ce anunțau crainicii padișahului.

— Ah, fiule, fiule ! se rugă ea. Te implor, du-te și tu de te înfățișează în fața padișahului nostru. Poate că tu ești omul căutat de el. Odată și odată eu tot voi muri și atunci cine va mai avea grijă de tine ? Fie ca Allah să te ajute și să te însori cu fiica padișahului ! Atunci vei trăi fără griji, pînă la sfîrșitul vieții !

Așa îl rugă sărmana mamă pe fiul ei, dar cine s-o asculte ! ? Cînd văzu că Ahmed Leneșul nu are de gînd să-i dea ascultare, îl săltă cu forța în spinare și-l duse la palat, lăsîndu-l să cadă precum un sac, în fața temutului padișah. El se miră tare mult de această priveriște. Cum de o mamă putea să care în spinare ditamai flăcăul ! ?

La început padișahul se gîndi că și acesta vrea să-l păcălească, de aceea porni să-l descoase pe Ahmed Leneșul, care părea că nici nu-l ascultă.

— Mamă, ce spune acest om ? Nu pot să înțeleg vorbele lui atît de lungi. Știi doar că eu obosesc repede ; spune-i te rog să tacă odată din gură ! se milogi el.

În acele clipe Ahmed Leneșul arăta atît de somnoros și atît de abătut, încît această stare a lui îl supără nespus de mult pe padișah, care porunci :

— Ieși afară ! Dați-l afară ! strigă, pierzîndu-și stăpînirea de sine.

Padișahul tuna și fulgera, amenințîndu-l că-l strivește în picioare, dacă nu iese mai iute, dar Ahmed Leneșul nici nu se urni din loc. Se uita năuc, cu ochi rugători la

maică-sa, vrînd să-i spună parcă măică-si să-l scoată cît mai repede de-acolo.

— Ieși, ieși afară, arătare ce ești ! strigă padișahul încă o dată.

Biata mamă îl luă din nou în cîrcă și încovoiată sub greutatea unui fiu atît de leneș, plecă din palat. Padișahul, care se mai domolise nițel, îi urmări îndelung cu privirea. Sărmana femeie de-abia își tîra picioarele. Trecătorii îi urmăreau foarte mirați, dar lui Ahmed Leneșul nici că-i păsa ce se întîmplă în jur.

Atunci padișahul înțelese că omul căutat de el se afla aici aproape. Mai înțelese că nicăieri în lume n-ar putea găsi un mai mare leneș decît acest tînăr în floarea vieții. Porunci pe loc să se înceapă pregătirile de nuntă. Se făcură trei nunți deodată și patruzeci de zile și patruzeci de nopți se mîncă și se bău pe săturate și se petrecu în mare veselie.

Imediat după nuntă fiica cea mică a padișahului se mută în casa lui Ahmed Leneșul și aduse cu sine o zestre bogată, care cu greu încăpu în casa soțului ei leneș.

Ahmed stătea nemișcat lingă cuptor și o privea buimac pe această fiică de padișah, care acum era soția lui.

În acest timp fata tăcea ; nu părea disperată, ba din contră părea că își dă foarte bine seama cu cine o măritase tatăl ei, la minie.

Ahmed Leneșul se însurase cu fiica unui mare padișah, devenind curînd un ginere invidiat de foarte multă lume, dar viața lui nu suferise nici cea mai mică schimbare. De-acuma, cînd avea nevoie de ceva, începea să se legene, și se legăna pînă cînd măică-sa, după obicei, alerga la el

și afla ce mai dorește. Tot ea, maică-sa, continua să-l răsfete ca pe un copil mic, făcându-i toate capriciile, în timp ce fiica padișahului, soția lui, stătea deoparte și-l privea, de-abia stăpînindu-și mînia. Pînă într-o zi cînd Ahmed Leneșul întrecu orice măsură.

— Vrei cumva să mergi afară ? îl întrebă maică-sa, cînd el începu să se legene din nou.

— Da, răspunse el cu o voce abia auzită.

Atunci fiica padișahului se sculă repede și, cu un zîmbet rece pe buze, tăie calea mamei-soacre.

— Nu te osteni, mamă, zise ea. În calitate de soție, eu trebuie să am grijă de acum încolo de soțul meu ; lasă-mă pe mine să-l duc afară !

— Vai, fata mea, să nu faci asta, se rugă mama-soacră, tulburîndu-se foarte tare. Tu ești fiică de padișah, tu ești gingașă, nu se cade ca tu să-l cari în spinare, te rog lasă-mă tot pe mine.

Dar nora nu renunță la intenția ei sub nici un chip.

— El este soțul meu și de aceea, de acum încolo, eu trebuie să am grijă de el, zise ea cu hotărîre și cu mișcări energice îl luă pe Ahmed Leneșul în spinare și-l duse în bucătărie. Mai întîi închise ușa și apoi îl trînti atît de puternic de podea, încît Ahmed începu să urle și să plîngă de durere. Fiica padișahului nu-i dădu nici o atenție. Se duse repede la cuptor, luă vătraiul și începu să-l lovească undeva, nimerea.

Să vezi și să nu crezi ochilor că și-n această situație lui Ahmed îi era lene să se miște, să se apere cît de cît !

Dar nici așa, culcat sub loviturile nemiloase ale vătraiului, nu putea să rămînă prea mult timp. Își adună atunci

toate puterile și reuși singur să se scoale în picioare. Se repezi la ușă, dar ușa era încuiată. Lovea atît de tare și cu atîta disperare în ușă, încît era gata s-o spargă, dar tot nu reuși s-o deschidă. Atunci se repezi la fereastră. O deschise și fără să mai stea pe gînduri, sări în grădină. Căzu pe spate și rămase așa întins, fără răsufare, de parcă amuțise pentru totdeauna. Stătu el cît mai stătu așa întins, apoi își mai reveni puțin. Cînd își ridică puțin capul, o zări pe soția lui stînd la fereastră și amenințîndu-l cu vătraiul.

— E de-ajuns cît ai lenevit pînă acum ! strigă ea. Să nu te mai văd în fața ochilor, pleacă de aici, du-te de muncește și fii om ! Și nu uita, cît timp nu te îndrepti, n-ai ce căuta în casa asta !

Spunînd acestea, fiica padișahului se retrase închizînd fereastra.

Mama lui Ahmed Leneșul auzise loviturile și apoi gemetele fiului ei, dar de frica nurorii nu îndrăznise să încerce să ia apărarea fiului ei. Fiica padișahului se întoarse lîngă soacră, prefăcîndu-se că nu știe ce-i cu Ahmed. Prinse apoi să deretice prin casă și să cînte de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

Ahmed Leneșul se văită cît se mai văită și apoi ațipi pe nesimțite. Cînd se trezi din somn simți durerrea în tot corpul și foamea în stomac. Unde să meargă, încotro s-o apuce ? Ocoli de cîteva ori casa dar, vai, îi era frică să intre înăuntru. Nici maică-sa nu îndrăznea să iasă afară și să-i aducă ceva de-ale gurii.

Abia atunci Ahmed Leneșul înțelese că singur trebuie să-și procure hrana. Pentru prima oară în viața lui porni

spre bazar și făcu ceea ce nu făcuse niciodată pînă atunci :
începu să muncească.

În ziua aceea lucră el ca hamal, pînă seara tîrziu și cîștigă cinci kuruși. De un kuruș își cumpără pîine și brînză — cu care își potoli foamea — iar restul de patru kuruși îi puse în buzunar și porni spre casă. Sună la ușă. Veni maică-sa să-i deschidă.

— Cine-i acolo ? întrebă ea.

— Sînt eu, mamă ! răspunse Ahmed Leneșul. Sînt eu, Ahmed !

Mama îi deschise imediat ușa.

— Ahmed, fiule ! Intră, dragul mamei, intră ! Intră în casa ta ! se bucură ea, văzîndu-l.

Dar Ahmed Leneșul parcă nici nu auzea ce-i spunea maică-sa.

— Hanîm e acasă ? întrebă el.

— E acasă.

— Mai ține în mînă vătraiul ?

— Îl mai ține, dragule !

Cînd auzi că nevastă-sa mai ține în mînă vătraiul, se cutremură și dînd mamei cei patru kuruși, spuse în grabă.

— Te rog, mamă, dă-i banii aceștia lui Hanîm și spune-i că mă întorc mîine !

Zicînd acestea el se întoarse și plecă fără să țină seama de rugămințile mamei de a rămîne. Îndurerata mamă nu putea să nu observe iuțeala pașilor lui, și chiar o teamă în mișcările sale, depărtîndu-se. Cît de mult se schimbase ! Sărmana mamă nici nu-și putea lui ochii de la el ! Apoi se duse la noră-sa și-i înmînă banii lăsați de Ahmed.

— Ahmed m-a rugat să-ți dau acești bani, zise ea, cu durere.

Fiica padișahului privi îndelung la cei patru kuruși, apoi îi puse într-o casetă frumoasă.

„Ia să te vedem, Ahmed ! Arată-ne ce poți, dragule !” zisa fiica padișahului, strângînd caseta la piept, cu duioșie.

Dacă ar fi văzut-o cineva în acele momente, s-ar fi gîndit, negreșit, că ea iubește mai mult banii, decît pe Ahmed Leneșul.

Seara următoare el se întoarce din nou acasă. Toată ziua muncise pe lingă un spoitor, ajutîndu-l în munca sa. Cîștigase unsprezece kuruși. Cu un kuruș mîncase pe săturate, iar restul de zece kuruși îi aducea acum acasă. Și de data aceasta tot maică-sa veni să-i deschidă ușa, îmbiîndu-l să intre.

— Hanîm e acasă ? întrebă el ca și în ziua trecută.

— E acasă, răspunse maică-sa.

— Mai ține în mînă vătraiul ?

— Mai ține...

— Atunci dă-i, te rog, acești zece kuruși și spune-i că mă întorc mîine seară.

Zicînd acestea se răsuci în loc și plecă fără să mai întoarcă o dată capul. Maică-sa, nici de data aceasta, nu reuși să-l înduplece ; el tot plecă de-acasă.

Ce putea să facă sărmana mamă în fața unei asemenea situații ? Se duse la noră-sa și-i întinse banii lăsați de soțul ei.

— Ah, Ahmed, Ahmed ! suspină fiica padișahului în timp ce așeza banii în caseta frumoasă.

Dacă ar fi auzit-o careva pronunțînd numele soțului ei, ar fi crezut că este tare îndrăgostită de el.

Așa treceau zilele și lunile. În fiecare seară Ahmed se întorcea acasă, suna și la vederea mamei pune-a aceleași întrebări. Auzind de la ea că Hanım încă nu lăsase vătraiul din mînă, pleca. Ajunsesse să cîștige pe zi douăzeci de kuruși, muncind în fel de fel de locuri.

Într-o bună zi Ahmed se întoarce mai devreme acasă, înainte de apusul soarelui. După ce lăsă banii cîștigați pe ziua aceea, îi spuse mamei că a doua zi el pleacă, cu caravana, într-o lungă călătorie, peste țări și mări. Ahmed Leneșul sărută mîna mamei, o rugă să transmită soției urările lui de bine, după care se răsuci în loc și se îndepărtă fără să-și mai întoarcă măcar o dată capul.

Zburau zilele, zburau și lunile, dar vești de la Ahmed Leneșul nu veneau. Începuseră să circule fel de fel de zvonuri : ba că a murit, ba că a căzut prizonier în cine știe ce țară îndepărtată. Nimeni nu mai spera în întoarcerea lui. Doar soția lui nu încetă o clipă să-l aștepte. În fiecare seară, la aceeași oră, îl aștepta, cu toate că mulți o sfătuiau să nu-l mai aștepte. Seară de seară, la aceeași oră, lua în mînă caseta, o strîngea la piept și spunea :

„Ah, Ahmed, Ahmed !, Întoarce-te la mine ! Te aștept zi și noapte, dragul meu ! Cel puțin trimite-mi o cit de mică veste despre tine !“

Și Ahmed Leneșul fără încetare se gîndea la soție și la mamă. Maică-sa îl crescuse leneș, iar soția îl bătuse cu vătraiul, dar tot le iubea din adîncul sufletului său. Dorea nespus de mult să le trimeată vești, dar nu avea cum. Se afla departe de oameni, se afla în mijlocul deșertului ne-

îndurător cu caravana. Nu oricine se încumetă să ajungă acolo, căci nicăieri nu găsești un strop de apă sau o umbră de copac. Doar norii răzleți mai aruncă uneori câte o umbră peste întinderea nisipului încins la culme, dar nici aceștia nu reușesc să aducă răcoarea atît de mult dorită. Spre ghinionul lor, li se isprăvise și apa. Oamenii și cămilele începură să moară pe capete.

Tocmai atunci cînd disperarea lor era mai mare, dădură peste o fîntînă părăsită. De bucurie oamenii își pierdură și graiul.

Dar, vai, bucuria lor nu a fost de lungă durată, căci fîntîna era prea adîncă și nici nu se vedea dacă are apă sau nu. Aruncară în ea un pietroi și într-un tîrziu auziră dinăuntru un zgomot slab. Atunci speranța de salvare se reîntoarse în sufletele oamenilor. Ei au făcut imediat rost de o funie groasă, pe care o legară de mijlocul unuia dintre ei și-l coborîră în fîntînă.

— Ard ! Ard ! Ajutor ! Scoateți-mă, mor ! începu să strige acesta înspăimîntat.

Oamenii îl traseră afară iute și omul căzu cu fața la pămînt, ca secerat de moarte.

— Mai mult s-a speriat, ce altceva putea să se întîmple acolo ? își dădeau cu părerea ceilalți.

În această situație, altcineva se oferi să fie-coborît în fîntînă. Dar și acesta, nu peste mult timp, începu să strige, ca din gură de șarpe, să-l tragă sus. De cum îl scoaseră afară, căzu și el ca secerat de moarte.

Cînd oamenii văzură că li se năruie și această ultimă speranță de salvare, se pregătiră să-și dea obștescul sfîr-

șit, rugîndu-se de Allah. Doar Ahmed Leneșul nu-și pierdu speranța de salvare.

— Coborîți-mă pe mine ! se adresează el tovarășilor de drum, legîndu-și funia de brîu. Am o singură rugămintă : în orice condiții, chiar atunci cînd voi striga să mă trageți sus, voi continuați să mă coborîți.

Așa și făcură, dar Ahmed Leneșul n-a strigat și nici n-a cerut ajutor.

Tare mult se minună el cînd ajunsese pe fundul acelei fîntîni : în fața lui se întindea o imensă, nesfîrșită grădină de rodii. Chiar în mijlocul ei era un splendid havuz. La marginea acestui havuz stătea gînditoare o prea-frumoasă fată. Ea nu simți prezența lui Ahmed Leneșul în preajma ei și nici el nu vru, pentru orice eventualitate, s-o trezească din visare, căci salvarea tovarășilor săi depindea numai și numai de iscusința lui.

Dezlegă repede frînghia de la brîu, umplu o găleată cu apă și dădu semnalul s-o tragă sus. Apoi, umplu o a doua găleată și la același semnal al lui o traseră și pe aceasta sus. Așa procedă el pînă cînd tovarășii lui de sus și cămilele lor își astîmpărară setea.

Tocmai atunci fata își ridică capul și-l văzu pe Ahmed Leneșul, care se pregătea să fie tras în sus. La început ea nu putu să scoată o vorbă de uimită ce era, dar nici uimirea lui Ahmed Leneșul nu era mai mică, pentru că această prea-frumoasă fată semăna nespus de mult cu soția lui.

— Cine ești tu, omule ? ! Cum ai reușit să ajungi aici ? reuși să spună, în cele din urmă, fata. Nimeni, dar absolut nimeni nu poate să ajungă pînă aici, nici pe aripile păsă-

rilor și nici în pîntecele zmeilor. Spune-mi și mie cum, în ce fel ai reușit ?

Ahmed Leneșul povesti fetei toată viața lui, tot ce se întîmplase cu el, de la început pînă la sfîrșit.

— Spune-mi și tu ce cauți în fîntîna asta ? Cine te-a adus aici ? o întrebă Ahmed Leneșul, la sfîrșit, pe fată.

Ochii fetei se umplură de lacrimi.

— Nu mă întreba ! Îmi vine greu să-ți povestesc ce-i cu mine aici. Mai bine pleacă tu cît poți de repede de-aici, salvează-te ! Orice clipă de întîrziere te poate costa viața ! zise ea, ștergîndu-și ochii înlăcrămați.

Văzînd că Ahmed Leneșul mai ezită, legă repede funia de mijlocul lui, apoi rupse cîteva rodii de la pomii din jur și le puse în mîna lui.

— Ia-le ! Se poate întîmpla să ai nevoie cîndva de ele ! zise ea, conducîndu-l spre ieșire.

La un semnal, tovarășii lui începură să-l tragă sus, dar iată că, tocmai atunci cînd era foarte aproape de ieșire, funia se rupse pe neașteptate și Ahmed Leneșul căzu la picioarele prea-frumoasei fete, de la care, nu de mult, își luase rămas bun !

Ce se întîmplase în realitate ? De fapt funia nu se rupsesese așa de la sine, ci fusese tăiată. Unii dintre tovarășii lui de drum începură deja să-l invidieze pentru isprava lui, gîndindu-se că Ahmed Leneșul va spune, în stînga și în dreapta, că ei nu au fost în stare de această faptă, pentru că sînt niște fricoși și lași. Și fapta o făcuse tocmai unul dintre cei care strigase „ard“, el tăiase funia. Întîm-

plarea a făcut ca Ahmed să cadă pe pământ moale și să scape cu viață.

— N-am ce face, sînt nevoit să rămîn aici cu tine, zise el, revenindu-și din strășnicia căzăturii.

Prea-frumoasa fată găsi momentul prielnic și cu lacrimi în ochi îi povesti durerea ei. Iată că de șapte ani încheiați ea trăia lîngă un zmeu însetat de sînge omenesc. Tot ce se vedea acolo aparținea acestui zmeu și nu lăsa pe nimeni să intre acolo. De îndată ce careva își punea piciorul acolo, nemilosul zmeu îl omora pe loc, carnea o mîncea el, iar oasele le arunca corbilor.

— Rogu-te, spune-mi și mie, cum ai ajuns aici ? De ce zmeul nu te-a mîncat și pe tine ? o întrebă încă o dată, Ahmed Leneșul.

Sîngerosul zmeu era blînd cu fata și se purta deosebit de frumos cu ea. Dar de o mie de ori era mai bine dacă o mîncea și pe ea ! De fapt, această fată era o prințesă, fiind unica fiică a unui mare padișah. Ea fusese logodită cu fiul unui alt padișah și cu șapte ani în urmă fusese răpită de acest zmeu, pentru a o lua de soție. Tot atunci îl vrăjise pe logodnicul ei, luîndu-i mințile.

În curînd zmeul trebuia să se culce pentru a-și face somnul său obișnuit de patruzeci de zile, după care urma să facă nunta cu această fată. Așa hotărîse el ! Și să fugă din ghiarele lui era cu neputință !

— Oare nu se poate face ceva ? Eu nu te pot ajuta cu nimic ? se interesă Ahmed Leneșul.

Pe fată o mișcă mult grija pe care i-o arăta Ahmed Leneșul. Două lacrimi mari se rostogoliră pe obrazii ei. Salvarea putea fi posibilă numai după moartea zmeului și

acest zmeu putea fi omorât numai în somn și numai cu o lovitură de paloș, între ochi. Dar cine putea face asta ? Unde să găsești un asemenea om neînfricat ?

— Fac eu asta, zise Ahmed încet, cu modestie. Pe mine m-au poreclit Leneșul, dar acest lucru nu are nici o legătură acum cu mine. Am căpătat și puterea brațelor și a minții acum. Eu te voi salva de-aici !

Fata începu să plîngă amarnic. Zmeul nu se culcase încă. El putea să simtă, de la distanță, după miros, prezența oricărui pămîntean. În asemenea situații el dezlănțuia un adevărat uragan, cînd își răpunea fără milă victima. Iată că acum era rîndul lui Ahmed Leneșul să fie hrană pentru acest zmeu năprasnic.

— Lasă-mă cu soarta mea și fugi, îl rugă fata cu durere în suflet.

— Sint gata să te salvez, chiar cu riscul propriei mele vieți și de aceea te rog nu mă-ndemna să fug, zise Ahmed.

— Tu ești cel mai brav și viteaz om pe care l-am întîlnit vreodată. Dacă vei mai sta mult aici vei pieri, zise prințesa. Pleacă odată și întoarce-te peste cinci zile, cînd zmeul va dormi dus !

Apoi, ea aproape îl împinse spre ieșirea din fîntînă și-i puse în mînă o desagă plină cu rodii.

Ah, cît de greu i-a fost să iasă din fîntînă ! Se ridica cu greu, agățîndu-se cu mîinile și cu picioarele de bolta fîntînii, fiind amenințat cu prăbușirea în orice clipă. Cînd, în sfîrșit, reuși să iasă deasupra era sleit de puteri și pe tot corpul avea numai răni adînci.

După ce-și mai reveni, își ridică ușor capul și zări, în depărtări, un imens nor de praf : „O altă caravană însetată“ se gândi el, urmărindu-i cum se apropiau.

În curînd caravana ajunsese la fîntînă. La vederea lui, călătorii începură, care mai de care, să-l întrebe pe Ahmed de unde vine și încotro se duce. El află că această caravană avea drum chiar către orașul lui, orașul unde el își lăsase mama și soția și tare mult se bucură.

— De cum intrați în oraș, întrebați unde este casa lui Ahmed Leneșul ! zise el, înmîinînd desaga plină cu rîdii, căpeteniei caravanei. Toată lumea știe unde se află casa lui. Desaga cu rodiile dați-o celor două femei care locuiesc în această casă și spuneți-le că le-a trimis-o Ahmed Leneșul și că și el se va întoarce curînd.

Fie ca Allah să vă răsplătească pentru bunătatea voastră !

Călătorii îl asigurară că îi vor îndeplini rugămintea și după ce-i lăsară ceva merinde, porniră la drum. Ahmed Leneșul rămase la fîntînă, așteptînd scurgerea celor cinci zile.

La sfîrșitul celei de a cincea zi, Ahmed începu să coboare în fîntînă. După eforturi supraomenești, în cea de a șasea zi, la prînz, el atinse fundul fîntînii. Fata stătea tot lingă havuz și-l aștepta. Ținea în mînă un paloș uriaș. De cum îl zări pe Ahmed Leneșul, alergă în întîmpinarea lui, îl luă de mînă și-l duse la havuz unde îi spălă rănile.

— Sînt aproape sigură că nu există pe lume un alt voinic mai viteaz decît tine zise fata, punîndu-i paloșul în mînă.

Apoi, îl însoți pe Ahmed spre culcușul zmeului. Merseră ei pe splendidele cărări ale miraculoasei și fermecătoarei

grădini, pînă cînd ajunseră la culcușul zmeului. Acesta era neînchipuit de mare, dar și de o urîșenie și hidoșenie nemaivăzute. Să nu vorbim cum era zmeul, altfel se sperie toți. Dar Ahmed Leneșul nu se sperie deloc. Se apropie tiptil de zmeu și-i înfipse paloșul între ochi, așa cum îl sfătuisese fata. Îndată începu să țîșnească un singe gros, apoi și zmeul țîșni afară din culcușul său și începu să geamă.

Fiorosul zmeu își dădu seama că este rănit de moarte și tocmai de aceea îl îndemna pe Ahmed să-l lovească încă o dată, pentru a pune capăt, cît mai repede, unor chinuri îngrozitoare. În același timp, și Ahmed Leneșul își dădea foarte bine seama că nu trebuie să șovăie, că trebuie să izbăvească oamenii de acest cumplit rău, care era acest zmeu. Atunci îl lovi încă o dată, cu toată puterea, cu paloșul și zmeul se prăbuși la pămînt, ca o uriașă stîncă.

— Acum logodnicul meu trebuie să fi scăpat de vraja zmeului, trebuie să-și fi recăpătat mintea și puterea dinainte, trebuie ! zise fata, plîngînd de bucurie.

În clipele acelea Ahmed Leneșul își aduse aminte de mamă și soție și-l cuprinse un dor puternic de casă. Ardea de nerăbdare să se întoarcă la ele, cu o clipă mai devreme și să le povestească toate prin cîte trecuse. Înainte de a purcede la drum spre locurile dragi, Ahmed Leneșul se duse la palatul zmeului și-i eliberă pe toți prizonierii, care își așteptau rîndul să fie mîncăți. Apoi, fiecare din ei luă cît putu din palatul zmeului și toți se îndreptară spre ieșirea din fîntînă. Chiar atunci, această fîntînă adîncă deveni un drum neted, fără nici un urcuș și pe acest drum ei toți, împreună, meraseră o zi și o noapte, și mai meraseră încă pe

atita și, în cele din urmă, ajunseră în orașul lui Ahmed Leneșul.

De cum puse piciorul în oraș, Ahmed alergă într-un suflet la căsuța lui, unde, spre mirarea lui, îi deschise ușa o bătrinică, care îl înștiință că ai lui s-au mutat într-un palat și că această cocioabă i-au dăruit-o ei.

— De ce te miri atita ? zise bătrînica, citind nedumerirea de pe fața lui Ahmed. Nu știai că rodiile pe care le-ai trimis acasă erau de fapt rubine și safire ? !

Nici nu vă puteți închipui cît de mare a fost bucuria mamei și a soției cînd au dat ochii cu Ahmed Leneșul ! Nici să nu mă întrebați, căci nimeni n-ar putea reda asta în cuvinte ! Femeile se aruncară în brațele lui Ahmed, îl îmbrățișară, îl sărutară pînă ce obosiră. Apoi povestiră cum au trăit, cum s-au descurcat în lipsa lui și cît de mult dor le-a fost de el !

Cu acest prilej prea-frumoasa fată salvată află de la ele că nimerise chiar în orașul în care locuia și logodnicul ei și că după șapte ani de suferință, cînd nu putuse să iasă din palat, se însănătoșise și începuse să se arate oamenilor.

Padișahul dorea acum să-l cunoască pe voinicul care o salvase pe logodnica fiului lui și ținea, cu tot dinadinsul, să dea un ospăț mare în cinstea acestuia.

Tare mult s-a bucurat padișahul și prințul cînd au văzut-o pe prea-frumoasa fată intrînd în salon însoțită de salvatorul ei ! Pur și simplu nu-și puteau ține lacrimile de bucurie !

Padișahul porunci să înceapă imediat ospățul și veselie.

— Ne-a fost dat să trăim și să vedem aceste zile de bucurie și fericire ! ziceau oamenii.

În clipele acelea de bucurie nestăpînită padişahul îşi aduse aminte de fiica lui cea mică : „Nu mai ştiu nimic de ea. Unde o fi acum ? Mai trăieşte oare ? Cum s-o fi descurcat ea cu acel om atît de caraghios, după care am dat-o de soţie ? !“

El se întristă tare mult şi simţi o greutate de plumb pe suflet.

Se întîmplă ca tocmai atunci, el să scape lingura din mîină şi tot atunci observă că pe masă se aflau tacîmurile pe care le dăduse mezinei ca zestre. Padişahul tresări şi imediat sări în sus de bucurie.

— Mi-am regăsit fiica ! Mi-am regăsit fiica ! strigă el, cu lacrimi în ochi. Unde eşti, fiica mea cea bună ?

Atunci mezina ieşi de după perdeaua unde stătea ascunsă şi se aruncă în braţele tatălui, care cîndva fusese nedrept cu ea, copleşindu-l cu sărutări.

Padişahul se miră şi se minună tare mult cînd află că voinicul, în cinstea căruia dădea acest măreţ ospăţ, era chiar soţul mezinei, Ahmed, cunoscut de toată lumea ca mare leneş.

Padişahul era deja foarte bătrîn, iar pe fiul lui oamenii îl considerau încă bolnav, de aceea el hotărî să lase tronul în seama lui Ahmed Leneşul, care cu modestia-i cunoscută acceptă această favoare.

Mulţi ani la rînd cîrmui el ţara cu înţelepciune ; îşi apără cu patimă ţara de duşmani şi făcu în aşa fel încît toţi supuşii lui să trăiască între ei ca fraţi.

Doar într-o privinţă el se dovedi, în continuare, leneş : nu s-a învrednicit să aibă copii. Astfel că după moarte n-ar

fi avut moștenitori la tron și tocmai de aceea oamenii se gîndiră ca, încă înainte de moartea lui, cu cîrmuirea împărăției să fie împuternicit un sfat al înțelepților. Și, într-adevăr, acești oameni cinstiți s-au priceput să conducă foarte bine țara, bucurîndu-se de stima tuturor.

În același timp, acești oameni nu puteau să-l uite pe Ahmed Leneșul — povestea lui dăinuind mult timp în amintirea lor și chiar s-a transmis pînă la noi.

POVEȘTI SLOVACE DE PAVOL BUJTÁR

(traduse de Zetocha Albina-Maria și Zetocha Andrei)

Iacub lăudărosul

TRĂIA ODATA ÎNTR-UN sat un țăran pe numele de Iacub. Nu-i plăcea să muncească, dar îi plăcea nespus de mult să se laude cu tot ce a crescut pe cîmp și pe lîngă casa lui.

— Cumetre, grîul meu are niște spice așa de mari, în-cît trei de ale tale nu fac cît unul de-al meu.

— Te cred, te cred, Iacube, îi zîmbi gospodarul, fiindcă îl știa și că altfel nu va scăpa de el.

— Cumetre, de-ai vedea vaca mea ! La un singur muls dă douăzeci de litri de lapte.

— Așa da, e o vacă bună, Iacube, se vede că o îngri-jești bine, îl susțineau gospodinele, numai să le dea pace.

— Și ziceți că ăștia-s dovleci ? Mă apucă risul cînd îi văd — rîdea el de vecini pe cîmp. La mine cresc, uitați, așa de mari — și Iacub arăta ceva mai jos de brîu. Ai voștri-s niște stîrpituri pe lîngă ai mei, niște zbîrcituri, așa să știți !

Încet, încet, satul se obișnuise cu el. Lumea rîdea de lăudăroșenia lui și aștepta să se cumințească odată. Dar degeaba. Iacub se lăuda, se fudulea pînă îi enerva cu ade-vărat pe săteni, care-l lăsau în vorba lui.

Într-o zi intră în sat un geamgiu. Trecu pe drum, repară câteva geamuri și câștigă ceva bani cu care s-a dus la cârciumă să mănânce ceva. Abia se așezase la masă, când hop și Iacub lingă el. Intrară în vorbă și după un timp Iacub începu iarăși :

— Știți, cumetre, mi-am crescut singur un porc, încît nu i-ai găsi pereche în toată împrejurimea. Și din o sută l-aș putea cunoaște, chiar pe întuneric.

— Ei — zise geamgiul — poate că-i un porc frumos, dar mai mult nu te cred.

Cum a auzit Iacub aceasta s-a făcut roșu în obraz. S-a simțit de-a dreptul jignit. Nimeni pînă acum nu i-a spus așa ceva. Măcar de ar fi fost unul de ai lui, dar un pribeag, un străin de satul lui ? Prea multă și grea ocară pentru el.

— Dar cum așa ? întrebă și ridică supărat capul Iacub.

— Fie cum ai vrea, dar eu nu te cred.

Oricum se abținea Iacub, oricum se liniștea, dar la asemenea cuvinte n-a mai rezistat. Apucă paharul și dădu cu el de pămînt.

— Cum îndrăznești să spui așa ceva, nătărăule ? urlă de se îmbulziră toți în jurul lor. Nu ți-e rușine să jignești un om cinstit ?

— Nu, răspunse liniștit geamgiul, ba chiar pun pariu pentru această vorbă pe care am spus-o.

— Bine ! urlă Iacub pe negîndite și întinse mîna. Primesc. Dacă din o sută de porci grași, pe timp de noapte nu voi recunoaște pe-al meu, vei primi o sută de galbeni, dar dacă recunosc tu îmi vei da mult mai mult.

Bătură palmele și pariul se încheie. Îi rugară pe trei săteni să le fie martori și ieșiră.

Iacub se uită încă o dată acasă la porcul lui, să-l țină minte cât mai bine și se culcă liniștit.

Pe la miezul nopții îl trezi o puternică bătaie în geam:

— Hai, oameni buni, ajutați-mă, am dat de bucluc !

— Dar cine ești ?

— Un căruțaș și mi-a alunecat încărcătura din căruță !

Deși nu-i era plăcut să părăsească așternutul cald, Iacub aprinse un felinar și ieși afară. Lângă casă, pe drum, aștepta o căruță. Lângă ea se zbătea legat, ceva păros. Cînd se apropie mai mult văzu că este un porc.

— Hai, cumetre, ajută-mă, aș vrea să-l urc în căruță. Mi-a alunecat din căruță și singur nu pot nici să-l mișc, darmite...

— Hm, frumos porc, frumos, dar dacă l-ai vedea pe al meu... Al tău nici nu se poate compara cu el !

— Te cred, am auzit despre tine, îl măguli căruțașul și apoi împreună ridicară porcul în căruță. Căruțașul i-a mulțumit de ajutor și a plecat.

Iacub se întoarse acasă și s-a culcat. Dormi bine și se trezi cînd soarele era deja sus. Atunci își aminti de păriu și sări din pat. Se îmbracă în grabă, îi strigă soției să hrănească porcul și ieși.

Geamgiul și martorii îl așteptau deja la cîrciumă.

— Deci cu ce începem ? îi întrebă Iacub.

— Nu mai trebuie, zîmbi geamgiul.

— Cum adică ?

— Am terminat.

— Terminat ? se miră Iacub. Nu înțeleg !

— Îți voi explica imediat, cumetre, dar mai întâi povestește-ne ce ai visat azi-noapte. Poate îți voi putea plăti dinainte.

Iacub s-a bucurat. Era sigur că a câștigat și povesti cu plăcere, cum, deși n-a visat, a ajutat pe un căruțaș să urce un porc în căruță.

— Pe un căruțaș, zici ? Nu cumva căruța de colo ?
Iacub se uită la ea cu atenție și încuviință :

— Da, ea este. Iată, acolo-i și porcul !

Atunci se petrecu un lucru neașteptat. De după colț apărură nevasta lui Iacub și se îndreptă direct spre cârciumă. Când trecea pe lângă căruță deodată se opri. Își holbă ochii, strigînd :

— Ajutor, oameni buni, ăsta-i hoțul ce ne-a furat porcul azi-noapte, uile-l aici legat, în căruță, sărmanul !

Bărbații ieșiră în curte zîmbind, numai Iacub pălea și nu știa ce să-i spună femeii, să fie crezut.

— Ți-ai pierdut mințile, femeie, zise îndreptîndu-se spre ea cu teamă.

— Cică mi-am pierdut mințile ! Mă -nătărăule, ți-au furat porcul și tu stai la cârciumă ? apoi s-a întors către ceilalți și strigă mai tare : A cui este căruța asta ?

— A mea, spuse geamgiul, adică... numai am împrumutat-o.

— A ta. Dar porcul ?

— Al vostru, spuse și începu să rîdă în hohote. Au început să rîdă și martorii de răsuna toată curtea. După ce se potoliră cu toții de hazul întîmplării îi explicară și nevastei lui Iacub.

— Pe mine nu trebuie să te superi, femeie, spuse geamgiul, chiar soțul tău m-a ajutat să-l pun în căruță, azi-noapte.

Iacub simțea că se învîrte lumea și totul cu el. A înțeles că s-a lăsat înșelat de acest geamgiu isteț. Tare s-a rușinat și a fugit repede acasă. Și fiindcă cei o sută de galbeni nu-i avea, îi trimise vorbă geamgiului la cărciumă ca să-și ia porcul sănătos și să nu spună la nimeni nimic. Dar satul a aflat de toată întâmplarea, însă și Iacub s-a vindecat : niciodată nu s-a mai lăudat.

Podgoreanul cinstit

TRĂIA ODATA ÎNTR-UN SAT un tată cu mulți copii. N-avea nici pământ, nici vite. Lucra la bogați, căci viața nu-i era ușoară. Cel mai mult a muncit la un bogat negustor de vinuri, care avea podgorii întinse. La început a muncit singur, iar mai apoi, după ce i-au crescut copiii, i-a luat cu el. Deși ceea ce câștiga cu ajutorul lor era puțin, totuși era mai mult decît nimica.

Anii treceau, copiii creșteau și din puținul lor câștig nu se mai putea trăi omenește. O singură bucurie avea bietul părinte : copiii îi erau sănătoși și harnici și acesta era darul cel mai mare pentru el. Cum au crescut fiecare și-a găsit rostul lui : fetele, cu mama lor, pe lângă gospodărie, fiul cel mai mare, în pădure, ca tăietor de lemne, cel mijlociu, după ei, iar mezinul tot iscodea prin podgorii, după cunoașterea felurilor soiuri de viță.

Tatăl, cînd își vedea copiii, se bucura nespus, dar se și întrista. Se bucura văzînd că fiul cel mic nu se codește la muncă, că-i place via, dar se-ntreba ce va fi atunci cînd va mai crește și va dori să aibă și el o podgorie proprie. De unde ar putea să ia atîția bani pentru o podgorie, el fiul unor părinți săraci ? Iar el, tatăl, cu ce-ar putea să-l ajute, dacă singur n-avea nimic, decît puterea brațelor.

— Ascultă, Vilo, căci așa se numea mezinul, astăzi ai putea să rămîi acasă. Acum, în noiembrie, cînd bate un vînt de gheață, să acoperi butucii de vie nu-i deloc plăcut. Ai face mai bine s-o ajuți pe mama prin casă.

— Nu, tată, nu, eu merg cu tine. Munca în vie îmi place și eu vreau să pricep bine toate tainele ei.

— Da' de unde, fiule, e frig și poți să răcești mergînd cu mine.

— Lasă, tată, nu te teme, îmi iau o sapă mai mare și ea are să mă încălzească precis.

Primăvara, în martie, cînd a fost chemat la tăiat de vie, Vilo din nou se ruga de tată-său să-l ia cu el.

— Și ce ai să faci acolo ? Încă nu ești pregătit destul pentru munca asta.

— O să mă uit la tine, și-am să învăț ceva, spuse Vilo supus, și-apoi voi scoate vreascurile din vie și tot fac ceva pe lîngă tine.

Tatălui i-a plăcut stăruința lui și l-a luat cu el la vie.

Peste vară, cînd în podgorii munca era în toi, Vilo era mereu cu tata. Nu-l speria nici soarele, nici ploaia. Zile întregi întreba cînd de una, cînd de alta și nu-i de mirare că în acest timp s-a prins ceva de el.

După cîțiva ani de ucenicie, Vilo l-a întrebă într-o zi pe tată exact de ce se temea mai mult și mai mult :

— Tată, dar noi de ce nu putem avea o palmă de vie a-noastră, numai a noastră ?

— De ce ? se sperie tatăl de întrebarea așteptată, pentru că sîntem săraci.

— Dar tu lucrezi mereu, de ce nu-ți ajung banii ?

— Plata-i mică, dragule !

— Atunci să mergem la stăpîn și să-i spunem !

Tata a zîmbit doar și i-a făcut cu mîna un semn, parcă însemnînd : „Lumea e așa cum este și ea altfel nu va fi, negustorului să-i dai pace, iar noi să fim fericiți că ne lasă să lucrăm pe pămînturile lui.“

Dar Vilo nu era mulțumit cu răspunsul acesta. Într-o zi, cînd negustorul s-a dus să vadă cum merge munca pe cîmp, Vilo se înfățișă curajos în fața lui.

— Stăpîne, muncim în viile tale doi, eu și cu tatăl meu, și totuși sîntem săraci. De ce ?

— Bineînțeles că sînteți săraci, dacă cu ceea ce cîști-gați nu știți să vă gospodăriți, se repezi negustorul cu răspunsul la Vilo. Și apoi, dacă nu vă place la mine, puteți încerca în altă parte.

— Bani am vrea, nu să plecăm !

— Bani ? se miră negustorul. Și pentru ce ?

— Am vrea să avem o bucățică de vie a noastră !

— Vie proprie ? rămase uimit negustorul și se înroși la față ; vie spui, sărăntoc ce ești, știi tu oare ce înseamnă să ai via ta ?

— Știu, că doar noi o lucrăm de-atîta vreme !

Aceasta l-a supărat din cale-afară pe negustor. A apucat biciul și a început să-l lovească peste picioare pe băiat.

— Ia te uită, ce obrăznicie ! strigă. Asta ne-ar mai lipsi, ca fiecare sărăntoc să aibă via lui, și lovea cu mînie.

Vilo, cînd văzu că-i de rău, a fugit și s-a ascuns în tușiuri. Acolo mult timp a plîns de durere, dar și de umilință și s-a jurat că va avea via lui cu orice preț.

Seara, cînd l-a întrebat tata de unde are dungile acelea negre pe picioare, a spus că s-a bătut cu băieții și că aceștia i le-au făcut cu biciul.

Tatăl, îngrijorat, l-a crezut, dar nu i-a plăcut.

A doua zi negustorul l-a chemat pe tatăl lui Vilo și i-a spus răspicat :

— Ei, iată ce-i, am auzit că nu ești mulțumit cu plata !
Adevărat îi ?

Bietul tată, mirare mare că nu s-a prăbușit cînd a auzit cele spuse de negustor !

— Adică cum ? bîlbîi el, cine v-a putut spune așa vorbe, stăpîne ?

— Cine ? Chiar fiul tău... Cică vreți via voastră proprie !

— Doar nu credeți în vorbele băiatului meu, spuse nenorocitul tată, presimțind că nu-i a bună această discuție.

— Dar ce să-mi pierd timpul cu tine ? Începu să strige negustorul. Piei din ochii mei, că și pe tine te voi biciui... Și să ții minte, că de acum înainte nici tu și nici altul din familia ta nu veți mai avea ce căuta în podgoriile mele !

Intristat și nenorocit se întoarse bătrînul acasă. Chiar dacă Vilo îi era drag, pentru această greșeală l-a bătut. Simțea că băiatul are dreptate, dar oare omul sărac poate să aibă dreptate, mai ales cînd n-are unde lucra ?

După cîteva zile Vilo se înfățișă înaintea părintelui său și-i spuse hotărît :

— Vreau să plec în lume să văd cum se trăiește. Poate că voi cîștiga ceva și vreau să învăț, căci și așa murim de foame acum...

Părintele de mai demult presimțea că va veni odată și clipa asta, dar nu știa cînd și de aceea, surprins, a încercat să-l abată de la acest gînd.

— Ești tînăr și nepriceput, ai putea să te pierzi în lumea asta. Așteaptă pînă te faci cu adevărat mare, căci povara sărăciei e mai ușoară acasă decît în lume.

Dar ce-și vîra Vilo o dată în cap, nu se putea scoate cu una cu două. Și cînd părintele a văzut că nu mai e de vorbit cu băiatul lui, l-a binecuvîntat și cu jale l-a petrecut pînă dincolo de hotarul satului, unde s-au despărțit de el.

Cum treceau zilele și săptămîinile colindînd și întrebînd de lucru, cu atît mai mult Vilo vedea că în lume este destulă mizerie și nedreptate și se întîmpla des ca în satele pe unde trecea să nu găsească nici o bucățică de piîne, ba din unele chiar l-au gonit cu bîta, strigîndu-i să meargă pe unde o ști, că cerșetori și sărăntoci au și ei destui.

Și așa nevoias, poticnindu-se prin lume, într-o zi a ajuns într-un oraș în jurul căruia erau numai podgorii.

„Ei, dacă sînt pe aici podgorii, se gîndi el, trebuie să fie și podgoreni și poate că vor avea ceva de lucru și pen-

tru mine." Cu gîndul acesta a intrat în primul han. Aici în han nici urmă de om, doar un hangiu slăbănog dormita după tejea.

— Bună ziua, spuse flăcăul din pragul uşii, de jur împrejurul vostru numai vii şi aici linişte ca la mănăstire.

— Vii sînt, da, spuse trist hangiu, dar vinul nu se prea găseşte.

— Cum aşa ? se miră Vilo.

— Păi aşa cum auzi, că viile sînt ale oraşului şi primarul de ani de zile caută omul care le-ar lucra cum trebuie şi cum unul din aceştia nu-i de găsit, strugurii se pierd.

— De aşa ceva zău n-am auzit, se minuna Vilo, atunci oamenii de aici sînt adevăraţi leneşi !

— Încetişor, flăcăule, încetişor, căci treaba nu-i atît de simplă cum pare. Cine vrea să lucreze podgoriile oraşului, trebuie să se supună mai întîi unei probe, nu tocmai uşoară !

— Ia te uită, da ce fel de încercare ar putea fi ? Parcă aş încerca şi eu. Dar oare ce s-ar putea cîştiga aici într-un an de zile ?

Pe hangiu l-au supărat tare vorbele lui Vilo şi se răsti la el, zicîndu-i :

— Ia te uită la el, neisprăvitul, nici nu ştie ce fel de muncă este şi doar la cîştig îi stă gîndul. Cară-te d-aici, nu-mi plac lăudăroşii. Şi l-ar fi gonit dacă întîmplarea nu l-ar fi adus în han pe însuşi primarul oraşului.

Acesta, cînd a aflat despre ce-i vorba, l-a măsurat pe Vilo din cap pînă-n picioare şi i-a zis :

— Ei, dacă ai început cu plata, băiete, atunci îți voi spune : cîte degete ai pe amîndouă mîinile atîția ciorchini poți să-ți alegi și greutatea lor se va plăti în ducați.

Cînd a auzit Vilo, i s-a oprit suflarea și primarul a trebuit să-l scuture bine, bine, ca să se trezească și să înțeleagă : „Aici e vorba mai întîi de-o încercare, apoi de muncă și abia după aceea de plată !”

— Bine, domnule primar, spuse Vilo, eu sînt de acord cu toate, dar cînd putem începe cu această probă, atît de grea ? !

Se miră primarul de această nerăbdare și l-a sfătuit să se gîndească bine căci, după legea locului, cine nu trece proba pierde un deget. Dar Vilo nu s-a răzgîndit dimpotrivă, a primit imediat.

— Dacă vrei, îi propuse căpetenia orașului, poți începe chiar de miine.

A doua zi, primarul i-a spus așa :

— Du-te în viile dinspre răsărit și adu-mi niscaiva ciorchini frumoși de struguri.

S-a mirat Vilo de-o astfel de însărcinare, nu tocmai grea după părerea lui, totuși a simțit el că în toată întîmplarea asta este ceva ascuns. Pe tot drumul spre vie cugetă ce-ar putea oare însemna asta, dar n-a înțeles nimic.

Ce-a făcut cînd a ajuns ? Găsi un butuc pe care atîrnau cei mai frumoși ciorchini, dar nu s-a atins de ei. Mai întîi strigă cît îl ținea gura :

— Ei, paznicule, ei, paznicule ! și mai strigă odată, ca pentru ultima oară : Ei, paznicule ! și cum nimeni nu i-a răspuns, a rupt doar trei ciorchini și lîngă butuc a pus

un ban lucios pe care l-a găsit uitat undeva în colțul buzunarului.

— Ești bărbat, auzi în spatele lui cînd eră să iasă pe cărare. Și nu era nimeni altul decît primarul, care ieși de după butuci, de unde urmărise tot ce-a făcut Vilo. Apoi l-a bătut pe umăr, zicîndu-i :

— Se vede că ai știință de legea viilor și asta-i bine. De prima probă ai trecut, tinere !

A doua zi primarul îi spuse din nou :

— Du-te în viile dinspre apus și adu-mi cîteva fructe din piersicile care se coc întii.

Vilo s-a dus, dar acum știa că și aici se ascundea un tîlc ceva. S-a gîndit și s-a tot gîndit, dar nu a aflat ceva mai bun decît rîndul trecut : s-a dus în vie, a găsit pomul pe care creșteau cele mai frumoase piersici și-a pus în pălărie doar atîtea cîte a putut să ridice o dată cu mîinile de pe pămînt. Avea el poftă să mai ia măcar odată de pe jos, sau să culeagă vreo cîteva din pom, căci erau multe peste tot, dar s-a stăpînit. Mircasma dulce îl îmbăta și culoarea de catifea a fructelor coapte îl îmbie, dar n-a îndrăznit. A închis ochii și repede a ieșit pe cărare.

Abia a făcut cîțiva pași cînd, de după butuci, s-a auzit o voce :

— Bine, flăcăule, bine, începi să-mi placă. Și a doua probă ai trecut-o, fiindcă ai luat numai din fructele căzute, atît cît se poate prinde o dată cu mîinile.

În a treia zi, primarul i-a spus din nou :

— Du-te în viile dinspre miazăzi. Treci dincolo de ele și acolo vei vedea cum cresc niște nuci uriași — nu-mără-i ciți sint.

Vilo s-a dus, dar acum știa sigur că și de data aceasta se ascunde ceva în poruncă, s-a tot gândit și a făcut precum urmează : Când a ajuns lângă vii, văzu, înaintea lor, un par înalt în vârful căruia sta prinsă o creangă de brad împodobită cu niște panglici colorate.

„Da de unde, domnule primar, se gândi Vilo, asta nu ! Credeți că sînt chiar așa un nepriceput, un prostănac ? Iată, parul acela cu brăduțul verde în vîrf este semnul interzicerii, orice străin n-are ce căuta în vii. Și dacă e așa și nu altfel, în viile acestea nu calc !“

Cu aceasta s-a întors să plece, dar a apărut numaidecît primarul.

— Bravo, tinere, se vede că te pricepi și respecti legile viilor. N-ai intrat în vie. Dacă acolo-i parul cu brăduțul împodobit, care înseamnă intrarea interzisă a străinilor în vie, aceasta presupune că toate trei probele le-ai trecut foarte bine. Din ziua aceasta vei fi viticultorul recunoscut al acestui oraș întins.

Și așa Vilo a ajuns să fie podgorean. Cum podgoriile erau întinse, avea ce să se învîrtă, pentru a termina toate la timp și cu bine. Însă Vilo era harnic și munca îi mergea strună și era o bucurie să vezi cum totul crește, înflorește și se coace în podgorii. Și Vilo se bucura, deși nu o dată îi venea să adoarmă în ele de oboseală și alergare.

Numai de un lucru se mira Vilo : de primarul viilor. Acesta venea des în podgorii să vadă cum îi merge lui Vilo, de fiecare dată strîngea sub braț o carte zdrențuită, parcă i-ar fi fost frică să nu i-o fure cineva. Când se convingea că totul este în ordine, se retrăgea în colibă și citea acolo pînă seara. Mai întîi Vilo vedea în asta o ciu-

dăşenie, îi venea să rîdă de primar, care se plimba mereu cu cartea aceea prin vii, pînă cînd, într-o zi, îl apucă marea curiozitate.

Ce mai, curiozitatea nu-i mai dădea linişte ! Îşi frămînta mintea ce ar putea fi aşa de interesant în cartea aceea, că primarul se uită în ea numai cînd este singur. După ce s-a gîndit ce s-a gîndit şi-a spus că-l va ruga pe primar să-i îngăduie şi lui, măcar cu un ochi, să se uite în cartea aceea, într-o zi.

— Aceasta nu-i carte pentru oricine. În ea este înţelepciunea multor podgoreni bătrîni şi iscuşiţi, care prezic în ea viitorul viilor mele. De-accea este o carte nespus de valoroasă.

Vilo s-a gîndit o clipă şi apoi a spus :

— Dacă-i aşa de preţioasă eu plătesc bucuros chiar şi numai pentru o clipă de citit în ea.

— Bine, zise primarul, şi cît ai plăti tu ?

— Cît ? Păi ştiu eu cît valorează o clipă de citit din cartea aceea ? Dacă ar fi destul ce cîştig la voi într-un an, m-aş prinde să ţi-o plătesc.

Primarul se gîndi o clipă şi apoi i-a răspuns.

— Ei, bine, eu sînt de acord, dar gîndeşte-te bine, nu cumva să-ţi pară rău după aceea, să cîrteşti.

Cînd Vilo a spus că este hotărit, că s-a gîndit bine, primarul i-a făcut semn să-l urmeze. Apoi intrară în coliba viei şi primarul puse în faţa lui cartea veche, spunîndu-i :

— Citeşte din ea unde vrei, dar numai pînă ce mîncînc eu un măr. Apoi primarul a ieşit în faţa colibeii, s-a aşezat pe nişte vreascuri şi a muşcat liniştit din măr, convins că Vilo nu se va pricopsi din cartea aceea cu cine ştie cît.

În acest timp Vilo citea cu înfrigurare. Scria acolo despre multe întâmplări, dar pe el îl interesa mai ales pagina în care scria despre pericolul care vine în podgorii din depărtări, mănîndu-le. A citit că pericolul acela este datorat unui viermișor care trăiește în pămînt. Dar tocmai atunci intră primarul și-i luă cartea. Cînd Vilo și-a dat seama, a doua zi, de cele făcute, s-a supărat pe el însuși, judecîndu-se cum de-a putut să fie așa de prost. Ce va face acum fără bani ? Cugetînd așa toată ziua, s-a hotărît să mai slujească încă un an, dacă îl vor primi, bineînțeles.

— Fie, a încuviințat primarul mulțumit, ești isteț și dacă vrei, mai poți să rămii în slujba aceasta încă un an.

Așa Vilo a rămas cu speranța că și anul acesta va trece repede. Cînd se apropia și al doilea an de slujbă spre sfîrșit, din nou îl apucă un dor nestăpînit de-a se uita în cartea aceea. Se simțea ca și cînd n-ar fi mîncat sau băut ceva, de o săptămînă.

Dorința de a citi nu-l lăsa nici să doarmă, nici să muncească. Așa că într-o zi a intrat din nou în vorbă cu primarul, zicîndu-i :

— Domnule primar, ce-ar trebui să plătesc eu ca să mă mai uit o dată în cartea aceea ?

— Ce ? a zîmbit primarul, auzindu-l și ghicind ce gînd îl munea pe Vilo, nimic altceva decît prețul de pînă acum.

Flăcăul mai întii a vrut să se tocmească cu el, ca s-o lase ceva mai ieftin, dar primarul n-a vrut nici măcar să audă de așa ceva. Nimic altceva nu i-a rămas lui Vilo să facă decît să se învoiască.

După ce a rămas singur în colibă, a și deschis cartea la pagina unde era desenată o grămăjoară de pietre al-

bastre, niște bucăți de var și cîteva frunze de viță : „Nimic interesant“, se gîndi, și vroia deja să întoarcă pagina, cînd a observat că frunza se apleacă mult spre cele două grămăjoare de parcă le-ar fi rugat ceva, sau parcă le-ar fi făcut semn. Se gîndi repede dacă-i așa sau i se pare, dar tocmai atunci intră primarul și-i luă cartea.

Și de data asta cît s-a supărat Vilo cînd și-a dat seama că a pierdut iar plata pe tot anul ! Doar un lucru îl mulțumea, că a văzut ceea ce nimeni nu văzuse înaintea lui. Mult se frămînta la ce are de făcut cînd, după al doilea an de slujbă, buzunarele i-au rămas goale.

„N-am de ales, și-a spus după cîteva zile de gîndire, încerc, dacă mă vor primi, încă un an și ce cîștig nu voi mai risipi fără rost.“ Și așa s-a tocmît și pe al treilea an.

Totul ar fi mers acum bine, dacă nu s-ar fi ivit primarul cu cartea aceea prin viile pe care Vilo le lucra în al treilea an. Cînd și acest an de slujbă s-a apropiat de sfîrșit Vilo era înfiorat din nou de dorința, ciudată și de neînvinș, de a mai citi o dată în cartea aceea. Oricum se împotriva acestei dorinți, oricum îl ocolea pe primar, totuși, într-o zi, palid, nedormit și flămînd de atîta frămîntare, s-a înființat înaintea primarului.

Cînd află care-i dorința lui, a fost numaidecît de acord.

— Dar și a treia oară te va costa cîștigul pe un an de zile.

— Nu-mi pasă, cu adevărat nu-mi pasă, numai să mai citesc puțin în cartea aceea !

Cînd s-a văzut Vilo pentru a treia oară cu cartea aceea în fața lui, nici nu știa cu ce să înceapă. A deschis-o acolo

unde singură voia și era acolo numai o poză mică a unui ciorchine frumos de struguri. Era într-adevăr un ciorchine tare frumos, dar numai la prima vedere. Când îl privi mai atent văzu că era bolnav. Ceva alb, ca o făină, îi atacase boabele, care crăpau și semințele verzi se vedeau cu ușurință. S-a mirat cum este cu puțință ca un ciorchine atât de frumos să piară ! A vrut să întoarcă pagina, dar primarul era deja înăuntru și întindea mîna după cartea aceea, însă Vilo reuși să arunce o privire în colț, sub poza cu ciorchinele vătămat și să vadă întins un strop de praf galben.

I-a fost lui ciudă cînd și-a dat seama că pierduse iar plata pe un an de zile, dar faptul era consumat și nu se mai putea drege nimic.

A doua zi a plecat trist de la primar, din oraș și din viile unde trei ani de zile a ostenit și toată plata a dat-o numai pentru a putea citi puțin în cartea plină de povețe a primarului.

Cei de acasă s-au bucurat cînd l-au văzut, căci de trei ani n-au știut nimic despre el. Cînd le-a spus ce și cum a fost în lume, tatăl său a făcut îngăduitor doar un semn cu mîna, zicîndu-i :

— Dacă-i așa cum zici, nu te mai necăji atît, o să trăim noi cumva, împreună.

După un timp oarecare s-a întîmplat un lucru neobișnuit în ținutul lor. Toate podgoriile negustorului au început, mai întîi, să îngălbenească, apoi să se ofilească și unii butuci chiar să se usuce. S-a uimit negustorul. A adunat pe cei mai pricepuți podgoreni din împrejurimi, i-a rugat,

pe alții i-a amenințat, să-l ajute, apoi a promis o răsplată bogată, dar totul a fost în zadar. Nimeni nu știa cum să-l ajute, că de un astfel de leac nu s-a auzit prin acele locuri.

Atunci și-a amintit cineva de Vilo cel curajos.

Negustorul s-a împotrivit cu înverșunare de la început. Adică de ce să ceară sfatul de la un vîntură-lume, de la un coate-goale ? Ce-ar putea să știe unul ca el ? Dar cînd a văzut că altă scăpare nu-i, a fost de acord să-l cheme.

Și Vilo a venit. Toată ziua a umblat prin vii, a cercetat frunzele, a smuls butucii uscați și le-a privit cu atenție rădăcinile și, deodată, și-a amintit de ceea ce citise în cartea primarului și imediat a priceput despre ce fusese vorba acolo.

— Știu ce se petrece aici, a spus el cu bucurie și teamă în glas.

— Da' de ajutat, ai ști să ajuți ? l-a întrebat negustorul.

— Aș ști, a răspuns Vilo pe loc.

— Atunci ajută-mă, am să te plătesc bine.

— Nu, negustorule, n-am nevoie de banii tăi. Numai un sfert din recolta anului acesta dă-o aceloră ce lucrează în viile tale și mie să-mi plătești atîția ducați cîte boabe are cel mai mare ciorchine din viile tale.

S-a speriat la început negustorul și nici n-a vrut să audă de așa ceva, dar cînd a văzut că viile lui într-adevăr erau aproape în paragină, a acceptat.

Apoi Vilo a poruncit la toți sătenii care munceau în viile negustorului să pregătească niște bețe subțiri și lungi, dar destul de puternice și dimineața să fie cu toții în vii.

A doua zi, cînd s-au adunat cu toții, le-a spus :

— Uitați-vă, oameni buni, aceste vii sînt atacate de un vierme care trăiește în pămînt. Suge rădăcinile viței de vie, pînă le usucă. Ca să salvăm viile, trebuie să distrugem viermii. Vom face astfel : în jurul fiecărui butuc se așază zece bărbați și cu bețele vor înțepa pămîntul, pînă ce nu va rămîne nici un petecel neatins. Numai așa viermii se vor distruge și butucii își vor reveni. Pentru munca aceasta veți primi un sfert din ceea ce se va recolta anul viitor.

Cînd au auzit asemenea vorbe sătenii s-au bucurat tare și au făcut precum le-a spus Vilo. După cîteva zile butucii de vie și-au revenit din nou și, spre bucuria tuturor, promiteau recoltă bogată.

După cîteva săptămîni ploioase, în vie s-a ivit o altă pacoste. Frunzele se ofileau, iar niște pete mari galbene se măreau, pînă ce s-au întins pe toată suprafața frunzei, de-au căzut toate în vie.

Văzînd negustorul și acest rău, i-a chemat pe cei mai pricepuți podgoreni iar, s-a sfătuit cu ei, i-a amenințat, i-a rugat, dar nimeni n-a știut să dea un sfat. Atunci din nou și-a amintit cineva de Vilo, că ar fi bine să se sfătuiască și cu el, dar negustorul n-a fost de acord ; dar cînd a văzut că-i tot mai rău cu viile lui, s-a învoit, cu amărăciune, să-l asculte.

Vilo a venit, toată ziua s-a plimbat prin vii și cum privea frunzele, dintr-o dată și-a adus aminte de cartea primarului și a știut ce trebuie să facă iar.

— Așa, deci, domnule negustor, aș putea să vindec viile tale...

— Dacă știi, atunci vindecă-le, te voi răsplăti bine, încuviință negustorul, disperat.

— Nu, domnule, n-am nevoie de banii tăi, trebuie numai să-mi promiți că și al doilea sfert din recolta acestui an o vei da podgorenilor, iar mie ca și rîndul trecut.

Cînd a auzit negustorul ce i se cere, a început să plîngă pur și simplu, că din ceea ce i-ar rămîne, nici el singur n-ar putea să trăiască. Recolta și-așa va fi mică, dar cum Vilo nu s-a lăsat înduplecat în nici un fel, s-a învoit din nou.

Apoi Vilo i-a chemat pe toți sătenii și le-a spus ca în ziua următoare să fie toți în vii, avînd la ei fiecare cîte două găleți și cîte o bidinea. Într-una din găleți să aibă var, iar în cealaltă piatră vînată, din cea pe care femeile o pun în var, cînd vor ca pereții caselor lor să strălucească și să lumineze albastrui.

A doua zi, cînd s-au adunat cu toții, le-a spus iar :

— Ascultați, oameni buni, care-i povestea. Peste var și piatră vînată veți turna multă apă, pînă ce totul se va topi, apoi cu plinul găleților bine amestecat, trebuie să stropiți toate frunzele viței de vie. Pentru munca aceasta negustorul v-a promis sfertul al doilea din recoltă.

S-au bucurat podgorenii de vorbele lui Vilo și au pornit la treabă cu sîrg. Cu amestecul acela au stropit frunzele viței și iată că boala a dispărut, ca și cînd nici n-ar fi existat. Viile au înverzit din nou, de-ți era mai mare dragul să te uiți la ele.

Vara trecea, se apropia toamna și în vii a apărut o nouă boală : ciorchinii, aproape copți, s-au acoperit cu ceva alb,

boabele au început să plesnească și să putrezească, picînd pe jos.

De data aceasta se speriasse nu numai negustorul, dar și ceilalți podgoreni, căci de data aceasta era și recolta lor în joc. Acuma toți îl rugau pe Vilo să vină, să se uite și să-i sfătuiască ce să facă.

Și Vilo s-a dus. S-a plimbat el mult prin viile acelea și-a bătut capul să priceapă ce fel de boală ar putea fi și, dintr-o dată, și-a amintit de cartea primarului, a înțeles clar despre ce era vorba.

— Dacă știi, atunci vindecă-mi via, îl ruga negustorul speriat, fiindcă vedea că-i într-adevăr rău de recolta anului acela.

— O vindec, dar podgorenilor trebuie să le dai al treilea sfert de recoltă, și mie ca și înainte.

Cum a auzit negustorul a pălit și a leșinat de prea mare supărare și dacă n-ar fi fost acolo cîțiva oameni pricepuți, mai că n-ar mai fi revenit la viață. După cîteva zile însă, după ce negustorul a văzut că recolta într-adevăr se duce, a promis că va îndeplini ceea ce Vilo a cerut.

Atunci Vilo i-a chemat pe toți podgorenii și le-a spus ca a doua zi toți să se ducă la peștera de la marginea satului, din care răzbate un miros greu. Dimineața, cînd toți s-au adunat acolo, le-a poruncit să-și umple gălețile cu praful cel galben și urît mirositor ce se afla în peșteră și apoi să meargă în vii și să stropească cu el toți ciorchinii. Au făcut sătenii precum le-a poruncit Vilo : au stropit ciorchinii cu praful cel galben și boabele au încetat să mai polesnească și făina aceea cenușie a dispărut cu totul de pe ele.

Cînd a venit toamna și strugurii s-au copt, podgorenii săraci și-au luat din vii partea promisă și Vilo a pus în fața negustorului trei ciorchini de struguri. Negustorul, lacom și nesățios, rupea din ei bob după bob, ca nu cumva să dea lui Vilo mai mult decît erau înțeleși. Ei, dar ieși din ei o frumoasă grămăjoară de boabe, în schimbul că-rora Vilo a luat destui ducați și i-a dus acasă.

De atunci toți podgorenii știu cum trebuie să facă să obțină o recoltă bogată de struguri. Vestea despre price-perea lui Vilo s-a răspîndit repede prin lume și peste tot îl chemau să-i ajute, să se sfătuiască cu el, ceea ce el fă-cea cu mare plăcere. Cu banii pe care-i avea acum și-a cumpărat pămînt, pe care l-a plantat cu viță de vie și a devenit cel mai priceput podgorean din tot ținutul. Ne-gustorul n-a mai putut să rabde și într-o zi a crăpat de supărare și invidie. Vilo, în scurt timp, cînd în vii s-a strîns prima recoltă, s-a însurat.

Părinții i-au făcut o nuntă mare și au tăiat o vacă și vaca aceea cornută avea la gît un clopoțel care a răspîndit povestea noastră, care a ajuns la sfîrșit.

Două ferăstraie

S-a dus odată un țăran la iarmaroc. S-a oprit în dreptul unui negustor și-i privea atent marfa.

— Ia cumpără, cumetre, ceva de la mine! se adresă negustorul țăranului. Uite, am tot ce dorești! Nu dau scump și o asemenea marfă nu găsești oriunde!

— Cumetre, ici, cumetre, colo, spuse țăranul, dar țărani cu negustorii n-au fost cumetri niciodată — eu de-un ferăstrău așa avea totuși nevoie...

— Ce unu, cumetre, cumpără-ți două, n-o să-ți pară rău! Cind ți se strică unu nu trebuie să dai fuga numaidecît la vecin să te împrumuți!

Țăranul s-a scărpinat după ureche, pentru că lui i-ar fi ajuns unul, dar negustorul se dădea așa de frumos pe lingă el, încît, pînă la urmă, omul a cumpărat două. S-a întors apoi acasă și i le-a arătat nevastei.

— Iată, spuse el, strașnic oțel. Așa ceva omul mai rar nimerește. Nevasta doar a mormăit că pe nimica aruncă banii și ieși din casă nemulțumită.

A doua zi s-a dus la timplar să le facă ramele.

— Ferăstraiele nu sînt rele, numai să fie ce tăia cu ele, spuse timplarul și i-a promis că pînă spre seară ramele vor fi gata.

A doua zi, în colna țăranului atîrnau două ferăstraie nou-nouțe, de-ți venea să-ți sufleci mincile și să te apuci de treabă. În colnă toate celelalte unelte le admirau luciul și le invidiau locul. Sapa și-a plecat capul, topoarele au suspinat cu tristețe, bătrinele cuie ruginite de pe poliță s-au aprins și ele de invidie. Apoi cu toatele și-au strîns capetele și au început să clevetească.

În curtea țăranului se afla un păr bătrîn și uscat, și cum țăranul nu avea mare lucru de făcut, s-a hotărît să-l taie a doua zi. A ascuțit ferăstraiele cele noi, le-a uns și i-a zis nevastei:

— Ascultă, nevastă, miine vom scoate părul acela din curte, că și așa nu mai dă nici o roadă.

— Măcar o să am ceva vreascuri la îndemînă, zise și ea. Cind au auzit acestea, cuiele au ris cu răutate.

— Lucrul acesta o să le prindă de minune doamnelor ferăstraie. Se vor încălzi puțin la lucru, să le vedem.

Ferăstraiele se uitară lung unul la altul, dar n-au zis nimica, așteptîndu-și stăpînul.

A doua zi țăranul și cu nevasta s-au apucat de treabă. I-au săpat rădăcinile, le-au tăiat, au doborît părul la pămînt, apoi s-au apucat să-l tale. Tăiară pînă la prînz, tăiară pînă seara, dar fiindcă erau numai ei doi, n-au apucat să termine treaba, că era mult de lucru.

— O să tăiem și miine, spuse țăranul obosit și agăță ferăstraiele în cui.

Un ferăstrău era tare nemulțumit.

— De ce trebuie eu să muncesc și birfitoarele astea nu? spuse și se uită urit la cuie. Un cui, care înțelese iute la ce se gindea ferăstrăul, dădu din cap în semn de nemulțumire, se apropie și-i zise:

— Dacă vei asculta de miinile țăranului, fără să cirtești, mereu te va duce la lucru. Te vei șlefui dar te vei subția întruna. Nu-l asculta și vei vedea că te va lăsa în pace curînd. Ești nou, n-o să te arunce, iar tu vei putea moțai aici în liniște. Iată, și noi am făcut așa și acum stăm de cițiva ani. Și spune, ne merge rău?

Nepriceputului ferăstrău i-au plăcut cuvintele cuiului și se hotărî să nu-l mai asculte pe țăran.

A doua zi, pe la amiază, țăranul s-a uitat la miinile lui zicînd:

— Nu știu de ce, dar fac bătăături.

— De muncă, răspunse nevasta. La orice muncă mai grea omul face bătăături.

Țăranul a recunoscut că nevasta are dreptate și au pornit mai virtos la tăiatul lemnului. O dată tăiau cu un ferăstrău, o dată cu celălalt ferăstrău.

— Pentru ca să fie la fel de uzate, răspundea oamenilor care treceau pe lingă ei și se opreau curioși. Lemnul este uscat și tare. Oțelul se încălzește repede, nu cumva să plesnească vreunul.

Oamenii doar dădeau din cap, apoi își vedeau de treaba lor. Țăranul tăia mai departe, o dată cu unul, apoi cu celălalt, iar după un timp mormai:

— Ce-o fi avînd, ce nu, dar treaba merge tot mai greu. Trebuie să ne oprim. Poate că ferăstraiele s-au topit, să le mai ascuțim nițel.

S-a așezat pe o piatră și cu pila a început să ascuță dințișorii mici și lucioși. O dată dintr-o parte, apoi din cealaltă parte, iar la sfîrșit le-a uns cu o bicătică de slănină.

— Acum poate că o să meargă mai ușor!

Au tăiat ei cît au tăiat, au obosit, și s-a apropiat deja a doua seară. Munca parcă nu se mai termina, că tare greu se urneau.

Nevasta, proptindu-se de gard să se odihnească o clipă, i-a strigat:

— Omule, ce te tot chinui tu, nu vezi că ferăstrăul ăla nu mai taie?

Țăranul a ridicat ochii, a privit-o neîncrezător, dar nu s-a oprit. După un timp nevasta i se adresă din nou:

— Tu n-auzi? Ia încearcă și cu celălalt și ai să vezi că am dreptate.

Țăranul a încercat, s-a scărpinat în cap și a mormăit:

— Ai dreptate, nevastă, ăsta nu mai taie așa de bine. Miine îl duc iar la timplar să văd ce are și îndată l-a pus deoparte. Ferăstrăul doar asta aștepta. Îngîmfat și liniștit, s-a întins pe o grămadă de vreascuri. Era prima lui victorie. A doua zi țăranul fugi cu el la timplar, dar acesta, după ce l-a privit, a dat din cap zicîndu-i:

— Ferăstrăul e bun, poate c-ai fost dumneata prea obosit.

Țăranul s-a liniștit auzindu-l, a dus ferăstrăul acasă și l-a agățat în cui. A muncit numai cu unul toată ziua.

După un timp, cînd a vrut să repare gardul, a luat ferăstrăul și s-a dus să-și taie leături, dar ferăstrăul cel leneș nici acum nu i-a plăcut cum tăia.

«Nici eu n-am să muncesc, dacă cuiele nu muncesc», mormăi supărat și scrișni din dinți ferăstrăul.

Țăranul a încercat să taie cu amîndouă ferăstraiele, dar s-a convins că unul taie mai rău decît altul.

«Diseară trebuie să-l duc la fierar», se gîndi el. Fierarul l-a privit, l-a ascuțit, și-l lovi cu ciocanul nițel.

— Încearcă încă o dată, poate acum o să meargă, îi zise fierarul înapoiindu-i ferăstrăul.

Țăranul s-a întors acasă, din nou l-a încercat, dar nici acum ferăstrăul cel îndărătnic n-a prins a tăia cum trebuie în lemn.

Zilele treceau una după alta și țăranul folosea doar un singur ferăstrău. Pe celălalt l-a lăsat să atîrne în cui. Bineînțeles, ferăstrăului i-a plăcut grozav. Nu făcea nimic, doar se lăfăia în cui și clevea. Cînd, ostenit, celălalt ferăstrău se plîngea cît îl doare tot corpul, leneșul rîdea în hohote.

— Așa-ți trebuie dacă ești prost și ascuți de mina țăranului neodihnit!

Treceau lunile, treceau și anii și multe s-au schimbat. Țăranul a îmbătrînit și puterile l-au mai lăsat. Gospodăria de mult a trecut-o în miinile feciorilor săi, dar n-a încetat să muncească. Chiar și atunci cînd securea n-o mai putea ține virtos în mină, ferăstrăul i se părea o jucărie. Abia îl apropia de lemn și ferăstrăul tăia. Și atunci bătrînului i se părea că nu-i așa de bătrîn și fără puteri și inima îi bătea veselă.

Multe s-au schimbat și în colnă, doar cuiele ruginite și ferăstrăul leneș au rămas la locul lor. La început ferăstrăul

era mindru c-a-nceput să se ingrașe: din loc în loc, pe fețele lui lucioase au apărut pete roșcate și pînă să se dezmeticească a fost cuprins cu totul de rugină.

«Nu-i nimic, se gîndi el, măcar mă lasă gazda în pace.» Dar uitîndu-se din cînd în cînd la prietenul său harnic, îl durea parcă ceva.

«Cît e de subțire și lucios! Și minerele sale de lemn arată pare-ăr fi bătute în aur! Dar ce folos? Incepu să ridă în gînd, mereu e plecat, mereu trag de el și pila aceea mereu îi roade dințișorii. Și are aceasta vreo importanță? Îți dă vreo bucurie munca asta zilnică, istovitoare?»

Într-o zi a murit nevasta țăranului și la scurtă vreme a murit și gospodarul. Fiii l-au înmormîntat așa cum se cuvine pe un tată bătrîn și vrednic. Cîteva zile după înmormîntare s-au întîlnit în curtea pămîntescă să-și împartă ce le-a rămas de la bătrîni. Le-a venit rîndul și celor două ferăstraie. Cînd le-au scos din curte, cel leneș s-a întins și voios și-a scuturat praful de pe el.

«Eu sînt mai valoros — se gîndi — sînt aproape nou!»

În acea clipă s-a apropiat de el unul din fii și l-a privit cu dispreț.

— Ia uitați-vă ce nimicuri ținea bătrînul nostru! E mîncat tot de rugină. Aruncați-l într-o groapă să nu se rănească copiii în el!

Ferăstrăul a strigat, a plîns, dar a fost prea tîrziu. Cînd și-a revenit, se afla întins pe fundul unei gropi adînci, pe care tocmai o astupau noii stăpîni ai casei cu pietre.

Dar cu celălalt ce s-a întîmplat?

Fiii, mult timp, n-au putut hotări cui să-i aparțină, căci amîndoi îl doreau. Strălucea ca aurul, tăia ca focul, de-și era mai mare dragul să-l folosești — dar cum să nu — dacă toată viața a muncit și munca a făcut din el un ajutor scump și de încredere al omului.

POVEȘTI POPULARE FRANCEZE

(revestite de George Ricus)

Sotia pescarului

Povestea pe care am auzit-o și pe care vreau să v-o spun acum pare de necrezut, dar eu cred că și poveștile ascund în ele un simbul de adevăr și că dacă n-ar fi, nici nu s-ar povesti! Se spune că pe coasta dinspre Oceanul Atlantic, a Franței, puteși vedea pe hartă un sătuleț, ai cărui locuitori se ocupă cu pescuitul de cînd s-au pomenit pe lume. Încă înainte ca soarele să răsară, ei pornesc în lungul mării cu bărcile lor cu pinze și seara se întorc cîntînd, aducînd peștele, care este hrana lor de zi cu zi și pe care îl vînd la oraș, ca să-și poată cumpăra cele necesare pentru traiul cel de toate zilele.

În satul ăsta trăiau și doi tineri, Aneta și Jean, care se simțeau tare fericiți, mai ales după ce li se născuse și un băiețuș de toată frumusețea, cu ochii albaștri ca marea în zilele cu soare și cu rîs mai cristalin decît sunetul unui clopoțel de argint.

Pînă acum toate bune, dar nu v-am spus încă tot, fiindcă mai era ceva prin locurile acelea, de care parcă mi-e și frică să pomenesc. Partea aceea a țărîmii era bîntuită de niște spiriduși nevăzuți, care, din cînd în cînd, împrumutau — vorbă să fie, fiindcă nu cereau voie nimănui — bărcile pescarilor și plecau cine știe unde. Nenorocirea era că din clipa în care luau o barcă, o foloseau pînă o distrugeau cu totul și vă dați seama că oamenii din partea locului erau atît de săraci, încît pierderea unei bărci însemna pentru ei moartea.

Într-o dimineață, Jean băgă de seamă că barca lui nu mai era în locul unde o lăsase el, ci mult mai încolo. La început s-a gîndit că poate vreun pescar o fi avut nevoie de locul acela și i-a mutat barca un pic. Cînd însă a văzut că și în zilele următoare lucrurile se repetă, a intrat la mare grijă și, în cele din urmă, speriat, i-a spus Anetei ceea ce băgase el de seamă. Biata femeie, cînd a auzit de una ca asta, să cadă jos de spaimă și mai multe nu. Dacă spiridușii le distrug barca, înseamnă sau să moară toți trei de foame, sau să-și ia lumea în cap și să plece slugi, cine știe pe unde, trăind o viață nu mai bună

decît moartea. I se rupea, mai ales, inima pentru copilul lor care trebuia să aibă o viață așa de nefericită. Nu vă mai spun că mulți pescari încercaseră să vadă ce se întîmplă cu bărcile lor și nu văzură decît cum ele se desprind de la mal și o pornesc în larg, parcă minate de niște puteri nevăzute. Ba cei care se dovediseră mai curajoși și încercaseră să lupte cu aceste puteri, au fost găsiți morți pe plajă în ziua următoare, fiindcă, dacă nu știți, vă spun eu acum, spiridușii sînt mai periculoși chiar și decît balaurul Baudal, care șade ascuns în lacul Leului, de unde iese din cînd în cînd pentru a fura cîte un animal, uneori chiar cîte un om, pe care să-l mănince.

Cum vă spuneam, din ziua aceea, în casa celor doi tineri n-a mai fost loc nici pentru pace, nici pentru bucurii. Nopti întregi nu mai dormeau, iar Aneta era tot cu ochii roșii de plîns.

În a patra zi, femeii îi veni un gînd pe care nici ei nu avea curajul să și-l mărturisească. În a cincea zi însă, văzînd că viața asta nu mai era de îndurat, se hotărî să treacă peste orice spaimă și să facă ceea ce inima o învîța. Așa că în seara aceea i-a dat de mincare lui Jean, ba chiar l-a indemnă să bea ceva mai mult vin ca de obicei, încît, frînt de grijă, de osteneală și de vin, omul adormi de îndată ce puse capul pe pernă. După aceea, Aneta dădu și pruncului de mincare, și, înfășurîndu-l într-o pătură moale de lînă ca să nu-i fie frig, îl luă frumușel în brațe și se strecură ca o șopîrlă pe ușă, fără s-o simtă bărbatul care dormea dus.

Afară era o noapte întunecoasă de să-ți bagi singur degetele în ochi. Numai departe pe cer se vedea strălucind o singură stea, al cărui chip îndepărtat se ogîndea în apa fără fund a oceanului.

Biata Aneta se înfioră cînd își aminti că era noaptea mareei celei mari.

Dar mi se pare că eu vorbesc cam în dodii pentru voi și nici măcar nu v-am spus ce este aceea o maree. Stați să vă zic, numai să aveți răbdare să mă ascultați acum, că am lăsat firul poveștii și m-am apucat să vă spun ce este o maree. Eu socotesc că așa se cuvine.

Luna asta pe care o vedem noi pe cer, sclipind cu lumina ei misterioasă în unele nopți, are o mare putere de atracție asupra apei, care se ridică spre ea sub forma unui val mare. Și-așa urmărește luna pînă ajunge la țărîmul pe care îl acoperă cu apă pe o mare distanță. Apoi apa se retrage liniștită în matca ei. Cînd apa crește, se cheamă flux, iar cînd scade, se cheamă reflux. Mareea înseamnă deci fluxul și refluxul apei.

Dacă nu mă credeți, puteți să-i întrebați și pe părinții voștri și veți vedea că nu spun bazaconii. Ei, și dacă nu vă mint în taina asta a lunii, cu fluxul și refluxul, vă închipuiți că și restul poveștii este tot atît de adevărat.

Să ne întoarcem acum iar la Aneta din poveste. Vă spuneam că aducîndu-și aminte că era ziua mareei celei mari, parcă o stringea și mai tare cămașa de frică. O dată pe lună, cînd este lună plină, puterea ei e mult mai mare și atunci ridică un val mai înalt. Din cauza asta marea cea mare este mai periculoasă decît celelalte. Dar pescarii știu pînă unde se întinde fluxul, știu și cînd va avea loc, așa că nu se întîmplă nici o nenorocire. Dragostea pentru ai săi îi dădea curaj Anetei și, înfrîngîndu-și orice spaimă, sări în barcă, pitîndu-se în partea dinapoi. Învelită în șalul ei gros de catifea, răsufflă fără zgomot aerul sărat al mării. Ținea strîns legat la piept copilașul care dormea dus, neștiind nimic, nici de necazul mamei, nici de răutatea spiridușilor. Biata Aneta, frîntă de oboseala zilei și de spaima prin care trecea, adormi și ea tot așa de adînc și lin ca și copilul pe care-l ținea în brațe! După o bucată de vreme, tresări fiindcă apa începuse să clipească mai tare la pupa bărcii și se auzeau glasuri în noapte, rostind un fel de cîntare ciudată, din care cu multă greutate înțelegea aceste cuvinte:

*Trei ceasuri pe mare,
Alte trei pe mal,
Trei ceasuri în care
Ne întoarcem iar,
În zorii tîrzii,
Pe maluri pustii.
Leagă-nă-te, barcă mare,
Peste marea cea de sare,
Sprintenă pornești la drum,
Chiar acum!*

Fringhiile cu care era legată barca lunecară ca prin farmec de pe țărîșii de care erau legate și barca prinse a se legăna liberă pe valuri. Apoi glasurile se auziră din nou:

*Barcă, pleacă la unu,
Pleacă la doi,
Pleacă la trei!*

Barca însă nu se mișca, ci continua să se legene pe loc,

de parcă ceva 'o împiedica să pornească în larg. Cele trei voci își reluară cântecul lor monoton și mai rugător :

*Pleacă, te rugăm, la unu,
Pleacă, te rugăm, la doi,
Pleacă, te rugăm, la trei,
Te rugăm să pleci la patru !*

Dar barca pas să se miște, de parcă ar fi știut ea ceva. Atunci glasurile se porniră și mai plîngărețe :

*Te rugăm să pleci la unu,
Te rugăm să pleci la doi,
Te rugăm să pleci la trei,
Te rugăm să pleci la patru,
Pleacă, te rugăm, la cinci !*

De data asta, Aneta simți cum barca o pornește din loc, de parcă ar fi fost un cal ascultător, lunecînd pe valuri din ce în ce mai repede. Aerul mării devenea tot mai răcoros, iar hula valurilor tot mai puternică, așa că Aneta înțelese că se aflau de acum departe, în larg. Începuse să-i fie grozav de frică și era gata să-i pară rău de ceea ce făcuse. Se gîndea cu groază ce va păți dacă, bunăoară, copilul s-ar trezi și ar începe să plîngă. Ce le putea ea răspunde acestor ființe misterioase, despre care auzise numai lucruri rele ?

Încă mai tremura de frică și de neștiință, cînd simți că barca se ciocnește de un mal, funiile se încolăciră singure în jurul unor țaruși și cele trei voci se îndepărtară grăbite spre mijlocul insulei. Biata Aneta, pe jumătate moartă, ieși din ascunzătoarea în care mai că înțepenise și o porni îndată pe urmele celor trei spiriduși pe care, măcar că nu-i vedea, îi auzea mereu vorbind. Mergea pe un pămînt necunoscut, despre care nu auzise niciodată vorbindu-se. Era, fără îndoială, una din acele misterioase insule bîntuite de duhuri, din care muritorii nu se mai întorceau niciodată, dacă au îndrăznit să pună piciorul pe ea. Dar Aneta era hotărîtă să nu se lase pînă nu va obține ceea ce dorea. Privea cu ochii larg deschiși această misterioasă insulă, încercînd să rețină unele lucruri, spre a nu rătăci

drumul la întoarcere. Sub scînteierile palide ale stelilor nu se vedeau decît stîncile goale şi frunzişul puţin cam ciudat al unor dafini care răspîndeau un miros îmbătător. Rupse, în treacăt, cîteva crengi pe care le băgă în sîn, cu gîndul de a avea o dovadă că, într-adevăr, a fost pe această insulă, în cazul că oamenii n-o vor crede. Deodată, printre trunchiurile dafinilor, se deschise gura largă a unei peşteri, din care răzbătea în afară zumzetul unor voci nedesluşite. Spiriduşii pătrunseră înăuntru, iar Aneta, după ce stătu cîteva clipe la îndoială, îşi zise : „Dacă am ajuns pînă aici, ce mi se poate întîmpla mai rău ?” Şi pătrunse în peşteră, pe urma spiriduşilor. În stîncă tare, o mină măiastră tăiase o scară care cobora ca un melc spre adînc. Din loc în loc, nişte scînteieri misterioase luminau totul, aşa că femeia putu să coboare scara îngustă fără să-şi rupă vreun picior. Auzea trecînd pe lîngă ea paşi grăbiţi care parcă o ocoleau şi simţea uneori atingerea unor fiinţe nevăzute, de care se înfiora. Din adîncul peşterii venea însă un zgomot înspăimîntător, nu din cauza puterii lui, ci din cauza ciudăţeniei, căci părea ca o respiraţie uriaşă şi ostenită, era parcă chiar respiraţia pămîntului. Scara se mai roti încă o dată şi o lumină puternică o izbi în faţă orbînd-o, încît nu mai văzu nimic. După o vreme, cînd ochii i s-au mai obişnuit, îşi dădu seama că se afla într-o imensă sală strălucitoare, din pereţii căreia răzbea acea lumină care te ameţea. Pe jos era presărat cel mai fin nisip pe care îl văzuse vreodată în viaţa ei, iar stelele de mare îşi mişcau braţele moi prin nisipul umed, de parcă ar fi aşteptat ceva. Pe peretele din fundul peşterii se vedea o uşă mare de bronz, iar în mijlocul uriaşei

încăperi se înălța un stejar uriaș cu trunchiul răsucit, care-și împlînta adînc, în nisipul moale, rădăcinile lui puternice. Sub stejar se afla un monstru. Aneta simți că i se moaie picioarele și-și strînse cu spaimă copilul la piept. Așa ceva nu mai auzise să fie nici măcar în povești. Era o ființă strălucitoare și transparentă ca de cristal, moale ca o gelatină. La fiecare din enormele lui respirații, prin corpul său se vedeau pereții peșterii care se diformau ca priviți printr-o apă.

Vocile spiridușilor nevăzuți intonau niște imne de slavă și pe care biata Aneta nici nu le înțelegea, atît era de înspăimîntată și de uluită de ceea ce vedea. Încet-încet își dădu seama că imnul îl îndemna pe monstru să mai aibă răbdare, că în curînd va sosi clipa. Ceea ce o uimea mai ales pe Aneta era faptul că nimeni nu se interesa de ea, ca și cum nici n-ar fi fost acolo. Toți trăiau într-o încordare de nedescris, de parcă ceva extraordinar trebuia să se întîmple. Glasurile se izbeau de ușa masivă de bronz, semn că de acolo trebuia să vină ceea ce toți așteptau. Vocile răsunau :

Tată al mării, mai ai răbdare,

Luna pe ceruri lunecă lin,

Vine îndată clipa cea mare

Să pună capăt marelui chîin.

Ușa tăcută ce marea ține

Tremură toată de nerăbdare,

Fluviul vieții îndată vine,

Vine îndată clipa cea mare,

Clipa cea mare,

Clipa cea mare !

„Ce fel de clipă ?” se tot întreba Aneta, care, de curiozitate, uitase și să-i mai fie frică. Dincolo de poarta de bronz porni să se audă un zgomot îngrozitor, care o făcu pe Aneta să-și amintească iar de frică și picioarele iar începură să i se moaie, tocmai acum când era hotărîtă s-o ia la fugă. Dintr-o dată, ușa masivă de bronz începu să se răsucescă în țiței, trasă de niște mîini nevăzute, iar monstrul inform și străveziu își îndreptă capul moale ca de gelatină spre ușa larg deschisă, prin care începuse să pătrundă vijelios marea. Monstrul fu apucat de o mare bucurie și începu să soarbă apa cu o poftă care-i făcu greață Anetei. Dar, spre marea ei mirare, cu cît bea mai multă apă, cu atît monstrul devenea mai puternic, mai dur și mai strălucitor. Apa pătrundea urlînd pe ușă, dar nici măcar o picătură nu scăpa gurii însetate a monstrului, încît femeia era convinsă că pe toată plaja Gasconiei marea s-a retras, lăsînd în urmă nisipul umed, melci, meduze care se descompun în lumina dimineții, pești morți, resturi de corăbii naufragiate.

Abia acum a înțeles Aneta că ea vedea ceea ce nici un om nu mai văzuse și poate nici nu va mai vedea : acesta era monstrul mării care trăia ascuns în adîncul pămîntului și care făcea să crească apa, atunci cînd o dădea afară și să scadă, atunci cînd o înghițea, și asta, în mod regulat, de la nașterea pămîntului și cît va mai dura lumea. Gîndindu-se la toate aceste lucruri și, mai ales, dîndu-și seama că fusese martoră la o taină a lumii care, din cîte știa, nu era îngăduită — și cel care o călea trebuia să plătească cu propria sa viață, Aneta își adună ultimele puteri și o rupse

la fugă, fără să se mai uite pe unde calcă, strângînd la piept copilul, ca nu cumva să-l scape dacă s-ar împiedica de ceva. Nici nu mai ştia cum a ajuns la barcă, de parcă spaima îi dăduse aripi şi s-a ascuns în acelaşi loc în care stătuse şi la venire. Se simţea uşurată, de toată spaima, acum că se afla în barca lor, ca şi cum s-ar fi aflat acasă. Curînd auzi paşii fiinţelor nevăzute cu care călătorise spre insula mareei şi apoi ascultă din nou ciudata lor litanie :

*Trei ceasuri de taină,
Minunea văzînd,
Trei ceasuri de taină,
Mareea-ascultînd,
Te întoarce, barcă, pe valul culcat
Şi ne poartă iarăşi la ţarmul rotat.*

Barca o porni ca un cal bine strunit, vîntul le fluiera pe la urechi, iar fiinţele misterioase, simţind mirosul de dafin care venea de la ramurile pe care Aneta le rupsesese şi le pusese în sîn, începură să cînte cu nişte glasuri care veneau parcă dintr-o altă lume :

*Parfumul de laur spre mal ne'nsoţeşte,
În mijlocul mării sîrate pluteşte.
Amintirea dulce a insulei noastre
Întruna ne mîină spre ţarmuri albastre.*

N-aş putea să vă spun cît timp trecuse de cînd porniseră din insulă, dar Aneta simţi cum barca se izbeşte de mal, semn că ajunsese la locul de unde plecase. Spiriduşii să-

riră jos din luntre și femeia aștepta să-i audă depărtându-se ca să poată și ea ieși din ascunzătoare. Spre marea ei spaimă auzi însă glasul poruncitor al unui spiriduș care-i spunea :

— Femeie, ieși afară !

Mai mult moartă decît vie, Aneta ieși cu pruncul în brațe, care mai dormea încă, tot așa de adînc și nevinovat ca și la plecare.

— Ai merita să fii ucisă, continuă vocea spiridușului, dar ai fost salvată de ființa nevinovată pe care o porți la sînul tău ! Abia acum înțelese ea de ce nimeni nu-i făcuse nimic.

Pașii tainici se îndepărtară în noapte, iar Aneta ședea dreaptă pe nisipul plajei de parcă ar fi vrut să le spună spiridușilor ! „Nu mă tem de voi. De acum nu mai aveți dreptul să vă atingeți de barca noastră !“

Dar după ce s-a stins în noapte ecoul pașilor lor ciudați, după ce s-a văzut singură-singurică pe plaja pustie, pe Aneta a cuprins-o o groază atît de mare, încît o rupse la fugă fără să se mai uite nici în dreapta, nici în stînga și tot i se părea că cineva este gata s-o ajungă din urmă.

Ajunsă acasă, dădu copilului să sugă și pregăti masa pentru soțul ei, care trebuia să se trezească din clipă în clipă. Simți deodată în sîn creanga de dafin de care și uitase de spaimă. Cînd o scoase din sîn, rămase cu gura căscată : creanga pe care o rupsese numai cu gîndul de a avea o dovadă că fusese pe insula spiridușilor, era cu totul și cu totul de aur.

Și iacă așa, datorită curajului unei femei și dragostei ei pentru copil și pentru soț, au scăpat și de sărăcie și de spiriduși și or mai fi trăind și astăzi în căsuța lor, fericiți și fără grijă, dacă n-or fi murit.

Povestea preafrumoasei Eliza

A FOST ODATA un rege care avea multe lucruri cu care să se fălească și de aceea era tare mîndru. Dar așa cum se întîmplă aproape totdeauna pe lume, avea regele nostru și pricini ca să se necăjească. Pricina necazului, să nu vă mirați, era tocmai fata lui. Nu că ar fi fost urîță de să dai și să fugi de ea, sau vreo neghioabă care să nu poată lega trei cuvinte de doamne-ajută. Ba dimpotrivă, fata era frumoasă, atît de frumoasă, încît bietul împărat nu mai avea somn de grijă să nu i-o fure careva, vreun năzdrăvan de flăcău, sau, ceea ce ar fi fost și mai rău, vreun dușman care ar fi putut s-o omoare.

Ei, și de grija asta, a pus-o împăratul pe frumoasa Eliza, că așa o chema pe fată, sub paza a douăsprezece doici, care n-o scăpau din ochi nici ziua, nici noaptea. Dar nici asta nu era de-ajuns pentru grija cea pîrintească a mării sale și de aceea a închis-o pe fată, cu doici cu tot, într-un palat cu o grădină mare, înconjurată de douăsprezece ziduri. Din cînd în cînd i se dădea voie fetei să se plimbe prin cetate, călare și păzită, cu strășnicie, de doisprezece halebardieri, doisprezece scutieri și doisprezece paji. Să văd eu care hoț de fete ar fi putut ajunge pînă la prințesa Eliza și s-o fure.

Știu însă de la o bătrână înțeleaptă că fata ar fi fost de o mie de ori mai bucuroasă să iasă singură pe stradă, fără pază și să poată alerga singură pe străzi, ca cea mai săracă dintre fete, cîntînd în gura mare, ca și cum n-ar fi avut nici o grijă.

Cînd ieșea prințesa la plimbare, nici un flăcău nu avea voie să meargă pe străzile cetății, ferestrele trebuiau să fie închise și nimeni să nu-i vorbească. Oamenii însă o priveau prin perdelele lăsate și spuneau între ei :

„Prințesa noastră este prea frumoasă dar ochii ei sînt triști ca o zi cețoasă. Durerea singurătății i se citește în ochi. Privirea ei spune că într-o zi va fugi din închisoarea în care tatăl ei o ține ca într-o colivie de aur.“

Toți supușii o căinau pe biata prințesă pentru viața ei de prizonieră. Într-o zi, un sfetnic bătrîn de tot, atît de bătrîn încît nu-i păsa de moarte și nici de minia regelui, și-a luat inima în dinți și i-a spus acestuia :

— Măria ta, îngăduie unui biet supus, căruia nu degeaba i-a albit părul în slujba ta și a neuitatului tău tată, o umilă observație.

— Vorbește, bătrîne sfetnic, tu a cărui gură n-a spus decît lucruri înțelepte și pe care tatăl meu mi te-a lăsat ca pe o moștenire de mult preț.

— Iată ce și cum, Măria ta : nu este pe lume o comoară mai de preț decît prințesa Eliza și bine faci că o iubești ca pe ochii din cap. Dar oare este bine că o ții în felul acesta închisă și cu o pază așa de strașnică, lipsind-o de toate bucuriile tinereții, așa cum ai lipsit-o și de cele ale copilăriei ? Măria ta, ești ca omul cel bogat care și-a îngropat comoara undeva și apoi strigă pe toate străzile :

*Păzea, păzea, păzea,
Comoara mea e aicea ;
Voi, hoților, să știți.
De ea să vă feriți !
Iar cine o fura
Să i se usuce mina !*

Regele s-a posomorît și i-a spus sfetnicului cu asprime :

— Bătrîne, părul albit de ani este o dovadă a înțelepciunii, dar de la o anumită vreme, anii prea grei apasă mintea celui bătrîn și el coboară tot mai mult spre nesocotința copilăriei.

Bietul rege nici nu bănuia cîtă dreptate avea sfetnicul cel bătrîn și cît de repede aveau să se adeverescă cele prezise de el.

Tot pe vremea aceea trăia acolo și o vrăjitoare, al cărei castel se afla în munții Pirinei. Pirineii sînt niște munți prăpăstioși care despart Franța de Spania și care, de cînd e lumea lume și în ea sînt răutăți, au fost locuiți de cei mai răi vrăjitori. De aceea își făcuse și vrăjitoarea Mandragona palatul aici, cu vreo cîteva mii de ani mai înainte și umplea de groază mare parte de țară, și din Franța și din Spania, care se întindea pe lingă munți.

Ei, și iacă, într-o bună zi, află Mandragona de la un negustor de ierburi vrăjite care cunoștea toată țara de la Pirinei pînă departe, la miazănoapte, despre frumoasa prințesă Eliza.

Așadar, vicleanul negustor i-a spus vrăjitoarei cu multă linguseală :

— O, scumpă și milostivă doamnă, dacă îmi vinzi mai ieftin floarea care taie tusea seacă, am să-ți spun și eu ceva din care vei trage multe foloase.

— Ce să mai vorbim, frumosule, despre prețul florii. De la lună nouă încoace tare prost merg florile mele. Nici nu știu dacă oi putea să-ți dau vreuna. Dar spune mai întâi despre ce este vorba și pe urmă om mai vedea noi.

— Prea bună doamnă, nu departe de locurile pe care le stăpânești, trăiește un rege care are o fată de o frumusețe cum nu sînt două pe lume.

— Asta-i bună ! Lumea-i plină de fete ! Cunosoc și eu destule, așa că puțin îmi pasă mie de fata regelui tău.

— Numai că aici lucrurile stau puțințel mai altfel, prea bună doamnă. Fata de care vă vorbesc este strașnic de bine păzită, într-un palat înconjurat de douăsprezece ziduri și-i urmărită pas cu pas de doisprezece halebardieri, de doisprezece scutieri, doisprezece paji și, în sfîrșit, de douăsprezece doici, fără să mai pun la socoteală faptul că fiecare ușa și fiecare fereastră a palatului are cîte douăsprezece lacăte, fiecare avînd, la rîndul său, douăsprezece chei. Regele n-o lasă nici măcar o clipă singurică, fiindcă ea este cea mai de preț comoară a împărăției sale.

Mandragona rămase gînditoare cîteva clipe : în mintea ei plină de toate răutățile lumii începuse să se urzească un plan drăcesc. După o vreme de gîndire îl întrebă pe negustor :

— Și regele acesta este bogat ?

— Putred. Orașul lui geme de aur și de pietre scumpe.

— Măi să fie ! Ascultă, negustorașule, dacă ajungi la prințesă și mi-o aduci, te fac om. Știi că vorba mea e vorbă.

— Știu, doamnă scumpă, se milogi el, dar tot nu mi-ai spus ce facem cu iarba de tuse seacă.

— Nemernicule, de tine nu scapă omul cu una cu două. Ei, bine, îți dau mai multă iarbă decît ai visat tu vreodată să ai, numai să știi că dacă nu-mi aduci prințesa, nu mai ai ce căuta la ușa castelului meu și nu mai pupi tu de la mine nici apă rece, necum ierburi vrăjite.

— O, frumusețe a lumii, nu te înfură ! Ne cunoaștem noi prea bine ca să ne putem înșela unii pe alții.

Negustorul de ierburi vrăjite încălecă pe cal și o porni în fuga mare spre zare, iar calul pufnea pe nări fum de pucioasă și foc de necuprins.

În seara aceea, Eliza nu putea să adoarmă deloc. Parcă era un făcut. A numărat pînă la zece mii, apoi înapoi, pe urmă din trei în trei, dar tot degeaba. Cele douăsprezece doici sforăiau de se cutremurau ușile și ferestrele cele cu cîte douăsprezece lacăte. Minune care nu se mai petrecuse niciodată pînă atunci. Doar regele le dăduse poruncă strașnică să vegheze, că de nu, unde le stau picioarele le va sta și capul. Acum să nu credeți că regele era chiar așa de rău și că le-ar fi scurtat pe toate doicile cu un cap, dar voise omul să le sperie ca nu cumva să se lase pe tinjală și să-i fure careva fata.

— Mare minune, își spuse Eliza, ce-o fi cu doicile mele de dorm așa, de parcă le-ar fi fermecat cineva ? Ia să mă mișc eu puțin, să văd dorm ele de-a binelea, ori îmi

întind o cursă ca să mă spună mîine la tătucu, dacă încerc să fac ceva.

Și a pornit-o prințesa noastră încetișor prin palat, fără paza doicilor care continuau să sforăie, fiecare pe glasul ei, de ai fi jurat că acolo era fanfară militară, nu niște biete femei ostenite. Ce să mai lungesc vorba, feții mei, că tot acolo ajungem și pe ocolite ca și de-a dreptul. Eliza a rămas cu gura căscată cînd a văzut că nu numai doicile, dar și pajii și halebardierii și scutierii, așa cîte doisprezece cum erau ei, dormeau de rupeau pămîntul.

Prințesa, de, ca o copilă ce era, unde să se gîndească ea, că prea era cu ochi și cu sprîncene. A crezut fața că au fost toți doborîți de somn din osteneală. De unde să-și închi- puie ea că negustorul de ierburi pusese în băutura tuturor ierburi de somn, numai în paharul prințesei, ierburi de nesomn. Și ce și-a zis fata : „Noroc de ăsta nu mai prind eu în viața mea. Ia să ies frumușel în grădină și să mă plimb de una singură, cum nu m-am plimbat niciodată în viața mea, că doar n-o fi foc. Mă întorc repede și tata nici n-are să afle“. Și începu a cînta furată de farmecul libertății :

*Grădina e plină de șoapte,
De roză e plină grădina;
Și vin adieri de departe,
Și luna-și trimite lumina...*

Și era o noapte cu lună, de să stai cu ochii ațintiți la ea, pînă ți s-or face albaștri și tot să nu te mai sature. Grădina strălucea ca de aur sub clarul lunii, frunzele abia

scoteau un susur dulce și biata fată nu mai visa decît un Făt-Frumos, care să se arunce la picioarele ei și care să-i spună : „Prințesă, nu pot trăi fără tine. Te caut de ani și ani de zile !”

Nici nu-și termină fata gîndul, cînd, deodată, răsări ca din pămînt un tînăr de o frumusețe pentru care și Făt-Frumos l-ar fi pismuit. Flăcăul era îmbrăcat în purpură, semn că era fecior de împărat și ședea acolo în fața ei cu ochii plecați șoptindu-i :

— Prințesa mea, nu mai pot trăi fără tine. Te caut de o viață și abia acum te-am găsit. Am aflat despre tine și am alergat să te văd. -

Fata începuse s-o cam bage pe mîneacă. Dorise și visase ea așa ceva, dar cînd a văzut că visul era aievea nu-i prea venea la socoteală, mai ales că era cam fricoasă.

— Nu te teme, i-a spus tînărul cel frumos, eu i-am adormit pe paznicii tăi cu o iarbă vrăjită, pe care mi-a dat-o mama, cînd am pornit în căutarea ta. Iată aici ai cheile de la cele douăsprezece uși, dacă vrei să vii cu mine. Dacă nu, eu nu te pot sili, dar să știi că am să mor de durere dacă nu mă vrei și numai tu vei fi de vină. Regatul meu, mult mai frumos și mai bogat decît al tatălui tău, te așteaptă să-i fii regină.

Între noi fie spus, Elizei nu-i era deloc dor să se facă regină, căci văzuse ea că reginele trebuie să stea mai mult închise, dar tînărul i se părea cel mai frumos bărbat pe care-l văzuse vreodată și, amețită de privirea lui a plecat cu el ca și cum l-ar fi cunoscut de cînd lumea.

Cînd a aflat împăratul că i-a dispărut giuvaerul de fată, l-a pălit nebunia și cu el toată cetatea a innebunit. Caută

În dreapta, caută în stînga, urlă la doi și la celelalte perechi de paznici, dar prințesa parcă intrase în pămînt; pas de-o mai găsește careva. Se întinsese o jale peste toată țara, și pe cînd jalea era mai în toi, hop la poarta cetății și balaurii Mandragonei, care cerură împăratului, nici mai mult, nici mai puțin de douăsprezece corăbii încărcate, fiecare, cu cîte doisprezece saci cu aur și cu cîte doisprezece saci cu pietre scumpe. Fără să stea o clipă pe gînduri, împăratul plăti totul peșin, fiindcă și avea de unde. Toată țara aștepta cu bucurie întoarcerea prințesei cînd, în loc de asta, hop alt balaur al vrăjitoarei, care le vestește că stăpîna lui cere de la împărat ceea ce uitase să ceară de prima dată, adică toate animalele din regat, tot finul și toate căruțele. Împăratul și-a poftit toți sfetnicii la palat ca să se sfătuiască împreună ce să facă. Aceștia, văzînd că vrăjitoarea era pusă pe jaf, i-au cerut regelui să trimită armata la castel și s-o ia pe prințesă cu forța. Dar inima de tată se gîndea că vrăjitoarea ar putea să-i ucidă fata și a refuzat să urmeze sfatul dat de cei bătrîni. Ceru însă un răgaz de zece zile, ca să aibă vreme să adune vitele din țară. De fapt, era un șiretlic, fiindcă în această vreme toți tinerii din regat o porniră spre castelul Mandragonei, ca s-o scape pe prințesă. Mulți dintre ei nu s-au mai întors nici pînă azi, iar alții își cam pierdură curajul și s-au întors cumînți la casa lor, că o fi ea prințesa mîndră și răsplata mare, dar nimic nu este mai scump ca viața omului. Ce să vă mai spun : toată bucuria și orice zîmbet pieriseră din țara aceea și oamenii începuseră să-și mîie vitele spre castelul vrăjitoarei, bocînd de parcă și-ar fi dus copiii, nu animalele din curte. Hai, dar povestea noastră are și un

tile ascuns, că doar nu sînt ei mai viteji zmeii și vrăjitoarele decît oamenii buni și de cînd este lumea-lume, nu s-a pomenit ca ulciorul să meargă prea de multe ori la apă. Trăia în cetatea aceea un flăcău frumos de pica și care avea un cap deștept de întrecea zece moșnegi, nu numai zece tineri. Dar ce folos, pentru că bietul Jac era orb și niciodată nu văzuse lumea cum arată. Vă închipuiți că nici pe Eliza n-o văzuse, dar atîta auzise despre ea de pe la oameni, încît, în inima lui se iscase o dragoste pentru ea de nici nu mai putea dormi. Ce dacă omul este orb? Inima tot inimă rămîne. Ce și-a zis în sinea lui : „Ia să-mi încerc și eu norocul, că cine știe de unde poate răsări soarele pentru unul ca mine, sau dacă n-oi face nimic, tot nici o pagubă, că doar nu e cine știe ce de capul meu.“ Și așa o porni de unul singur spre castelul vrăjitoarei.

Acu', cît a fost în sat, lui Jac nu i-a fost deloc greu, că doar cunoștea locurile și toate lucrurile după pipăit și după miros. Dar după ce a ieșit la cîmp, treburile s-au încurcat rău de tot, fiindcă nu mai avea după ce să se orienteze. Îi era cu atît mai greu, cu cît, de vreo săptămînă îi murise și cățelul care îl conducea fără greș unde avea nevoie. Dar Jac nu era flăcăul care să se sperie dintr-atît. Și tot pipăind drumul cu bățul, a mers mai departe.

— Încotro ai pornit-o așa de unul singur ? îl întreba cîte un șugubăț întîlnit în cale. Nu cumva ai de gînd s-o scapi pe Eliza din ghearele vrăjitoarei ?

— Ba chiar asta vreau să fac, le răspundea el hotărît, și oamenii rîdeau de el și-și povesteau unii altora întîlnirea cu Jac cel orb, care pornise s-o scape pe prințesă, fără ca măcar să vadă pe unde calcă.

Cum mergea viteazul nostru printr-un lăstăriș de alun, deodată aude un chițait plin de jale. Luîndu-se după zgomot, descoperi o capcană și un iepuraș care se prinsese în ea. Milos cum era, flăcăul l-a scos pe iepure și i-a dat drumul să se ducă în lăstăriș. Care nu i-a fost mirarea cînd a văzut că iepurașul, în loc să fugă bucuros că a scăpat, a început să-i vorbească mai abitir ca un om :

— Flăcăule, tare bună inimă trebuie să mai ai, de mi-ai dat drumul. Uite că și eu, măcar că sînt un biet iepure, nu vreau să mă las mai prejos. Văd că ești orb. Spune-mi încotro ai luat-o și ce vrei să faci, că poate ți-oi fi și eu de vreun folos, mic cum sînt, fiindcă este o vorbă care spune că oricine poate avea nevoie de unul mai mic decît el, ca să nu mă apuc acum să-ți mai spun și povestea cu leul căzut în cursă și cu șoarecele. Să știi că am ochi foarte buni, auzul fin și la fugă sînt mai iute decît o scînteie.

Jac s-a mirat cît s-a mirat de cele auzite, dar și-a zis că o fi vreun iepure fermecat, cum auzise el prin poveștile bunicii și i-a povestit toată tărășenia, așa cum ai povesti-o unui om. Iepurașul l-a înțeles ca un om și au pornit amîndoi la drum. De astă dată, Jac nu se mai temea că va rătăci drumul, fiindcă iepurele cunoștea toate potecile ca nimeni altul, așa că l-a legat cu o curelușă de gît și mai vorbind de una, mai mirîndu-se de alta, au intrat în pădure. Tocmai treceau printr-o vîlcea cu desîșuri greu de străbătut, cînd, din dreapta, auziră niște grohăituri atît de înspăimîntătoare, încît iepurașul simți cum inima i se face tot mai mică, pînă n-o mai simți decît de mărimea unui purice și atunci o rupse la sănătoasa răcnind cît putea !

— Fugi cum poți, Jac, că mie pe aici, mi-e drumul !

Numai că socoteala lui nu s-a potrivit cu a flăcăului care, în loc să-i dea drumul curelușei cu care îl legase pe iepure și să fugă încotro l-or fi dus picioarele, a ținut și mai strâns de curea și a început să-l dojenească :

— Bravo, iepurașul meu cel viteaz ! Nu te lăudai tu că mergi cu mine pînă la vrăjitoare și că nu mă vei lăsa singur pînă nu ducem la bun sfîrșit treaba noastră ? Și acum ești gata să fugi fără să-ți pese că eu rămîn singur.

— Lasă-mă, lasă-mă, striga iepurele îngrozit, dar deodată cuvintele îi înghețară pe buze. Avea și de ce, pentru că dintre copaci se ivise o namilă de mistreț cu niște colți ca niște săbii și se tot tăvălea pe jos de durere și pe unde ajungea cu colții, secera copacii de parcă ar fi fost niște firișoare de trestie.

— Iepurașule, întreabă Jac, cine face gălăgia asta îngrozitoare ? Nu cumva sînt balaurii vrăjitoarei, ca să mă pregătesc de luptă ?

Cînd mistrețul auzi glas de om, se opri pentru o clipă din gemete și-i spuse :

— Flăcăule, văd că, deși ești orb, vezi lucrurile mai bine decît unul cu ochii amîndoi. Să știi că eu sînt singurul în stare să-i biruiască pe balaurii vrăjitoarei. Dar acum mi-a intrat o țepă de fier în nara stîngă și mă doare de mă usucă la inimă. Dacă mi-o scoți, jur să merg cu tine și să te ajut cît vei avea nevoie de mine.

Jac îi scoase țepa — pentru el a fost un fleac — dar mistrețul a început să se tăvălească pe jos de bucurie că a scăpat de durere și după ce a mai ținut o vreme, s-a oprit și l-a întrebat pe tînăr :

— Ei, acum spune cu ce-ți pot fi de folos.

Jac îi spuse și mistrețului ce și cum și acesta începu să zbiere cât îl ținea gura, vreau să spun rîtul și să se laude :

— Dacă-i vorba de așa, las' pe mine. Să vezi cum le vin eu de hac drăguților de balauri ! Mare noroc ai avut cu mine, Jac, că numai cu prizăritul ăsta de iepure și cu ochii tăi orbi, te mînceau balaurii. Și acum, la drum !

Iepurele ar fi vrut să se grozăvească și el un pic, dar însă nu-i trecuse spaima și tot îi mai clănțăneau dinții. Și pe cînd treceau voinicii noștri printr-o livadă, auziră pe cineva țipînd cu glas ascuțit :

— Scăpați-mă, fraților, de vampirii ăștia care-mi sug toată dulceața, că și eu oi face ceva pentru voi cînd veți avea nevoie !

— Iepurașule, cine țipă așa ca din gură de șarpe, întrebă Jac.

— Ia, un prăpădit de măr, pe care niște viespi tot vor să-l înțepe. Păcat că nu poți să-l vezi cum țopăie pe crean-ga lui !

Mult se minună flăcăul că un măr vorbea ca oamenii și, fără să mai stea pe gînduri, alungă viespile, scăpîndu-l pe bietul măr de pacoste. Mărul, care de spaimă se făcuse jumătate roșu și jumătate verde, îi spuse flăcăului :

— Dragă Jac, după cum ți-ai dat seama, eu sînt un măr năzdrăvan. Știu încotro ai pornit și cu ce gînduri. Nu mai este nevoie să-mi spui nimic. Să știi însă că fără mine nu vei reuși nimic, fiindcă tovarășii tăi or fi ei puternici, dar sînt proști de dau în gropi. Numai eu te scot din toate încurcăturile, așa că pune-mă în buzunarul hainei, tale și ascultă de sfaturile mele, fără să te abați nici cu o iotă.

! N-apucară cei doi tovarăși ai lui Jac să se rățoiască la măr, că, hop și cele două viespi care încercaseră să-l înțepe pe sârmanul măr începură să bîzîie pe la urechile flăcăului și să-l roage :

— Ia-ne și pe noi cu tine, că cine știe ce ajutor îți putem da. Nu sîntem noi mai de lepădat ca mărul care se teme de noi. Pe urmă, gîndește-te că nimeni nu va putea zbura peste gardul castelului vrăjitoarei decît noi.

— Atunci veniți și voi, că tot nu aveți ce-mi strica, le spuse flăcăul și porniră mai departe. După o bucată de vreme, iacă li se ivi, de după un pîlc de copaci, și castelul vrăjitoarei. Mai întîi se ciocniră de un gard uriaș din mărăcini.

— Gardul acesta nu este păzit, le spuse mărul, așa că putem trece fără grijă peste el.

Ușor de zis, greu de făcut. Cum să treci printr-un zid de mărăcini ? Bietul mistreț și-a făcut ritul ferfeniță încercînd să treacă prin el.

— Stai, stai, prostănacule, îi strigă mărul prăpădindu-se de ris. Unde ai auzit tu că zidurile se sparg cu capul ? Asta este treaba iepurelui, nu a ta.

În mai puțin de un ceas, rozînd fir cu fir, iepurele făcu o spărtură prin care se strecurară toți fără prea multă trudă. Apoi, la îndemnul mărului, se opriră ca să țină sfat.

— Vrăjitoarea este în castelul ei cu trei balauri, le spuse mărul. Aceștia sînt : balaurul galben, cel portocaliu și cel roșu. Aștia sînt sfetnicii ei. Balaurul violet o păzește pe Eliza, iar cel verde și cel albastru stau de strajă la ușa castelului, pe care o vedem de aici, ușă care duce drept în grădina în care Mandragona fîși crește ierburile ei bleste-

mate. Castelul e în fund de tot și nu putem ajunge la el decît dacă omorîm mai întîi pe cei doi balauri care păzesc poarta grădinii. Voi vă ascundeți după tufișul acela și eu am să fac tot ce am să pot ca să atrag aici pe unul din balauri. Mistrețule, abia atunci va fi și vremea ta.

— Las' pe mine, mormăi acesta. N-o să aibă vreme nici să zică văleu.

După ce au făcut cum le-a spus mărul, acesta începu să tipe cu un glas ascuțit, de te trecea prin urechi ca acul :

— Ajutor, ajutooor !

Dar dincolo de poartă nu mișca nimic.

— Ajutoooooor, ajutooor !

Poarta se deschise parcă trîntită de o vijelie și balaurul albastru apăru cu o falcă în cer și cu una în pămînt. Coada lui tăia ca o sabie pomii și iarba pe unde trecea, iar dinții îi păreau niște pumnale. Celor ascunși le cam pieri piuitul, mărul înverzi de tot de spaimă și se piti fără să mai sufle în buzunarul hainei lui Jac. Mistrețul însă se și repezise la balaur și se încinse o luptă crîncenă, de credeai că fierbe pămîntul ca de tunete și de fulgere. Voinicii noștri nici nu îndrăzneau să se uite; dar, imediat se auzi bîzîitul viespilor :

— Bravo, mistrețule, bravo, mistrețule !

— Uf, făcu mistrețul grozăvindu-se, nici măcar nu am avut vreme să mă încălzesc. Să vedeți voi ce o să fie cu al doilea și cu al treilea.

— Băgați de seamă, spuse mărul care tot nu îndrăznea să iasă din buzunarul lui Jac, balaurul al doilea a început să se cam neliniștească. Acum trebuie să apară !

— Să poștească, să poștească, bodogăni mistrețul.

— Nu-i timp de aşteptat, le spuse Jac. Trebuie să pornim noi la atac.

— La atac ! ţipă mărul din buzunar.

— Înainte, răcnea şi iepurele fără să iasă din tufiş.

Dar mistreţul cu viespile şi flăcăul o porniseră în goana mare. Când balaurul a văzut ceata voinicilor, a sărit în sus de parcă i-ar fi dat cineva foc cozii. Ce să vă spun, aveai şi ce vedea. Iepuraşul fusese cuprins de o furie de nedescris şi acum alerga în fruntea tuturor, tirînd după el pe flăcău, care-l ţinea de cureluşă ; mărul sărise afară din buzunar şi topăia de parcă ar fi fost la un concurs de dansuri, viespile bîzîiau de ţi se zburlea părul, iar mistreţul care rămăsese la urmă, trecu ca un fulger pe lângă toţi şi, pînă să se dezmeticească balaurul, îl şi tăiase în două cu colţii.

Mărul părea beat de bucurie şi topăia întruna zbierînd :

— Patru balauri ne-au mai rămas, patru balauri ne-au mai rămas ! Pe toţi îi facem praf !

Ceata de voinici s-a oprit să-şi mai tragă sufletul şi să pună la cale planul unui nou atac. În faţa lor se înălţa ameninţător castelul vrăjitoarei, unde era închisă frumoasa Eliza. Tot mărul, ca unul ce era năzdrăvan şi ştia toate, fără să aibă nevoie să fie la faţa locului, făcu planul.

— Mai întîi, trebuie să-i atragem pe balauri în cursă, unul cîte unul. A venit acum şi rîndul viespilor să facă ceva, că pînă acum nu ne-au fost de nici un ajutor.

— Viteazule, se oţărîră ele, ai uitat cum te piteai în buzunarul lui Jac şi cum te înverziseşi tot de spaimă ? Şi acum... vorba ceea : „După război, mulţi viteji se-arată“.

— Gata vorba, strigă la ele băiatul, să facem planul de luptă.

— Bine, continuă mărul, acum că v-ați băgat acele în teacă, să vă spun și vouă ce aveți de făcut : voi veți avea grijă de balaurul violet, care o păzește pe prințesă. Să nu vă scape, că e vai de voi !

— Bine, bine, Papură-împărat, răspunseră ele înțepate. Lasă, nu ne mai învăța tu ce să facem, că ne pricepem noi mai bine decît tine ; nu este așa de multă vreme de cînd ai scăpat ca prin minune de acele noastre. Acum dați-ne o clipă de răgaz să ne aducem cîteva ajutoare.

Amîndouă o luară spre pădure și, după cîteva minute, s-au întors cu un nor întreg de viespi, de te lua groaza numai văzîndu-le, fără să le mai auzi bîzîitul și fără să le mai simți acele. Toate pătrunseră cu grijă în castel, iar ceata celorlalți venea tăcută după ele. S-au oprit la intrarea pe culoarul principal, la capătul căruia se vedea moțîind balaurul violet. Mărul împărți ordinele :

— Voi, viespilor, atacați balaurul. Tu, mistrețule, ai să pîndești la capătul scării ăsteia, căci balaurii vor veni pe rînd și pe fiecare ai să-l omori cît mai repede și fără multă gălăgie. Noi, ăștilalți, hai să ne ascundem.

Zis și făcut. Viespile se îndreptară spre balaur și, pînă să prindă acesta de veste, și tăbăriseră pe el, ciucure. A prins a se rostogoli și a urla bătînd cu coada în dreapta și în stînga, de a distrus tot ce era în jur, dar ba să scape de blestematele gize, care mi-ți-l înțepau din toate părțile și, în mai puțin de zece minute, fiorosul balaur zăcea pe jos, umflat de veninul înțepăturilor. Zgomotul luptei însă a

atras pe cei doi balauri, cel roșu și cel portocaliu, care apărură în capul scărilor.

— Pe cel roșu lăsați-l în seama mea ! strigă mistrețul.

Roiul de viespi se repezi la balaurul portocaliu și în câteva minute îl dădură gata. La rîndul lui și mistrețul îi veni de hac celui roșu.

— Păzea acum ! zbieră mărul, vine vrăjitoarea cu balaurul galben.

Intr-adevăr, Mandragona apăru în capul scărilor, însoțită de balaurul galben și privea îngrozită urmele măcelului din sala de jos.

— Balaurul meu galben, întrebă ea cu voce plîngăreață, cine a făcut asta ? Unde este prințesa ? Și se repezi ca o furtună spre ușa zăvorâtă a odăii, în care era închisă Eliza.

— Pe ea, mistrețule, spuse mărul pe șoptite și voi, viespilor, tot pe ea. Trebuie s-o băgăm în celula în care o ține pe Eliza.

Mandragona a auzit șoapte, dar nu știa de unde vin, căci am uitat să vă spun că la venirea ei, prietenii noștri se ascunseseră sub scară. Cînd vrăjitoarea s-a întors, a văzut cu groază nesfîrșitul roi de viespi tăbărînd pe ea și mistrețul cu colți ascuțiți venind s-o sfîșie. Vrăjitoarea cunoștea tot felul de vrăji, ca să scape din orice necaz, dar nu știa nimic împotriva viespilor. Înnebunită de durerea înțepăturilor, ea fugi în celula Elizei, care ieși repede de acolo, cum o îndemna mărul, trîntind ușa după ea. Acum vrăjitoarea era prinsă în propria ei cursă, iar viespile se strecurară una cîte una pe gaura cheii. O vreme se mai auziră răcnetele de durere ale vrăjitoarei, apoi țipetele ei deveniră tot mai stinse, se prefăcură în suspine și la urmă

nu se mai auzi nimic. Viespile ieșiră una câte una, așa cum intraseră, tot pe gaura cheii, îndreptându-se spre pădurea de unde cele două surate ale lor le chemaseră.

— Frumoasă fată, grohăi cu vocea muiată mistrețul, arăți cam palidă la față. Cred că nu ți-a priit închisoarea.

Biata fată era uluită și îngrozită și nu știa ce să mai creadă. Norocul ei că l-a zărit pe Jac, singura ființă omească în mijlocul acestor animale, care i se păreau îngrozitoare, că altfel ar fi murit de spaimă.

— Bunule flăcău, se rugă ea aruncându-se la picioarele lui, scapă-mă, du-mă la tatăl meu, care o să te răsplătească așa cum vei vroi tu.

— Ești salvată, zbieră iepurele beat încă de furie și de frică. Toți balaurii sînt morți, iar vrăjitoarea, sub cheie, dacă o mai fi trăind.

— Prințesă, spuse și Jac, eu de aceea am și venit, ca să te scap din ghearele Mandragonei și am reușit numai cu ajutorul prietenilor mei. Vom merge acum la tatăl tău, dar nu pentru răsplată, ci ca să nu mai fie nici el necăjit, nici tu chinuită.

Nu și-a terminat bine flăcăul vorbele, că răsunară pași de bărbat. Toți au încremenit.

— Nu vă temeți, le spuse iepurele, este un negustor de ierburi vrăjite.

Omul intră cu zîmbetul pe buze, dar în clipa în care văzu cele ce se petrecuseră a rămas ca de piatră. În aceeași clipă, Eliza scoase un strigăt :

— El este cel ce m-a răpit din palatul tatălui meu !

Tipătul fetei îl trezi parcă pe negustor, care o rupse la fugă, de ai fi zis că are aripi la picioare. Mistrețul se repezi

pe urmele lui, dar după o clipă se întoarse lângă prietenii săi :

— E prea mic pentru mine, mormăi el. Mie dați-mi balauri, nu flecuștețe de astea !

— Ia nu mai face pe grozavul, se rățoi iepurele la el. Mai bine spune că n-ai putut să-l aduci. Ce, nu l-am văzut noi cum fugea, de parcă îi dăduse cineva foc la călcie ? Dar ce iarbă o fi asta, pe care a scăpat-o negustorul pe jos, când a rupt-o la fugă ? Eu mă pot lăuda că am ronțăit toate ierburile pământului, dar așa ceva încă nu mi-a căzut sub colți.

— Este o iarbă vrăjită, care redă vederea celor orbi, strigă Eliza. Știu că e așa, fiindcă înainte de a veni voi o primise de la Mandragona. Dacă mesteci câteva fire, îți capeți vederea, chiar dacă te-ai născut orb. Am auzit când vrăjitoarea îi spunea asta negustorului.

— Mestecă, Jac, mestecă, începură să strige veseli prietenii săi, mestecă și ai să-ți recapteți vederea !

Uimită, prințesa se întoarse spre el :

— Doar nu ești orb, preafrumosule cavalier ? !

— Ba da, prințesă, sînt orb din naștere.

— Și ai pornit așa orb în căutarea mea ?

Dar Jac nu mai răspunse. Cele câteva fire de iarbă pe care le mestecase îi redaseră lumina ochilor și acum se uita cu sufletul la gură la frumoasa Eliza. Niciodată nu-și închipuisese că pe lume poate exista atîta frumusețe. Poate că o să spuneți : din moment ce Jac era orb din naștere și deci nu văzuse niciodată cum arată o fată, putea să i se pară zîină și cea mai slută dintre fete. Da, dar de ce să nu recunoaștem că era frumoasă de nu avea pereche pe lume !

Așa că Jac stătea cu gura căscată și se uita la frumusețea prințesei și ar fi stat încă multă vreme așa, dacă nu l-ar fi trezit prietenii săi, dornici să pornească la drum. Din celulă se auzea glasul vrăjitoarei, care se trezise din leșin și acum gemea încetșor de durere. Era moartă de spaimă și așa a rămas pentru totdeauna. Voinicii noștri o porniră la drum și în cale se întâlneau cu cei care minau vitele spre castelul Mandragonei. Când i-au văzut pe Jac și pe cei ce erau cu el și mai ales pe Eliza, nu le venea să-și creadă ochilor. Unii alergară cât îi țineau picioarele să ducă vestea cea mare regelui, iar alții se tăvăleau pe jos de bucurie, sărutându-și vacile, pe care nu mai trebuiau să le ducă la palatul vrăjitoarei. Și așa, cu tot alaiul a intrat ceata lui Jac în curtea palatului. Regele a alergat înaintea fetei cu toți sfetnicii săi, iar cele douăsprezece doici, cu cei doisprezece scutieri, ca și cei doisprezece halebardieri, împreună cu cei doisprezece paji, au strigat într-un singur glas :

— Măria-ta, s-o închidem din nou pe prințesă după cele douăsprezece ziduri cu douăsprezece porți, fiecare cu câte douăsprezece chei, ca să n-o mai fure nimeni !

— Nu ! a strigat Eliza, nu mai intru după ziduri, căci am hotărât să mă mărit cu Jac, care mă va apăra de orice rău, împreună cu iepurele, mistrețul, mărul și viespile.

Împăratul și curtenii au ris.

Abia după aceea s-a făcut nuntă mare cu alai și trîmbițe împărătești.

BASME POPULARE SIBERIENE (hakase)

(repovestite de George Sânpetrea)

De ce bradul este verde și iarna

DEMULT, TARE DEMULT, pe vremea cînd bradul, pinul și cedrul încă dăruiau pămîntului veșmintele lor verzi, locuiau la poalele muntelui alb, într-o iurtă acoperită cu fîn, doi copii — un băiat și o fată. Ei erau orfani. Băiatul era mai mic și se numea Ak Kiobek, iar sora lui — Soi Pelek. Se hrăneau precum veverițele — vara — cu alune și nuci, pe care le culegeau din taiga, iar iarna — cu bruma de provizii rămasă din vară.

Cînd băiatul se făcu mai mare, surioara îi făcu un arc din frumoasele ei cosițe, iar el porni să cutreiere taigaua la vînătoare de păsări și animale.

Odată, mergînd Ak Kiobek prin taiga, privi cu atenție în jur și observă sub un cedru uriaș un iepure, iar pe el — o mică șa argintată. Băiatul se miră ; „Ce-o fi cu iepurele ? Oare cine îl călărește ?“

Iepurele îl observă și el pe băiat și începu să se tînguie :

— Samurul s-a năpustit asupra stăpînului meu, vrînd să-l ia cu el. Salvează-l, dacă poți !

Băiatul o luă la goană pe cărare și văzu cum samurul trăgea după el pe pămînt un om mărunțel. Acesta încerca să se opună, dar animalul era prea puternic. Atunci Ak

Kiobek încordă arcul, dădu drumul unei săgeți care se infipse alături de samur. Se sperie samurul, scăpă omul din gheare și o luă la goană.

Omulețul se sculă în picioare și spuse :

— Îți mulțumesc, tinere vînător ! Tu m-ai salvat de la pieire.

Ak Kiobek îl întrebă :

— Cine ești tu ? De unde ai apărut ? Pînă acum, nu mi-a fost dat încă să văd o ființă ca tine.

Omulețul îi răspunse.

— Sint fiul locuitorilor pădurii. Noi trăim în taiga și mergem călare pe iepure. Samurul pe care tu l-ai alungat este dușmanul nostru. El ne pîndește cînd ne urcăm în cedri, după conuri. Spune-mi, cum să te răsplătesc ? Vrei să-ți facem o provizie de nuci și ciuperci pentru toată iarna ?

Băiatul începu să ridă :

— Nu e nevoie ! Nucile și ciupercile le putem culege și noi.

— Atunci întoarce-te acasă și așteaptă. Tu m-ai salvat pe mine, iar poporul meu te va răsplăti, așa cum se cuvine. Noi îți vom dărui apa vie.

Între timp, cît ai clipi, se apropie în goană iepurele, cu șaua argintată pe spate, iar omulețul se urcă pe iepure și o porni în galop.

Se întoarse Ak Kiobek la sălașul său și-i povesti totul surioarei. Tare se mai minună Soi Pelek de cele aflate.

— Poate că-ți vor dărui apa vie. Dar tu te-ai întors cu mîinile goale, iar ceaunul nostru este gol. Dragă frățioare, pînă una alta, du-te la vînătoare și adu ceva de-ale gurii.

Din nou se întoarse Ak Kiobek în taiga. În timpul acesta, micuța Soi Pelek povesti toată întâmplarea celorlalte femei din împrejurimi. Acestea nu dădură crezare spuselor lui Ak Kiobek și începură să chicotească :

— Astea-s baliverne ! Desigur că lui îi place mai mult să stea în iurtă și să mănânce terci, decît să vîneze în taiga. Cine a mai pomenit ca oamenii să călărească pe iepuri ?

Tare se mai supără Soi Pelek pe fratele ei. Se întoarse fata în iurtă și se porni să trebăluiască prin casă. Dar tot timpul trăgea cu ochiul la cărarea ce ducea spre pădure. Îl aștepta pe Ak Kiobek să vină de la vînătoare și pe omuleții care promiseseră că vor aduce apa vie.

Și iată că pe cărare își făcu apariția un iepure. În spina-rea lui, pe o șa argintată, se afla un omuleț. În miini el ținea un vas din coajă de copac, în care se afla apa vie. În urma lui, tot călare pe iepuri, venea o mulțime de oameni mici, tare mici de statură !

Soi Pelek se bucură nespus : „Nu, Ak Kiobek n-a spus prăpăstii ! El a grăit adevărul. Omuleții au adus apa vie !”

Femeile au dat și ele cu ochii de aceștia și au început să ridă, cu răutate :

— Ia uitați-vă, suratelor ! Ce mai cai ! Aștia zic că vin cu apa vie !

Auzind asemenea cuvinte, micuțul popor a fost cuprins de mîhnire.

— Își bat joc de noi și de darurile noastre ! Înseamnă că n-au nevoie de apa vie și o luară minioși înapoi spre codru. De necaz, omulețul vărsă apa vie, care nimeri pe brad, pe cedru și pin.

De atunci, în tot timpul anului, chiar și iarna, bradul, pinul și cedrul nu mai leapădă veșmintele lor verzi, strălucitoare, pe pământ.

Trei frați

LA POALELE UNUI munte uriaș, trăia într-o iurtă albă bătrînul Tunet. El avea trei fii. Cel mai mare era Soarele cel luminos, fiul cel mijlociu era Focul cel curajos și puternic, iar Prislea era Luna ce frumoasă.

Tatăl-Tunet se hotărî într-o zi să afle dacă îl iubesc sau nu fiii săi și pe cînd frații ieșiră să are pămîntul, el își schimbă înfățișarea, pentru a nu fi recunoscut de aceștia.

Astfel apărură pe cîmp și începu să strige către fiii săi :

— Alergați cît mai repede acasă ! Peste tatăl vostru s-a abătut o nenorocire ! Va muri în scurt timp !

Soarele, fiul cel mare, începu să alerge spre casă mai repede decît toți. În urma lui se grăbea Focul, iar Luna cea frumoasă se gîndi : „De ce să mă grăbesc ? Doi sînt îndeajuns. Chiar și fără mine ei știu ce au de făcut. Mi-e o foame cumplită. Întîi voi mîncea ceva, apoi mă voi îndrepta spre casă“.

Își scoase proviziile din traistă și începu să mănînce. După ce-și potoli foamea o luă ușurel spre casă.

Fratele cel mare ajunsese acasă în mare goană. În prag îl întîmpină bătrînul Tunet, care îi spuse :

— O, tu, fiul meu cel mare, luminosule Soare ! Tu ești cel dintîi care te-ai gîndit să-mi sări în ajutor. Eu te voi

răsplăti. De-acum înainte tu vei sta sus pe boltă și vei străluci în fiecare zi și toți se vor bucura de frumusețea razelor tale.

Apoi apăru și Focul. Tatăl îl întâmpină și pe acesta la fel :

— Și, tu fiul meu cel mijlociu, Focule neînfricat ! Tu ai întârziat doar puțin, dar eu n-o să mă supăr pentru asta. Te voi răsplăti și pe tine. De-acum înainte îl vei ajuta pe fratele tău mai mare. Tu îi vei încălzi pe toți cei care suferă de frig.

Într-un târziu apăru acasă și Luna cea frumoasă. Supărat, Tunetul porni s-o certe :

— O, tu, fiica mea cea mică ! Tu nu te-ai omorît cu firea să-mi sari în ajutor ! De aceea tu vei străluci numai noaptea, fără să dai căldură oamenilor. Nimeni nu se va bucura de tine, precum se bucură de Soare și Foc.

De-atunci Soarele strălucește ziua, spre bucuria tuturor, Focul îl ajută, iar Luna poate fi văzută numai noaptea și fără a da vreun strop de căldură.

Poate și de aceea se spune în popor că „strălucește, dar nu încălzește“.

Bine faci, bine găsești

DEMULT, TARE DEMULT trăia un tânăr vânător, pe nume Ak-ol. El avea o iurtă din lemn de mesteacăn. În taiga vîna samuri negri, vidre, vulpi roșii și rîși pestriți.

Odată, la vânătoare, Ak-ol întâlni în cale un uliu cu aripile rănite.

— Ajută-mă ! Nu mă lăsa să pier ! îl rugă uliul. De vei fi bun, eu te voi răsplăti cu vîrf și îndesat.

Tînărul vînător, înduiosat, luă uliul, îl duse în iurta sa și-l îngrijî. Îl hrănea din ceaunul său și îi dădea să bea din ceașca sa. Îl tămădui cu plante medicinale, culese de pe șase dealuri. Aripile uliului începură să se întrezeze.

— Îți mulțumesc, Ak-ol ! spuse uliul. Tu nu m-ai lăsat să pier. Am să te răsplătesc pentru binele făcut. Acum lasă-mă să-mi iau zborul.

Ak-ol îl scoase din iurtă. Uliul își întinse aripile puternice și zbură spre cerul albastru. Nu peste multă vreme, Ak-ol se întoarse în locurile sale de vânătoare.

Merse el prin taiga, de dimineață pînă seara, și se minună că nu mai văzuse nici păsări zburînd și nici animale alergînd, ori zbenguindu-se. Atunci Ak-ol hotărî să se înapoieze la iurtă.

Se apropie de Enisei, uriașul și veselul fluviu și vru să treacă pe celălalt mal. Dar nu-și mai găsi barca, făcută din coajă de mesteacăn, în locul unde o lăsase. „Acum ce-o să mă fac ? se gîndi el. Oare nu-și bate joc de mine stăpînul apelor ?

Nu-și duse gîndul pînă la capăt, că imediat începu să bată un vînticel umed, iar din apă se iscă cumplită vijelie, care se prefăcu în Stăpînul apelor — bătrînul Sug-Tai.

— Ai răbdare, Ak-ol ! spuse bătrînul. Dă-mi o mină de ajutor și atunci îți voi da barca ; ba mai mult, am să te răsplătesc cu prisosință.

— Cu ce te pot ajuta eu ? întrebă Ak-ol. Eu nu-s decit un vînător, cu o pușcă în spinare.

— Tu ești un trăgător iscusit. Ajută-mă să-l birui pe Stăpînul mlaștinilor. El otrăvește apele, distruge izvoarele, iar pe unde trece, lacurile se fac mlaștini. De două ori ne-am luptat pînă acum, dar nici unul n-a reușit să-l răpună pe celălalt. Dimineață ne vom întîlni pentru a treia oară, iar tu o să ai prilejul să mă ajuți, cum poți mai bine cu iscusința ta de vînător.

— Tot nu înțeleg. Ce pot face eu pe o așa furtună !

— Vezi tu povîrnișul de colo ? Dimineață, cînd va începe să se lumineze, te urci pe el și de-acolo vei vedea un lac. În zare, dinspre lac se va ridica o ceață albăstrie, iar din mlaștină — o ceață galbenă. Ele se vor încolăci, iar noi ne vom ivi din cețuri și ne vom bate, căci ceața albastră sînt eu, iar cea galbenă e Stăpînul mlaștinilor. Tu vei ochi cu atenție și vei trage în el. Dacă mă ajuți să-l birui pe dușmanul meu, n-o să-ți pară rău.

Sug-Tai dispăru, iar tînărul vînător înnoptă pe malul fluviului. Dimineața în zori se trezi. Se urcă pe povîrniș. Lacul abia se zărea. După ce zorile mijiră, deasupra lacului se ridică ceața albastră, iar deasupra mlaștinii — cea galbenă. Imediat ele se și încolăciră... „E momentul“, se gîndi Ak-ol și ridică arma. Dar nu reuși să ochească ; mîinile îi tremurau, ochii i se împăienjeniseră — cînd zărea ceața albastră, cînd pe cea galbenă...

„Numai de n-aș greși, să nimeresc cumva tocmai în Sug-Tai !“ se frămîntă el. Apoi văzu cum ceața cea galbenă o alungă pe cea albastră în apă. „Fie ce-o fi, se hotărî tînărul. Nu mai zăbovesc nici o clipă“. Și imediat trase

cu toată încordarea ochilor, prin ceața dimineții. Totul se prăbuși la pământ, stăpînul mlaștinilor prefăcîndu-se într-o broască uriașă, de mărimea unei vaci, cu niște ochi ca două cupe întunecate, părul fluturîndu-i ca niște zmee negre, iar în loc de urechi îi atîrnau niște bolovani.

Atunci pămîntul porni să vuiască, la fel ca la moară, se făcu o groapă, iar Stăpînul mlaștinilor dispăru acolo.

Ceața cea albastră se apropie de Ak-ol, învăluindu-l și se prefăcu imediat în Stăpînul apelor.

— Mulțumesc, Ak-ol ! Acum vino cu mine. Sînt gata să-mi țin promisiunea.

Bătrînul îl însoți pe Ak-ol în iurta sa. Puse pe masă su-medenie de bunătați și începură să se ospăteze.

— Rămii peste noapte la mine — îi spuse Stăpînul apelor lui Ak-ol. Dimineață îți vei găsi barca, acolo unde ai lăsat-o. Drept răsplată că m-ai ajutat să-l înving pe dușmanul meu, vei putea să-ți alegi trei lucruri, dintre acelea pe care le dorești mai mult.

Ak-ol fu cuprins de un somn adînc și în vis îi apăru un uliu lăsîndu-se în zbor pe iurta sa.

— Ascultă sfatul meu, Ak-ol ! spuse uliul. Stăpînul apelor îți promite multe : și pești minunați, și cai buni, și argint, și aur. Tu însă, să ceri altceva : un miel jigărit, un cățeluș roșcat și cele trei prăjini de sus ale iurtei bătrînului. Mai mult să nu ceri. Să ții minte cuvintele mele.

Astfel grăi uliul și își luă zborul.

A doua zi de dimineață tînărul vînător se pregătea să plece spre casă.

— Mai rămii la mine, îl rugă Sug-Tai.

Ak-ol îi răspunse hotărît :

— Eu am muntele meu, cu toate că nu-i prea înalt. Mai am și riul meu, cu toate că nu-i prea adânc. Eu mă plictînesc fără ele. E timpul să mă întorc acasă.

Atunci Stăpînul apelor îi aduse tînărului vînător cai iuți și îi puse în față grămezi de argint și aur, precum și pietre prețioase. Totul îi plăcea lui Ak-ol. Ochii nu și-i mai putea lua de la armele, atît de dragi inimii sale. Dar nu luă nimic, căci își aminti de sfaturile date în vis de uliu.

— De ce nu vrei să iei nimic ? îl întrebă Sug-Tai. Cere-mi tot ce-ți pofteste inima.

— Aș vrea să-ți cer un miel jigărit, un cățeluș roșcat și cele trei prăjini de sus ale iurtei tale, spuse Ak-ol.

Stăpînul apelor păli.

— Fie ! Săgeata în zbor nu se mai întoarce înapoi : eu nu-mi schimb cuvîntul dat.

Aduse mielul jigărit, luă cele trei prăjini de sus ale iurtei sale, prinse cățelușul roșcat și le dăruî lui Ak-ol.

„De ce-o fi pălit oare Sug-Tai ? se gîndi flăcăul. Oare acest miel jigărit, sau acest cățeluș roșcat îi sînt mai dragi decît armele, aurul și argintul ? Nu, nu întîmplător mi-a vorbit astfel uliul în vis.“

— Ia aminte, Ak-ol ! Să ai grijă de acest cățeluș, mai presus decît ochii tăi ! îi spuse Stăpînul apelor la despărțire.

Tînărul vînător luă mielul și prăjinile pe umeri, chemă cățelușul și se îndreptă spre casă.

Ieși la rîu și observă că barca se afla în locul unde o lăsase. Se urcă în barcă, trecu riul, ajunse la celălalt mal, apoi o luă pe cărare.

Deodată, uliul se apropie în zbor, oprindu-se în fața lui. — Ascultă-mi sfatul, Ak-ol ! spuse uliul. Nu disprețui acest cățeluș, nu-l hrăni cu resturi, ci dă-i din mîncarea ta, iar noaptea culcă-l cu tine. Ajuns acasă, leagă mielul de piciorul tău, la fel leagă și prăjinile la capete și culcă-te sub ele.

Astfel glăsui uliul și se înalță în zbor, spre cerul albastru. Tînărul îl ascultă și făcu așa cum i se spuse : hrăni cățelușul din ceașca sa și-l culcă cu el.

Apoi o luă ușor la picior și, într-un tîrziu, ajunse acasă. Legă mielul de picior, legă și prăjinile la capete și se culcă, obosit de-atîta drum.

Apăru soarele luminos. Ak-ol se trezi și nu mai văzu alături cățelușul cel roșcat. Privi în jur : în locul amărîtei lui iurte se afla o iurtă nouă, iar de jur împrejur — un mare număr de animale : cai, cămile și oi. Din iurtă apăru o fată mai luminoasă decît soarele la răsărit, mai minunată decît luna. Șaizeci de cosițe se risipeau pe spate, cincizeci, pe umeri.

Frumoasa frumoaselor îi întinse mîna lui Ak-ol :

— Mirele meu !

Tare se mai bucură tînărul vînător : „Iată cine va fi nevasta mea ! Alături de ea nici nu suferi, nici nu mori !

— Cum te cheamă ? o întrebă tînărul. Unde a dispărut cățelușul cel roșcat pe care l-am culcat alături de mine ?

— Pe mine mă cheamă Cibek. Sînt fiica lui Sug-Tai, iar tata mă prefăcuse în cățeluș, ca tu să nu mă ceri cumva de nevastă.

— Dar mielul cel jigărit pe care l-am legat de picior ?

- E turma care paște în preajma iurtei.
- Dar cele trei prăjini ale iurtei lui Sug-Tai !
- Este iurta cea albă.

Deodată se abătu asupra lor un vifor care nu era altceva decât însuși Stăpînul apelor.

— Ak-ol, tu mi-ai luat tot ce aveam mai scump pe lumea asta — pe fiica mea ! Acum vreau să aflu dacă ești demn să te înrudești cu mine. Iată ce-ți propun : dacă tu mă vei găsi, unde mă voi ascunde, fiica mea va rămîne cu tine. Dacă eu te voi găsi pe tine, atunci Cibek se va întoarce acasă. Să vii să mă cauți peste trei zile.

Ak-ol se întristă. Îi era tare teamă să nu-și piardă iubita.

— La ce te gîndești ? îl întrebă Cibek.

— Cum o să reușesc eu să-l găsesc pe Sug-Tai, învăluit în atîtea văluri de ceață ?

Îl părea rău fetei de tatăl ei, căci rămăsese singur, dar nu vroia să se despartă nici de dragul ei Ak-ol, și-i spuse :

— Lîngă rîu se află trei plop. Cel mai înalt e tatăl meu. În ziua stabilită, Ak-ol luă toporul și se îndreptă spre cei trei plop. Acolo se prefăcu că se pregătește să-l doboare pe cel mai înalt dintre ei. Tare se mai sperie Stăpînul apelor, care începu să strige de sus :

— Nu mă tăia ! Întoarce-te acasă. Acum e rîndul meu să te caut, Ak-ol.

Tinărul se întoarce acasă, unde se reîntîlni cu Cibek, și o îmbrățișă. Aceasta, după ce-l ascultă, îl prefăcu într-un ac. Apoi apăru Sug-Tai. Fata începu să coasă, iar bătrînul, firește, nu reuși să-l găsească pe Ak-ol nicăieri. Dar Stăpînul apelor nu se dădu bătut și spuse :

— Eu n-am reușit să te găsesc. Acum e rîndul tău să mă cauți iar.

Ak-ol se întristă :

— La ce te gîndești ? De ce te-ai întristat ? îl întreabă Cibek.

— Unde să-l găsesc pe tatăl tău ?

— Du-te în iurta lui. Vei vedea acolo trei căciuli de samur. Cea din mijloc este el.

Ak-ol se îndreptă spre iurta lui Sug-Tai și, într-adevăr, văzu trei căciuli de samur. Scoase cuțitul și se prefăcu că vrea s-o taie pe cea din mijloc, dar căciula se clătină, din ea intrupîndu-se Sug-Tai.

— Nu mă tăia ! Hai să ne mai ascundem o dată, spuse bătrînul cu înfrigurare.

Ak-ol se întoarse în iurta sa. Cibek îl prefăcu într-un inel, îl puse pe deget și se apucă să cîrpească veșmintele. Sosi Sug-Tai, începu din nou să-l caute pe băiat, dar și de data asta nu reuși nimic.

— Caută-mă pentru ultima oară, îi spuse el lui Ak-ol.

Ak-ol se posomorî din nou, văzînd cît stăruie bătrînul Stăpîn al apelor.

— La ce te gîndești ? De ce ești iar atît de mîhnit ? îl întreabă Cibek.

— Ce să mă fac ? Unde să-l mai caut ?

— Într-un colț al iurtei tatălui meu se află trei săgeți, spuse fata. Tu alege-o pe cea din mijloc.

Tînărul vînător se îndreptă spre iurta bătrînului, unde găsi într-adevăr cele trei săgeți și abia o atinse pe cea din mijloc, că pe loc se prefăcu în Stăpînul apelor.

— Cruță-mă ! Acum e rîndul tău să te ascunzi pentru ultima dată !

Ak-ol se întoarse în iurta sa. Cibek îl prefăcu iute într-o bucătică de cărbune și-l aruncă pe prag.

Sosi bătrînul Sug-Tai, îl caută, ce-l caută, și la fel ca și alte dăți nu-l găsi.

— Ak-ol, spuse el, nu te-am găsit. Unde ești ? Arată-te !

— Iată-mă !

— M-ai învins, Ak-ol ! spuse bătrînul Sug-Tai. Ești un flăcău dibaci, dacă ai reușit să mă păcălești de atîtea ori. Te-o fi ajutat cineva ? Nu cumva Cibek ? Dar ce-are a face ? Cînd răsare soarele, sufli ca să-l aprinzi ? Rămîi cu Ak-ol, copila mea ! Să trăiți fericiți ! Să aveți copii mulți și casă îmbelșugată !

Desfăcu Ak-ol cosițele lui Cibek, apoi împleti două cozi frumoase, iar ei deveniră soț și soție.

Cei din depărtare auzind despre ei îi invidiară, iar cei din apropiere se bucurară. Dar cel mai mult se bucură bătrînul Sug-Tai, văzîndu-i fericiți împreună.

BASM POPULAR SUEDEZ

(repovestit de Cornelia Ilie)

Prințul Hatt, din adîncul pămîntului

A FOST ODATA, demult, un împărat care domnea peste o mare împărăție. El avea trei fiice și toate trei erau nespuse de frumoase. Dar dintre toate cea mai frumoasă era mezina. Era și bună la inimă, gata oricînd să dea o mîină de ajutor. De aceea toți o îndrăgiseră, iar împăratului îi era dragă ca lumina ochilor.

Se hotărî odată împăratul să se ducă la un târg mare, împreună cu slujitorii lui. Înainte de a pleca le întrebă pe fiecare din fiicele sale ce dorește să îi aducă de la târg. Cea mare își dorea un pieptene de argint și un colier de diamante ; cea mijlocie voia un inel de aur și o brățară din pietre prețioase. Și cele două fete mai mari se porniră să înșire pe rînd toate podoabele care le veneau în minte. Împăratul fu nevoit să repete dorințele lor de mai multe ori ca să fie sigur că nu va uita nimic.

— Da, spuse el, în cele din urmă, voi încerca să vă îndeplinesc toate rugămințile. Aș vrea însă să cunosc și dorințele fiicei mele mai mici. Tu n-ai scos nici un cuvînt, dar trebuie să ai și tu o dorință.

— Nu, răspunse prințesa, eu am tot ce îmi place.

— Mai gîndește-te, spuse împăratul, poate totuși există ceva după care tînjești.

— Ei bine, ar fi ceva ce-mi doresc de mult, răspunse mezina, dar nu îndrăznesc să te rog.

— Trebuie să-mi spui, insistă împăratul. Voi face tot posibilul să-ți aduc ceea ce-ți dorești.

— Iată, răspunse prințesa, de cînd am auzit odată, de mult, vorbindu-se de Cele trei frunze cîntătoare, nu-mi mai găsesc liniștea. Cînd torc sau brodez nu mă gîndesc decît la ele. Ce mult aș dori să le aud !

— Bine, încuviință împăratul, o să-ți aduc cele trei frunze cîntătoare, de-ar fi să mă coste și o jumătate din împărăție !

Acestea fiind spuse, își luă rămas bun de la fiicele sale, dădu pîteni calului și porni la drum însoțit de curtenii săi.

La tîrg veniseră mulți negustori străini, care își înșirau mărfurile. Nu lipseau podoabele de aur, argint și pietre prețioase. Împăratul cumpără tot ce îi ceruseră fiicele sale mai mari, precum și multe alte odoare de preț. În schimb nu găsi nicăieri cele trei frunze cîntătoare, oricît îi întrebă pe toți negustorii de la Soare-Răsare și Soare-Apune. Nici unul nu auzise de cele trei frunze cîntătoare. La lăsarea serii împăratul se pregăti să se întoarcă acasă. Era însă trist și abătut pentru că, deși cumpăraseră o mulțime de lucruri scumpe, nu reușise să găsească ceea ce-și dorea fiica sa mai mică.

Pe drum, împăratul se opri la un moment dat cu toată suita sa, pentru că se auzeau în depărtare acorduri de harpe și viori, care umpleau văzduhul cu sunetele lor armonioase. Împăratul dădu pîteni calului și se pomeni în fața unei

tufe de alun, în vârful căruia se aflau trei frunze aurii care scoteau niște sunete mainunate. Împăratul se însenină la față.

— Dar acestea sînt chiar cele trei frunze cîntătoare, despre care îmi vorbise fiica mea cea mică ! exclamă el.

Și împăratul întinse mîna ca să rupă creanga cu cele trei frunze, dar creanga nu se rupse și reveni la loc. În momentul acela se auzi un glas puternic, care strigă :

— Lasă-mi frunzele în pace și nu mi le rupe !

Vocea părea să vină dintr-o grotă aflată sub pămînt și împăratul rămase mut de uimire. Își luă însă inima în dinți și întrebă :

— Cine ești tu ?

— Sînt prințul Hatt, din adîncul pămîntului, răspunse aceeași voce.

— N-ai vrea să-mi dăruiești cele trei frunze în semn de prietenie ? Le vreau pentru fiica mea cea mică, fiindcă asta își dorește cel mai mult.

— Știu, răspunse vocea din adîncuri, dar eu nu pot să mă despart de o asemenea comoară.

— Ți-aș da orice mi-ai cere în schimb, îl rugă împăratul.

— Cele trei frunze nu sînt de vînzare, dar ți le voi dărui, totuși, cu o singură condiție !

— Ce condiție ? întrebă împăratul.

— Promite-mi, răspunse vocea, să-mi dăruiești prima ființă care îți va ieși în cale cînd vei ajunge acasă.

Împăratul rămase un moment pe gînduri.

„Prima ființă pe care o voi întîlni... gîndi el. Cred că va fi cîinele meu credincios. De cum aude tropotul calului meu, îmi iese în întîmpinare. Îmi pare rău că trebuie să

mă despart de el, dar mi-e mai ușor să-l pierd pe el decât să nu-i îndeplinesc dorința fiicei mele.”

Împăratul făcu un pas spre tufa de alun.

— Primesc, spuse el. Prima ființă pe care o voi întâlni, când voi ajunge acasă, va fi a ta !

— Atunci frunzele sînt ale tale răspunse vocea. Dar nu uita că un împărat nu-și poate călca cuvîntul dat. Altfel este dezonorat !

Împăratul întinse mîna să apuce creanga cu cele trei frunze. De data aceasta reuși să o rupă, iar frunzele se legănau ușor, scoțînd niște sunete melodioase. Împăratul nu mai putea de bucurie, pînă și caii mergeau parcă în pas de dans.

Între timp, prințesele ședeau în iatacul lor și brodau. Cele două fete mai mari nu discutau decît de podoabele scumpe pe care le așteptau de la tatăl lor. Mezina era însă tăcută și aștepta cu nerăbdare întoarcerea tatălui lor, împăratul.

Pe înserate, prințesa cea mică le rugă pe surorile ei să se ducă împreună în întîmpinarea tatălui lor.

— Eu nu am chef, răspunse cea mare, și nu vreau să-mi ud ȋiorapii de mătase mergînd prin iarbă.

— Nici eu n-aș merge, răspunse cea mijlocie, pentru că mă strîng pantofii cei noi de mătase.

Atunci mezina se duse singură în întîmpinarea împăratului. După ce merse o bucată de drum auzi tropotul cailor și zăngănit de arme ; și în ciuda acestor zgomote reuși să distingă niște sunete nespuse de melodioase, cum nu mai auzise niciodată, nici măcar în vis. Prințesa era din cale-afară de fericită pentru că se apropia împăratul cu

suita sa, iar sunetele minunate nu puteau fi decît ale celor trei frunze cîntătoare. Alergă în întîmpinarea tatălui ei, sări în sus de bucurie şi îl îmbrăţişă cu drag, zicîndu-i :

— Bun venit, tată dragă !

Împăratul însă păli : prima fiinţă care venise în întîmpinarea lui nu era ciinele său credincios, ci fiica lui cea mai dragă. Pe ea o promisese el acelei voci din adîncuri, în schimbul frunzelor cîntătoare.

Prinţesa nu-şi dădea seama de ce se întristase împăratul şi îl rugă să-i spună ce are pe suflet. La rugămintile fetei trebui să-i povestească totul de-a fir-a-păr, cum reuşise să capete cele trei frunze cîntătoare şi care fusese preţul dobîndirii lor.

— Dar nici nu mă gîndesc să te dau, fiica mea cea mai iubită, pe mîinile unui străin, spuse el. Mai bine să spună prinţul Hatt că sînt un om fără cuvînt şi să facă ce o crede de cuviinţă !

— Nu, spuse prinţesa cu hotărîre, un împărat nu poate să-şi calce cuvîntul dat. Mai bine să mergem chiar acum la prinţul Hatt. Şi de fapt totul s-a întîmplat numai din vina mea ! Ce-mi trebuiau mie cele trei frunze cîntătoare ? N-aş fi crezut că va trebui să mă despart de tine atît de curînd. Dar nu am încotro şi îmi voi urma soarta.

Împăratul o ridică în şa şi fără o vorbă se întoarse la paştea cu tufişul de alun. Prinţesa îşi îmbrăţişă îndelung tatăl, apoi sări din şa, iar împăratul plecă spre casă, nefericit că îşi vînduse propria fiică şi nici măcar nu ştia cui.

Prinţesa se așază pe iarbă şi începu să plîngă. În jurul ei domnea o linişte deplină.

Deodată se căscă pământul sub picioarele prințesei și ea fu coborită încet în adâncul pământului. Se pomeni apoi într-o sală uriașă, care nu semăna cituși de puțin cu sălile pe care le văzuse pînă atunci. Era mai mare și mai frumoasă, bogat împodobită cu aur și mătase. Lumînări înalte ardeau în sfeșnice măiestrit lucrate. Focul ardea în șemineu. Dar nu se vedea picior de om.

Prințesa se uită pe rînd la toate aceste minunății și uită de supărare. La un moment dat se stinseră lumînările din sfeșnice și focul din cămin. În același timp se deschise o ușă și se auzi un zgomot de pași. Simți cum cineva o ia de mînă și i-o strînge în semn de salut.

— Bună seara, prințesă, rosti un glas puternic și prietenos. Nu-ți fie teamă, eu sînt prințul Hatt, din adâncul pământului și nu-ți vreau decît binele.

Prințesa ascultă vocea aceea prietenoasă și i se risipi orice urmă de teamă.

— Ia loc, o invită prințul Hatt, și îți voi povesti viața mea. Eu domnesc peste o împărăție mare și puternică și am trei surori. Toate trei sînt împărătese și au palate bogate și frumoase. Dar o vrăjitoare rea și-a pus în gînd să mă ia de bărbat și de aceea m-a vrăjit. Fiind sub puterea vrăjii nu mă pot arăta în fața nimănui. Un singur lucru m-ar putea scăpa de vrajă. Dacă vrei să devii soția mea și îmi vei fi credincioasă, fără să vezi cum arăt, voi reuși să mă eliberez de sub puterea farmecelor ei. Dar dacă refuzi sau dacă îți calci cuvîntul, atunci voi rămîne subjugat vrăjitoarei pentru totdeauna. Nu vreau să te oblig în nici un fel. Dacă nu vrei să fii soția mea, te poți întoarce ori cînd la palatul tatălui tău.

În timp ce prințul vorbea, prințesa se îndrăgosti de vocea lui, încît nu-și mai dorea altceva decît să-l poată elibera de sub vraja cea rea.

— Primesc cu dragă inimă să rămîn aici, răspunse ea. Vreau să fiu a ta și îți voi rămîne credincioasă. După glas îmi dau seama cît ești de bun. Nu țin să știu cum arăți — totul este să ținem unul la celălalt, cu adevărat.

Astfel prințesa rămase să trăiască alături de prințul Hatt. Și erau amîndoi fericiți și mulțumiți în căminul lor din adîncul pămîntului. Prințul dispărea în zori, înainte să se stingă lumînările din sfeșnice. Prințesa rămînea singură toată ziua pînă seara cînd se întorcea prințul. Atunci era întuneric beznă. În schimb prințesa avea tot ce își dorea. Iar dacă vreodată se simțea singură și obosită, nu avea decît să asculte melodia celor trei frunze cîntătoare, care o înveseleau pe dată.

Atît prințesa cît și prințul au fost neînchipuit de fericiți cînd li s-a născut un băiețel. Prințesa îl mîngîia tot timpul și se juca cu el, în așteptarea iubitului ei soț.

Într-o seară, prințul Hatt se întoarse mai tîrziu ca de obicei. Cînd prințesa îl întrebă unde întîrziase atît de mult, prințul îi răspunse :

— Astăzi am fost la palatul tatălui tău și îți aduc vești bune. Tatăl tău, împăratul, urmează să se căsătorească și nunta are loc mîine. Dacă vrei să te duci la petrecere poți să-l iei și pe fiul nostru cu tine. Dar promite-mi că nu mă părăsești și că te vei întoarce acasă.

— Ești tare bun la suflet, dar nu ai pic de minte, îi răspunse prințesa. Cum o să-mi părăsesc eu căminul și bărbatul ?

Printul se bucură auzind acestea. A doua zi, după ce printul plecă la treburile lui, prințesa se îmbracă cu rochia cea mai frumoasă pe care o avea și își puse podoabele cele mai de preț. Iar pe băiat îl îmbracă într-un costum țesut din fir de argint.

Cînd erau amîndoi gata de plecare, se căscă pămîntul și fură amîndoi ridicați la suprafață, pe pajiștea înverzită, în dreptul tufei de alun. În fața lor apăru o caleașcă de aur trasă de șase cai. Prințesa se urcă în caleașcă și îl luă pe băiețel în brațe. Străbătură astfel munți și văi, dar nici n-apucară să numere pînă la zece că se și aflau în fața palatului tatălui ei, împăratul. După ce coborîră, caleașca se făcu nevăzută.

Intrară apoi în palat, unde oaspeții erau deja adunați în sala de ospete. Împăratul se bucură peste măsură cînd o zări și coborî de pe tron ca să o îmbrățișeze, iar pe nepoțel îl luă în brațe.

Soția sa, noua împărăteasă, se arătă la fel de prietenoasă, ca și cele două surori. De la bun început, împărăteasa — mama vitregă — a căutat să o iscodească pe prințesă. Aceasta îi răspunse că o duce foarte bine în noul ei cămin și că nu-și mai dorește nimic altceva. Dar împărăteasa nu se mulțumi numai cu atît, ea voia să știe mai multe despre printul Hatt.

— Cum arată ? întrebă ea. Cît de mare e împărăția lui ?

Prințesa răspunse cît mai scurt cu putință și ocolea cele mai multe întrebări. Împărăteasa era cu atît mai curioasă cu cît prințesa îi spunea tot mai puține lucruri. Pierzîndu-și răbdarea, împăratul o luă deoparte :

— Draga mea, asta nu e treaba noastră. Tot ce vreau e ca fiica mea să fie fericită.

Atunci împărăteasa tăcu, deși curiozitatea ei nu fusese împăcată. Dar nici nu apucă bine împăratul să se întoarcă spre ceilalți meseni, că noua împărăteasă porni din nou să o sîcîie cu întrebările pe prințesă.

La capătul celor trei zile cît dură nunta, prințesei i se făcu dor de casă. Dar nici nu-și isprăvi gîndul că în fața palatului se și afla caleașca de aur cu șase cai. Prințesa își luă rămas bun de la tatăl ei și de la mama ei vitregă, precum și de la ceilalți oaspeți. După aceea se urcă în caleașcă și-și luă băiatul în brațe.

Străbătură munți și văi și cît ai zice pește se și aflau în dreptul tufei de alun. Prințesa coborî, iar caleașca dispăru. Din nou se căscă pămîntul sub picioarele ei și în clipa următoare se pomeni acasă, împreună cu băiatul ei. Lumînările ardeau în sfeșnice, focul dogorea în cămin și cele trei frunze cîntătoare se auzeau mai melodioase ca oricînd.

Prințesa se simțea mai bine aici, în adîncul pămîntului, decît la curtea împărătească. Acum aștepta cu nerăbdare și bucurie căderea serii. Atunci sosi prințul Hatt, urîndu-i bun venit.

— M-am gîndit la tine zi și noapte, îi mărturisi el.

Mai trecu un an, iar prințul Hatt și prințesa lui trăiau fericiți în casa lor din adîncul pămîntului. Dacă prințesa avea vreo dorință, era destul să se gîndească la ea că se și îndeplinea imediat. Iar dacă era vreodată abătută, sau i se făcea urît singură, nu avea decît să asculte melodia fermecătoare a celor trei frunze, că îl revenea pe dată

buna dispoziție. Altădată îi era de ajuns să-l privească pe băiețelul ei și se înveselea pe loc.

Și mai fericiți au fost prințul și prințesa când li s-a născut al doilea fiu. Prințesa nu se mai sătura răsfățindu-i pe amîndoi. Cît era ziua de mare se juca cu ei și îi mîngîia dragăstos, în așteptarea iubitului ei soț.

Intr-o seară se întîmplă ca a doua oară prințul Hatt să vină mai tîrziu ca de obicei. Cînd prințesa îi auzi vocea, în cele din urmă, îl întrebă neliniștită unde întîrziase atîta.

— Astăzi am fost din nou la curtea împărătească și îți aduc vești importante. Sora ta cea mai mare se căsătorește cu un fiu de împărat și nunta are loc mîine. Dacă te duci și tu, poți să iei și copiii cu tine. Dar să-mi promiți că nu mă părăsești și că te vei întoarce acasă.

— Ești tare bun la suflet, răspunse prințesa, dar nu ai minte deloc. Cum aş putea oare să-mi părăsesc bărbatul și căminul ?

Prințul se bucură nespus auzind acestea iar a doua zi dimineata, după ce prințul Hatt plecă la treburile lui, prințesa se pregăti de plecare. Se îmbracă cu rochia cea mai frumoasă și își puse bijuteriile cele mai de preț, iar pe cei doi fii ai ei îi îmbracă în costume cusute cu fir de aur.

Cînd erau gata, se căscă din nou pămîntul și fură toți trei ridicați la suprafață, pe pajiștea înverzită, în dreptul tufei de alun. Apăru de îndată o caleașcă de aur, trasă de șase cai. Prințesa se urcă în caleașcă și îi așază pe cei doi fii pe genunchi. Străbătură munți și văi, dar nici nu apu-cară să numere pînă la zece că se și aflau în fața palatului împărătesc. Prințesa coborî cu cei doi fii ai ei și caleașca se făcu nevăzută.

Intrară în palat, unde oaspeții erau deja adunați în sala de ospete. Împăratul nu mai putea de bucurie că-și vedea din nou fata. Îi luă pe rînd în brațe pe cei doi nepoți. Mama vitregă, împărăteasa, se arătă la fel de prietenoasă cu prințesa, ca și cele două surori mai mari, precum și mirele surorii mari.

Împărăteasa se apropie de prințesă și începu să o descoasă iar în legătură cu prințul Hatt. Prințesa răspunse cît mai puțin cu putință. Dar împărăteasa nu mai contenea cu întrebările. Nemaiputînd răbda interveni împăratul :

— Draga mea, îi spuse el, asta nu este treaba noastră. Principalul e că fiica noastră e fericită și asta se citește pe fața ei.

Atunci împărăteasa se văzu silită să tacă. Dar cum se îndepărtă împăratul ca să se întrețină cu ceilalți oaspeți, continuă să o iscodească pe prințesă cu alte și alte întrebări.

După trei zile, cît dură nunta, prințesei începu să i se facă dor de casă. Nici nu apucă să-și termine bine gîndul, că și apăru caleașca de aur cu cei șase cai la porțile palatului. Prințesa își luă rămas bun de la toți și se urcă în caleașcă împreună cu cei doi fii ai săi.

Străbătură apoi munți și văi, dar cît ai zice pește ajunseră în dreptul tufei de alun. De îndată ce coborî prințesa, caleașca se făcu nevăzută. Se căscă din nou pămîntul în fața ei și în clipa următoare se pomeni, împreună cu cei doi fii ai ei, în casa ei din adîncul pămîntului. Lumînările ardeau în sfeșnice, focul dogorea în cămin și întreaga încăpere răsuna de trilurile celor trei frunze cîntătoare.

Prințesa se simțea mult mai bine aici, în casa ei din adîncul pămîntului, decît la curtea împărătească. Pe înserate sosi și prințul Hatt, încîntat că o găsea iar acasă.

— M-am gîndit la tine zi și noapte, îi mărturisi el.

Mai trecu un an, iar prințul Hatt și prințesa lui trăiau fericiți în căminul subpămîntean și orice dorință ar fi avut prințesa, i se îndeplinea pe loc. Cînd se simțea istovită, sau îi era urît singură, asculta trilurile fermecate ale celor trei frunze cîntătoare, sau îi privea pe cei doi fii ai săi care se jucau împreună, și atunci se înveselea imediat.

Atît prințul cît și prințesa au fost și mai fericiți în ziua cînd li s-a născut o fetiță. Prințesa nu se mai sătură dezmierdînd-o, și îi urmărea bucuroasă pe copii jucîndu-se împreună.

Într-o seară se întîmplă pentru a treia oară ca prințul Hatt să se întoarcă acasă mai tîrziu ca de obicei. Cînd prințesa îl auzi, în sfîrșit, venind, îl întrebă neliniștită ce se întîmplase.

— Astăzi am fost din nou la curtea împărătească și îți aduc vești bune. Sora ta mijlocie urmează să se mărite cu fiul unui prinț din altă împărăție și nunta are loc mîine. Dacă vrei să te duci și tu, poți să-i iei și pe copiii noștri cu tine. Dar să-mi promiți că nu mă părăsești !

— Ești tare bun la suflet, răspunse prințesa, dar nu ai minte deloc. Cum aș putea oare să-mi părăsesc căminul și pe iubitul meu soț ?

A doua zi dimineată, după ce prințul Hatt plecase ca de obicei la treburile sale, prințesa se pregăti de plecare. Își puse rochia cea mai frumoasă și podoabele cele mai de preț. Pe cei doi băieți îi îmbrăcă în costume cusute cu fir de

argint și brodate cu fir de aur, iar pe fetiță o îmbracă numai în mătăsuri și dantele.

Cînd erau gata, se căscă pămîntul și fură cu toții urcați la suprafață, pînă ajunseră la tufa de alun. Apăru ca din senin o caleașcă de aur trasă de șase cai. Prințesa se urcă luînd-o în brațe pe fetiță, iar băieții se așezară în dreapta și în stînga ei. Străbătură munți, și văi și nici nu apucară să numere pînă la zece că se și aflau în fața palatului împărațesc. Prințesa și copiii coborîră, iar caleașca se făcu nevăzută.

Cînd apăru în sală de ospete, prințesa fu întîmpinată cu bucurie de toți nuntașii. Împăratul se ridică de pe tron și se duse să-și îmbrățișeze fiica mult iubită. Apoi îi luă pe rînd în brațe pe cei trei copii, iar în cele din urmă declară că fetița este cea mai draguță dintre toți trei.

La fel de prietenoasă se arătară și împărăteasa — mama vitregă — precum și cele două surori și soții lor.

Ca de obicei, împărăteasa începu să o descoasă pe prințesă, interesîndu-se mai ales de prințul Hatt. Prințesa răspundea cît mai puțin cu putință și se vedea că întrebările o sîcîiau și supărau. Dar cu cît ocolea prințesa întrebările, cu atît devenea împărăteasa mai curioasă și nu mai conțenea cu întrebările. În cele din urmă, împăratul își ieși din răbdări :

— Draga mea, îi spuse el împărătesei, asta nu este treaba noastră. Principalul e că fiica mea este fericită și asta se citește pe fața ei. Fii bună și las-o în pace !

Împărăteasa tăcu pe loc. Dar cum se îndepărtă împăratul, începu din nou să o iscodească pe prințesă. Cu toate acestea, împărăteasa își dădea seama că în felul acesta nu va reuși

să afle niciodată nimic. De aceea recurse la un şiretlic. Se apucă să-i admire şi să-i laude pe copiii prinţesei.

— Eşti fericită că ai asemenea copii frumoşi, îi spuse ea.

Prinţesa se însenină la faţă. Îi făcea plăcere să discute despre copii, şi fără să se lase rugată începu să povestească despre poznele şi năzdrăvăniile lor. Mama vitregă părea interesată şi o asculta cu atenţie, ca şi cum nu ar fi preocupat-o nimic altceva.

— Da, ai dreptate, dădu ea aprobator din cap. Dar un lucru mi se pare ciudat. Copiii tăi au toţi ochi căprui, deşi tu ai ochi albaştri. Asta înseamnă că ei seamănă cu tatăl lor, nu-i aşa ?

— Da, aşa cred şi eu, răspunse prinţesa.

— Crezi ? repetă împărăteasa, făcînd ochii mari. Păi tu nu ştii ce culoare au ochii soţului tău ?

Abia acum îşi dădea seama prinţesa în ce încurcătură se afla. Roşi toată şi apoi se făcu albă ca varul.

— Draga mea copilă, îi şopti împărăteasa plină de prefăcută înţelegere şi compătimire, e oare cu putinţă să nu ştii cum arată soţul tău ?

Prinţesa nu ştia ce să răspundă.

— Biata de tine ! exclamă mama vitregă. M-am lămurit, în sfîrşit. Să nu sufli un cuvînt faţă de ceilalţi ! Vino mai bine cu mine să stăm de vorbă în linişte.

O conduse pe prinţesă în iatacul său. O luă în braţe şi îi vorbi de parcă prinţesa ar fi fost fiinţa cea mai nefericită din lume :

— Cît de greu trebuie să-ţi fi fost, o mîngîie ea. E posibil ca soţul tău să nu aibă atîta încredere în tine ca să se arate în faţa ta ? Cum l-o fi lăsat inima să se poarte astfel ?

Iar pe tine nu te înțeleg. Cum ai putut răbda să trăiești alături de un om pe care nu l-ai văzut niciodată la față ? Nici nu știi dacă este om sau monstru ! Nici o altă femeie nu s-ar fi împăcat cu o asemenea situație. Pesemne că nu-l mai iubești pe soțul tău !

Prințesa izbucni în plîns, văzînd cît este de nefericită.

— Cum să nu țin la soțul meu ? spuse ea. Și eu aș fi vrut să știu cum arată, dar asta nu se poate.

— Ești o naivă și o neștiutoare, îi spuse împărăteasa. Lucrurile se pot aranja fără ca soțul tău să prindă de veste. O să găsesc eu o cale.

După cele trei zile de praznic, prințesei i se făcu din nou dor de casă. Și nici nu își sfîrși bine gîndul, că și apăru caleașca de aur trasă de șase cai. Prințesa își luă rămas bun de la toată lumea și dădu să urce în caleașcă. Atunci mama vitregă o luă de mînă și o conduse către iatacul ei. Închise ușa cu grijă și îi spuse prințesei :

— Draga mea copilă, mi-e așa de milă de tine, încît m-am tot gîndit cum să te ajut și pînă la urmă am găsit eu o cale. Iată, îți dau trei lucruri: un inel, o cremene și o luminare. Iar tu să faci întocmai cum te povățuiesc eu. Diseară, după ce va adormi soțul tău, să freci cremenea de o bucată de oțel pînă va scăpăra, astfel ca scînteia să treacă prin inel și să aprindă lumina. Dar fii atentă să nu-l trezești.

Prințesa îi mulțumi din inimă, luă cremenea, inelul și lumina și le băgă în buzunar. Se grăbi apoi să se urce în caleașcă împreună cu cei trei copii ai săi.

Străbătură iar munți și văi și cît ai bate din palme se pomeniră în dreptul tufei de alun. Prințesa coborî, iar caii

și caleașca dispărură ca prin farmec. Se căscă din nou pământul și prințesa împreună cu copiii fură coborîți în locuința lor din adîncul pământului. Lumînările ardeau în sfeșnice, focul dogorea în cămin și toată casa răsuna de trilurile celor trei frunze cîntătoare. Copiii începură să se zbenguiască. Însă prințesa nu-și mai găsea liniștea și se tot gîndea la ce îi spusese mama vitregă.

Spre seară prințul Hatt sosi acasă ca de obicei. Se bucură nespus că o vede pe prințesă din nou acasă.

— M-am gîndit la tine zi și noapte, îi mărturisii el.

Seara tîrziu, după ce prințul adormise de mult, prințesa coborî din pat și aduse inelul, cremenea și lumînarea. Luă cremenea și o scăpără de o bucată de oțel. Ținu bucata de oțel în așa fel, încît scînteia să treacă prin inel și să aprindă lumînarea.

Prințesa acoperi lumînarea cu mîna pentru ca să nu se stingă flacăra. Apoi se apropie de pat, dar șovăi un moment :

— Ce-ar fi să descopăr acum că prințul este de fapt o lighioană ? se întrebă ea. Nu voi mai avea nici o clipă de fericire alături de el. Dar trebuie să aflu totuși adevărul.

Se apropie de el și flacăra lumînării luminează fața prințului. Era un tînăr chipeș cu plete castanii căzute pe frunte. Prințesa rămase pironită locului, neputîndu-și lua ochii de la el. Și cu cît îl privea mai mult, cu atît simțea că-l îndrăgește mai tare, că uită de toate, de tată și de copii, de cer și pământ.

Dar în timp ce ea stătea aplecată deasupra prințului care dormea, o scînteie sări și căzu pe mîna prințului. Atunci

prințesa se sperie și încercă să stingă lumina. Dar era prea târziu. Prințul se trezise deja și-și deschisese ochii săi mari, câprui. În clipa aceea el înțelese ce făcuse prințesa. În același timp încetară trilurile celor trei frunze cîntătoare, iar casa lor din adîncul pămîntului se prefăcu într-o grotă ascunsă în inima munților, unde mișunau șerpi și broaște țestoase. Prințul și prințesa se pomeniră singuri în miez de noapte, alături de cei trei copii ai lor.

— Mai rămăseseră doar trei luni pînă la împlinirea sorocului, cînd puteam să fiu desfăcut de vrajă, spuse prințul. Aș fi fost liber după aceea. Dar acum sînt orb și nu te voi mai putea vedea niciodată. Uite cum s-a isprăvit fericirea noastră...

Prințesa izbucni în plîns și îl rugă pe prințul Hatt să o ierte.

— Sigur că te iert, îi răspunse prințul. Încercarea a fost prea grea pentru tine. Însă nimic nu va mai fi ca înainte. Trebuie să mergem fiecare pe drumul lui. Eu sînt silit să-mi îndur soarta amară, iar tu va trebui să te întorci la tatăl tău cu copiii. Îți mulțumesc din suflet pentru clipele fericite pe care le-am trăit împreună !

Auzind aceste cuvinte, prințesa începu să plîngă și mai amarnic.

— Nu mă cunoști dacă îți închipui că aș putea să te părăsesc vreodată ! E adevărat că am greșit, dar eu sînt a ta și voi rămîne a ta pînă la sfîrșitul zilelor mele ! Și pleacă împreună.

După ce străbătură o cîmpie înverzită, ajunseră într-o pădure deasă și sălbatică. Era atît de întinsă că nu i se vedea capătul. De la marginea pădurii pornea o potecă,

asa că prințul și prințesa înaintară pe acea potecă. Și după ce merșeră ei o vreme, întrebă prințul Hatt :

— Draga mea soție, nu vezi nimic în depărtare ?

— Nu, răspunse prințesa, nu văd decît pădure și copaci.

Mai merșeră ei ce mai merșeră și prințul Hatt întrebă din nou :

— Iubita mea soție, nu se vede nimic în depărtare ?

— Nu, răspunse prințesa, nu văd nimic altceva decît pădurea înverzită. Și mai merșeră ei cale lungă.

— Draga mea soție, o întrebă prințul pentru a treia oară. Chiar nu se zărește nimic nici acum ?

— Ba da, îi răspunse prințesa. Se vede o casă mare în depărtare, iar acoperișul bate în roșu de parcă ar fi de aramă.

— În sfîrșit, exclamă prințul. Am ajuns la palatul surorii mele celei mai mari. Te rog să te duci tu la ea și să-l transmiți toate urările de bine din partea mea. Să o rogi apoi să aibă grijă de fiul nostru cel mai mare pînă te vei întoarce tu să-l iei înapoi. Eu nu am voie să te însoțesc și nici ea nu trebuie să vină la mine, oricît de mult ar dori. Pentru că, dacă vine să mă vadă, noi doi va trebui să ne despărțim pentru totdeauna.

Prințesa promise să facă întocmai. Îi luă de mîină pe băiatul cel mare și se duse la palatul cu acoperișul de aramă. Acolo o întîlni pe cumnata sa, căreia îi povesti tot ce se întîmplase.

Împărăteasa o îmbrățișă și îi promise că va fi ca o mamă pentru fiul lor. Prințesa își sărută băiatul la plecare și se pregăti să se întoarcă la soțul ei. Împărăteasa se oferî să o însoțească, pentru ca să-și vadă fratele.

— Draga mea cumnată, să nu faci una ca asta, o rugă prințesa. Dacă dai ochii cu prințul, va trebui să mă despart de el pentru totdeauna.

Împărăteasa înțelese. Își luă rămas bun de la prințesă și le ură la amândoi mult noroc.

După ce prințesa se întoarse la soțul ei, își continuară amândoi drumul. Îl ajuta pe soțul ei orb cu o mână, iar cu cealaltă îl ținea pe fiul ei. Prințul o ducea în brațe pe fetiță. Ajunseră curînd într-o pădure întinsă și sălbatică. Era atît de întinsă că nu i se vedea capătul. Doar o potecă părea să ducă la capătul celălalt al pădurii. Porniră deci pe poteca aceea.

Merseră ei o bucată de vreme și la un moment dat întrebă prințul :

— Draga mea soție, nu se vede nimic în depărtare ?

— Nu, răspunse prințesa. Nu văd decît pădurea și copacii.

Mai meraseră ei ce meraseră și la un moment dat întrebă prințul :

— Iubita mea soție, tot nu se vede nimic ?

— Nu, răspunse prințesa, nu văd nimic altceva decît pădurea înverzită. Și iar meraseră ei cale lungă și bătută.

— Draga mea soție, o întrebă prințul pentru a treia oară. Nu se zărește chiar nimic nici acum ?

— Ba da, răspunse prințesa. Se întrezărește o casă mare în depărtare. Iar acoperișul ei bate în alb, de parcă ar fi de argint.

— În sfîrșit, rosti prințul. Am ajuns la palatul surorii mele mijlocii. Du-te și dă-i binețe din partea mea. Apoi să o rogi să aibă grijă de băiatul nostru mai mic, pînă te

vei întoarce tu să-l iei înapoi. Eu nu trebuie să intru în palat și nici sora mea nu trebuie să vină la mine să mă vadă, oricît de mult ar dori. Pentru că dacă vine aici, noi doi va trebui să ne despărțim pentru totdeauna.

Prințesa îi promise să facă întocmai. Își luă băiatul de mînă și se duse la palatul cu acoperișul de argint. Acolo o întîlni pe cumnata ei și îi povesti totul de-a fir-a-păr.

Împărăteasa o îmbrățișă și îi promise că va fi ca o mamă pentru fiul ei. Prințesa își sărută băiatul la despărțire și se pregăti să plece. Dar împărăteasa dorea să o însoțească pentru a-l vedea pe fratele ei.

— Draga mea cumnată, o imploră prințesa, să nu faci asta. Dacă te duci la el și îl vezi la față, eu și prințul va trebui să ne despărțim pentru totdeauna.

Împărăteasa nu voia să le pricinuiască nici o amărăciune în plus. De aceea, își luă rămas bun de la prințesă, urîndu-le mult noroc la amîndoi.

După ce prințesa se întoarce la soțul ei în pădure, porniră din nou la drum. Îl ajuta pe soțul ei orb cu o mînă, iar cu cealaltă o ținea pe fetiță de mînă. Ajunseră pentru a treia oară la o pădure deasă, sălbatică. Era atît de întinsă, că nu i se vedea capătul. Dar descoperi o potecă ce ducea prin pădure. Meraseră înainte pe potecă, pătrunzînd tot mai adînc în pădure.

După ce meraseră ei o bucată de vreme, întrebă prințul Hatt :

— Draga mea soție, nu se vede nimic în depărtare ?

— Nu, răspunse prințesa, nu văd decît pădurea și copacii verzi.

Mai merșeră ei ce mai merșeră și la un moment dat întrebă prințul :

— Iubita mea soție, tot nu se zărește nimic în depărtare ?

— Nu, răspunse prințesa, nu se vede nimic altceva decît pădurea înverzită.

Și iar mai merșeră ei cale lungă și bătută.

— Draga mea soție, o întrebă prințul pentru a treia oară. Chiar nu se vede nimic nici acum ?

— Ba da, îi răspunse prințesa. Zăresc în depărtare o casă mare. Iar acoperișul bate în auriu, de parcă ar fi de aur.

— În sfîrșit, exclamă prințul. Am ajuns la palatul surorii mele mai mici. Du-te să o saluți din partea mea. Apoi să o rogi să aibă grijă de fetița noastră pînă te vei întoarce să o iei înapoi. Eu nu trebuie să intru în palat și nici ea nu trebuie să vină aici la mine să mă vadă, oricît de mult ar dori ea. Pentru că dacă face una ca asta, noi doi va trebui să ne despărțim pentru totdeauna.

Prințesa promise să facă întocmai cum o sfătuisese el. Își luă fetița în brațe și se duse la palatul cu acoperiș de aur. Acolo o întîlni pe cumnata ei și îi povesti tot ce se întîmplase.

Împărăteasa o îmbrățișă și îi promise prințesei că va fi ca o mamă pentru fetița ei. Prințesa își sărută fetița la plecare. Acum, cînd se despărțea și de ultimul copil, simțea că i se frînge inima de durere. Ieși din palat și se îndreptă spre pădure, unde o aștepta prințul Hatt. Era atît de tulburată și muncită de gînduri, încît nu mai vedea nimic în jurul ei. Cumnata ei, împărăteasa, a luat-o pe

urmele ei fără ca prințesa să bage de seamă. Ea era atât de nefericită încît nu mai contenea cu plînsul.

Iar cînd ajunse la locul unde aștepta prințul cel orb, sora lui îi sări de gît și plînsese cu lacrimi de bucurie. Cînd înțelese cine era, prințul păli.

— Soția mea dragă, începu el, puteai să împiedici această faptă nesăbuită. De acum înainte noi doi nu ne vom mai vedea niciodată.

Prințesa se făcu albă ca varul și căzu în genunchi în fața lui. Dar chiar în momentul acela un nor uriaș îl învălui pe prinț, ridicîndu-l în văzduh și dispăru fără urmă.

Prințesa și cumnata ei erau în culmea disperării.

— Cel mai bine ar fi să vii cu mine la palat, o sfătui cumnata. Acum, că ți-ai pierdut soțul și căminul pentru totdeauna, rămîi la mine !

Dar prințesa nici nu vroia să audă așa ceva.

— Tu nu știi că dragostea adevărată învinge toate greutățile ? De două ori am greșit pînă acum, dar nu mi-am pierdut pentru totdeauna bărbatul. O să-l găsesc eu pînă la urmă, de-ar fi să-l caut prin toată lumea.

— Atunci îți dau un sfat. Urcă în virful muntelui pe care îl vezi în față. Acolo locuiește o cotoroanță bătrînă, care se numește Berta. Este foarte pricepută și cunoaște o sumedenie de lucruri. Poate știe ea unde se află fratele meu.

Prințesa îi mulțumi pentru sfat. După ce își luară rămas bun, porni la drum. Cutureieră munți și văi pînă ajunse la poalele muntelui cu pricina.

Merse ea ce merse, și pe înserate, cînd se întunecă de-a binelea, prințesa se opri. Era atât de istovită că nu mai

putea să facă nici un pas. Dar tocmai atunci privi în sus și văzu o lumină licărind ca o stea roșie în vârful muntelui.

Dintr-o dată căpătă curaj și uită de oboseală. Începu din nou să urce. Drumul era abrupt și stîncos. Dar prințesa nu se dădu bătută. În cele din urmă descoperi că lumina roșie venea dintr-o grotă din inima muntelui.

Poarta de la intrarea în grotă era deschisă și prințesa putu să vadă ce se petrecea înăuntru. În mijloc ardea un foc puternic, iar în jurul focului mișunau o mulțime de spiriduși cu cozi lungi.

Drept în față ședea bătrîna cotoroanță, la a cărei vedere te cutremurau : era mică de statură și gîrbovită, cu pielea pămîntie și fața plină de zbîrcituri. Avea un nas lung, iar capul îi tremura tot timpul.

Prințesa înțelese pe dată că aceea era Berta. Își luă inima în dinți și se duse direct la bătrîna vidmă. Făcu o plecăciune și zise :

— Bună seara, măicuță dragă, bine te-am găsit !

Spiridușii încremeniră cu toții auzind această voce străină. Dar bătrîna ridică doar capul și răspunse încîntată :

— Seara bună ! Cine ești tu de îmi dai binețe și mi te adresezi așa de politicoș ? Am împlinit de curînd cinci sute de ani, dar de cînd mă știu nu a venit nimeni să-mi spună vreodată „măicuță dragă“. De unde vii, copilă dragă ?

— Eu vin din lumea oamenilor, răspunse prințesa.

— Așa va să zică ! Și ce vînt te aduce la mine ?

— Sînt căsătorită cu prințul Hatt, din adîncul pămîntului, răspunse prințesa. Dar el a fost vrăjit de o vrăjitoare rea și am pornit la drum în căutarea lui. Am fost

trimisă la tine pentru că ești bătrână și înțeleaptă. Poate știi ceva de soarta lui.

Bătrîna nu scoase o vorbă și căzu pe gînduri.

— Nu, spuse ea, nu știu nimic. Nu sînt chiar atît de bătrîna și nici chiar atît de înțeleaptă. Dar pentru că mi-ai vorbit așa de frumos și mi-ai spus „măicuță dragă“, te voi ajuta cum pot. Am o soră care este de două ori mai bătrîna decît mine și cunoaște o mulțime de lucruri. Poate știe ea unde se află bărbatul tău.

— Îți mulțumesc pentru sfatul cel bun, îi spuse prințesa. Îți voi rămîne recunoscătoare cît voi trăi.

— Nu te pripi cu mulțumirile, caută s-o potolească bătrîna. Nu e sigur că vei reuși. Nu ți-am promis că-ți găsesc soțul. Dar s-a făcut tîrziu și va trebui să înnoptezi la noi. Mîine dimineată o să-ți arăt eu drumul către sora mea.

A doua zi prințesa își luă rămas bun, iar bătrîna vidmă îl trimise pe unul din fiii ei să îi arate drumul. Era un spiriduș pitic cu o tichie roșie pe cap și cu o barbă lungă.

— Noi două nu ne vom mai întîlni, spuse vidma. Și pentru că m-ai respectat și mi-ai spus „măicuță dragă“, vreau să-ți dau ca amintire o roată de tors. Atîta vreme cît o vei avea la tine nu vei duce lipsă de nimic, pentru că poți toarce cu ea tot atîtea fire cît cu nouă roți de tors. Dacă îți vei găsi bărbatul vei avea cu siguranță nevoie de darul meu. Îți doresc mult noroc în viață !

Prințesa îi mulțumi pentru roata de tors, care era toată numai din aur. Porni la drum călăuzită de spiriduș. Și traversă păduri și cîmpii, dealuri și văi.

Cînd se înseră, prințesa nu se mai ținea pe picioare de obosită ce era. Dar tocmai atunci, spiridușul îi arătă un

munte înalt care se ridica în fața lor. În vîrf licărea o lumină ca o stea roșie în noapte.

Prințesa căpătă parcă puteri noi și uită de oboseală. Spiridușul își luă rămas bun de la ea, spunîndu-i că acolo sus era casa mătușii Marta. Se înclină pînă în pămînt, scoțîndu-și tichia roșie de pe cap și plecă.

Prințesa începu să urce muntele, care era de două ori mai înalt și mai abrupt decît cel dinainte. Cu toate astea, ea înainta curajos, fără să dea atenție piedicilor care îi apăreau în cale. Cînd ajunse în vîrf, descoperi că lumina venea dintr-o grotă din inima muntelui.

Poarta de la intrarea în grotă era deschisă, așa că prințesa putu vedea ce se petrecea înăuntru. În mijloc ardea un foc, iar în jurul focului mișunau o puzderie de spiriduși cu cozi lungi. Drept în față ședea o bătrînă vidmă, care arăta înspăimîntător. Era mică de statură, gîrbovită, cu pielea pămîntie și plină de zbîrcituri. Avea un nas lung care îi acoperea gura, iar capul i se clătina tot timpul, înainte și înapoi.

Prințesa își dădu seama că ea trebuie să fie Marta. De aceea își luă inima în dinți și se duse direct la bătrînă. Făcu o plecăciune adîncă și spuse cît mai politicos :

— Bună seara, măicuță dragă !

Spiridușii tresăriră uimiți cînd auziră o voce necunoscută. Bătrîna se mulțumi doar să ridice capul, arătîndu-se încîntată :

— Seara bună, bolborosi ea. Dar cine ești tu de te porți așa de respectuos ? Eu am împlinit nu de mult o mie de ani, dar nimeni nu mi-a spus vreodată așa frumos „măicuță dragă“. De unde vii, copilă dragă ?

— Aseară am înnoptat la sora ta, Berta, răspunse prințesa. Ea m-a trimis la tine.

— Și ce vînt te aduce la mine ? o întrebă vidma.

Prințesa îi povesti totul de-a fir-a-păr. Bătrîna căzu pe gînduri, apoi zise :

— Nu știu unde ar putea fi soțul tău. Nu sînt destul de bătrîna și nici destul de înțeleaptă ca să le știu pe toate. Dar pentru că te-ai purtat frumos cu mine și mi-ai spus „măicuță dragă“, o să încerc să te ajut cum pot. Eu mai am o soră care este de două ori mai bătrîna decît mine. Ea este foarte pricepută și înțeleaptă. Poate știe ea unde se află soțul tău.

— Îți mulțumesc pentru sfatul cel bun, spuse prințesa. Îți voi rămîne recunoscătoare cît voi trăi.

— Nu te pripi cu mulțumirile, o preveni bătrîna, pentru că nu este așa de sigur că vei reuși. Doar nu ți-am promis că o să-ți aduc soțul înapoi. Acum s-a făcut tîrziu și va trebui să înnoptezi la mine. Mîine dimineată o să-ți arăt drumul spre sora mea.

A doua zi, la ivitul zorilor, prințesa se pregăti de plecare. Îi mulțumi mătușii Marta și își luă rămas bun de la ea. Bătrîna vidmă îl chemă pe unul dintre nepoții ei să o însoțească pe prințesă. Acesta era un spiriduș pitic, zbîrcit la față, cu o tichie roșie pe cap și cu o barbă lungă, albă.

— Noi două nu ne vom mai întîlni niciodată, spuse vidma. Însă pentru că te-ai purtat frumos cu mine și mi-ai spus „măicuță dragă“, vreau să-ți dau ca amintire o vîrtelniță. Poate că îți va fi de folos vreodată. E o vîrtelniță fermecată : deapănă singură toate firele pe care le toarce

roata de tors ; după aceea se prefăce în război de țesut și țese toate firele într-o pânză foarte fină. Dacă îți vei găsi bărbatul, vîrtelnița o să-ți fie de mare ajutor.

Prințesa îi mulțumi din inimă pentru vîrtelniță, care era toată numai de aur. Apoi o porni la drum, însoțită de spiriduș. Străbătură păduri și cîmpii, dealuri și văi.

Cînd se lăsă întunericul, prințesa era atît de istovită, că nu mai putea face un pas mai departe. Dar tocmai atunci, spiridușul pitic îi arătă un munte înalt, care se ridica în fața lor. Ea privi într-acolo și zări o lumină care licărea în întunericul nopții ca o stea roșie.

Prinse din nou puteri și uită de oboseală. Piticul îi spuse :

— Eu te-am adus pînă aici și de-acum vei merge singură. Acolo sus locuiește mătușa Herta. Apoi piticul își scoase tichia de pe cap, se înclină politicos și se întoarse acasă.

Prințesa începu să urce muntele, care era de două ori mai înalt și mai prăpăstios decît cel dinainte. Drumul era întortocheat și plin de pietroaie, dar prințesa nici că le vedea. Ea urca pieptiș înainte, călăuzită de lumina roșie care licărea în depărtare. În cele din urmă ajunse în vîrf și descoperi că lumina cea roșie venea dintr-o grotă aflată în inima muntelui.

Poarta de la intrarea în grotă era deschisă, așa că prințesa văzu ce se petrece înăuntru. În mijloc ardea un foc mare, iar în jurul focului mișunau o puzderie de spiriduși cu cozi lungi.

Drept în față ședea o bătrînă vîdmă, cu o figură înspăimîntătoare ; era gîrbovită și adusă de spate, cu fața pă-

mîntie și plină de zbîrcituri. Avea un nas lung, care îi ajungea pînă la bărbie, iar capul îi se bălăbănea încoace și încolo, ca o morișcă de vînt.

Prințesa înțelese pe dată că ea trebuie să fie mătușa Herta. Așa că își luă inima în dinți, se duse direct la bătrînă și se înclină cu o plecăciune adîncă :

— Bună seara, măicuță dragă, spuse ea respectuos.

Spiridușii rămaseră pironiți locului, auzind o voce necunoscută. Bătrîna se mulțumi doar să ridice capul și se arătă încîntată de noua venită.

— Seara bună, murmură ea. Cine ești tu de mă saluți așa de prietenos ? Am împlinit nu de mult două mii de ani, însă nimeni nu mi-a spus vreodată „măicuță dragă“. De unde vii, copila mea, și ce vînt te aduce la mine ?

— Aseară am înnoptat la mătușa Marta, care sălășluiește pe muntele celălalt, răspunse prințesa. Eu sînt căsătorită cu prințul Hatt, din adîncul pămîntului, care a fost vrăjit de o vrăjitoare rea, iar eu am pornit în căutarea lui. Sora ta Marta mi-a spus că m-ai putea ajuta să aflu unde l-a ascuns vrăjitoarea.

Vidma muntelui rămase un moment pe gînduri, după care spuse cu o voce gravă :

— Da, da. Am auzit vorbindu-se de prințul Hatt și știu și unde se află. Dar nu știu dacă tu vei reuși să îl aduci înapoi. El este încă sub puterea vrăjitoarei și a uitat de toate, și de tine și de copii. Mă întreb cum l-am putea salva. Eu nu sînt nici așa de bătrînă și nici așa de înțeleaptă ca să le știu pe toate. Însă pentru că te-ai purtat frumos cu mine și mi-ai spus „măicuță dragă“, o să încerc să te ajut cum pot.

— Ce bună ești, fi multumi prințesa. Ți voi rămîne recunoscătoare cît voi trăi.

— Nu te pripri cu mulțumirile, o preveni bătrîna vidmă, pentru că nu știu sigur dacă vei reuși să-l aduci înapoi. Eu nu ți-am promis să-ți găsesc bărbatul. Acum s-a făcut tîrziu, așa că vei înnopta la mine în seara asta. Mîine ți voi arăta drumul spre palatul vrăjitoarei.

A doua zi dimineată prințesa se pregăti de plecare. Fi multumi mătușii Herta, care îl chemă pe unul din stră-nepoții ei ca s-o însoțească pe prințesă. Era un spiriduș pitic cu o tichie mare roșie și cu o barbă lungă albă.

— Nu cred că noi două ne vom mai întîlni vreodată, fi spuse prințesei bătrîna vidmă. Și pentru că te-ai purtat frumos cu mine și mi-ai spus „măicuță dragă“, vreau să-ți dau ca amintire o pungă cu galbeni. Este o pungă fermecată : indiferent cîți galbeni ai scoate din ea, punga va rămîne mereu plină. Atîta timp cît o vei avea la tine, nu vei duce lipsă de nimic. Iar dacă ai norocul să-ți găsești bărbatul, darul meu ți va fi de mare folos. După aceea, fi ură prințesei drum bun și noroc.

Prințesa fi multumi bătrînei vidme pentru punga de bani, care era toată numai din mătase și fir de aur. Puse punga în buzunar și făcu o plecăciune de rămas bun. O porni apoi la drum, însoțită de piticul spiriduș. Străbătu astfel munți și cîmpii, dealuri și văi.

Cînd se întunecă de-a binelea, prințesa se simți atît de istovită încît nu mai putea face nici un pas. Tocmai cînd era gata să cadă jos răpusă de oboseală, spiridușul cel pitic îi făcu semn să se uite drept în față. Se uită prințesa

într-acolo și dădu cu ochii de un palat mare, impunător, cu multe turnuri. Simți în momentul acela cum prinde puteri ca să-și continue drumul. Atunci spiridușul își luă rămas bun, spunându-i :

— Eu te-am însoțit pînă aici, așa cum m-a rugat străbunica. În palatul acela locuiește vrăjitoarea pe care o cauți.

Își ridică apoi tichia cea roșie, făcu o plecăciune respectuos și plecă.

Prințesa se uită îndelung la palat, care avea ziduri înalte și groase, turnuri puternice și șiruri lungi de ferestre.

Acolo înăuntru se afla deci ascuns bărbatul ei. O să facă tot ce-i va sta în putință ca să-l salveze pe prințul Hatt, o va înfrunta chiar și pe vrăjitoare, de-ar fi s-o facă cu prețul vieții.

Își luă inima în dinți și intră în curtea palatului. Acolo dădu cu ochii de o femeie trupeșă și semeată, care veni spre ea. Prințesa înțelese imediat că ea trebuie să fie vrăjitoarea ; călca apăsător, avea un aer trufaș și respingător și era îmbrăcată într-o rochie roșie, țipătoare, cu broderie de aur.

— Cine ești tu și de unde vii ? o întreabă vrăjitoarea, privind-o cu niște ochi sfredelitori.

— Sînt o biată drumeată, răspunse prințesa. De zile întregi cutreier păduri și cîmpii, străbat dealuri și văi, și sînt frîntă de oboseală. Nu pot merge mai departe. Trebuie să-mi trag sufletul oleacă. Aș putea găsi oare de lucru aici la palat ?

Vrăjitoarea o străfulgeră cu privirea.

— Doar nu-ți închipui că o să-mi bat capul cu toate haimanalele care se abat pe aici, spuse ea ținnoasă. Dar-mite să mai și angajez o asemenea lepădătură ! Vezi-ți mai bine de drum și să nu te mai prind că pui piciorul în curtea palatului meu !

Prințesa fu cuprinsă de disperare auzind aceste cuvinte. Dar cu gândul era numai la prințul Hatt și de aceea nu se lăsă intimidată și răspunse iar :

— Nu voi trece peste voința ta și îți voi respecta dorința întocmai. Eu nu sînt de neam ales și n-am ce căuta într-un asemenea palat. Dar poate se găsește la curtea ta vreun cotlon pentru o biată pribeagă istovită. Nu voi rămîne decît cîteva zile, pînă mă pun iar pe picioare. Mă mulțumesc cu un ungher cît de mic, dacă-mi îngădui să rămîn.

Vrăjitoarea era cît pe-aci s-o refuze, dar îi veni între timp o idee care i se păru nemaipomenit de amuzantă.

— Dacă te mulțumești cu puțin, chicoti ea, atunci îți fac pe plac : vei dormi în... cotețul giștelor. Este locul cel mai potrivit pentru o gîscă așa ca tine. Odihnă plăcută și somn ușor !

După care vrăjitoarea se întoarse în palat. Rînjea în sine ea, gîndindu-se la ideea năstrușnică pe care o avusese. Parcă o și vedea pe pribeagă ghemuindu-se în cotețul acela murdar.

Dar n-ar mai fi rîs atîta vrăjitoarea dacă ar fi știut ce se petrecea de fapt în cotețul giștelor. De cum ajunsese la coteț, prințesa se puse pe treabă. Luă o mătură și deretică în fiecare colțișor. Nu era o treabă ușoară, deoarece cotețul era mare, ca să încapă tot cîrdul de giște. Iar pe lîngă asta, nu mai fusese curățat de multă vreme. Noroc

că prințesa era din cale-afară de harnică și după ce isprăvi de măturat, începu să spele și să frece scîndurile.

În scurt timp podeaua și pereții cotețului străluceau de curățenie. Atunci prințesa luă roata de tors și roata începu să toarcă un fir foarte fin de mătase și de aur. Apoi luă vîrtelnița și depănă firele, după care vîrtelnița se prefăcu în război de țesut și țesu niște ștergare din fir de aur și mătase. Cu aceste ștergare acoperi prințesa pereții cotețului, și pe dinăuntru și pe dinafară, încît luceau acum de-ți luau ochii.

În cele din urmă o doborî oboseala și se culcă prințesa în culcușul ei, din cotețul giștelor. Dar acum el era demn de o prințesă. Se trezi a doua zi dis-de-dimineată odihnită și dornică să se apuce de treabă. Își luă punga cu galbeni și plecă să cumpere mîncare și băutură. Mai cumpără și masă, scaune, farfurii și cupe de argint.

Din cele cumpărate prințesa găti o mulțime de bunătați ca pentru un ospaț împărătesc. Cînd totul fu gata, se duse la palat și ceru să o vadă pe împărăteasă.

Vrăjitoarea veni la ușă, arătîndu-se binevoitoare, deoarece aflase de la slujnice despre minunea care se petrecuse în cotețul giștelor. Dar nu voise să se înjosească pînă-ntr-atît, încît să se ducă ea însăși acolo, cu toate că murea de curiozitate.

Acum spera ca necunoscuta să o invite la petrecerea pe care auzise că o pregătise. Spre bucuria ei, chiar așa se întîmplă.

— Ai fost atît de bună cu mine și mi-ai oferit un adăpost pentru noapte, îi spuse prințesa. Aș vrea să-mi arăt

recunoștința invitându-te pe tine și pe prințul Hatt să fiți oaspeții mei diseară.

— Îți mulțumesc, rinji vrăjitoarea. Iubitul meu logodnic tocmai s-a întors zilele trecute din țări străine, unde a trecut prin mai multe încercări grele și nu și-a revenit încă. Visează tot timpul frunze cîntătoare și încăperi din adîncul pămîntului, și alte lucruri năstrușnice. Bineînțeles că îi dau în fiecare zi cîte o licoare pentru uitare, dar mai durează o săptămînă pînă va fi refăcut pe deplin. Și atunci vom putea sărbători nunta. Deocamdată el trebuie să stea în casă. Dar voi veni cu fiica mea vitregă, așa că vom fi tot trei la masă.

Prințesa se întristă auzind acestea. Dar făcu o plecăciune respectuoasă și se întoarse în cotețul gîstelor. Trebuia să găsească un mijloc de a-l întîlni pe prințul Hatt.

Îi veni între timp o idee și aștepta cu nerăbdare să o vadă pe vrăjitoare. Seara își făcu apariția vrăjitoarea însoțită de o fată palidă.

Masa era plină cu bucate gustoase așezate pe farfurii de argint, vin roșu în clondire de cristal și trufandale pe tipsii de aur. Se așezară la masă și invitatele se ospătară pe săturate. Prințesa era o gazdă foarte primitoare și făcea tot ce-i stătea în putință pentru ca oaspeții să se simtă bine. După ce mîncară și băură după pofța inimii, prințesa aduse roata de tors din aur care începu să toarcă singură un fir de mătase foarte fin. Și nu se opri din tors decît atunci cînd o opri prințesa.

Vrăjitoarea era uluită. Nu mai văzuse în viața ei așa o minune. O întrebă imediat pe necunoscută dacă nu-i dă ei roata de tors.

— Asta nu se poate, răspunse prințesa. Este mult prea prețioasă ca să renunț la ea.

— Atunci, o rugă vrăjitoarea, n-aș putea să o cumpăr ? Spune-mi cît costă, îți dau oricît îmi ceri.

— Nu, răspunse prințesa, eu nu vînd roți de tors. Dacă mă hotărâsc totuși să mă despart de această comoară, atunci nu o fac pentru bani.

— Ce-mi ceri în schimb ? întrebă vrăjitoarea.

— Am și eu o dorință, răspunse prințesa. Dar o să te superi cînd o să auzi, așa încît să nu mai vorbim despre asta.

— De ce să mă supăr ? strigă vrăjitoarea. Îți voi îndeplini dorința fără să mă tocmesc.

— Ei bine, spuse prințesa, pentru că ești atît de nerăbdătoare să afli, iată care este dorința mea : îți dau roata de tors numai cu o condiție ! Să mă lași să vorbesc cu prințul Hatt între patru ochi.

Vrăjitoarea îi aruncă necunoscutei o privire plină de răutate.

— Știam eu că nu o să-ți fie pe plac propunerea mea, spuse prințesa, prefăcîndu-se că nu-i pasă. Dar putem rămîne mai departe bune prietene.

Vrăjitoarea se gîndea însă cum să pună mîna pe roata de tors cea fermecată. O să-l adoarmă pe prinț cu o li-coare vrăjită. Așa că nu o va putea vedea și nici auzi pe această necunoscută.

— Ba da, sînt de acord, rînji vrăjitoarea cu dispreț. Îți voi îndeplini dorința și asta chiar acum.

În timp ce prințesa aștepta în fața palatului, vrăjitoarea luă o cupă și o umplu cu vin. Turnă apoi o băutură ador-

mitoare și amestecă bine. Se duse în odaia prințului și îi întinse cupa s-o bea. O chemă și pe fiica ei vitregă să ia cupa golită și să o ducă în încăperea alăturată.

— Să te ascunzi apoi în odaia prințului și să tragi cu urechea la tot ce-i va spune necunoscuta, îi porunci vrăjitoarea fiicei sale vitrege. Mîine dimineată să-mi spui tot ce-ai aflat, cuvînt cu cuvînt.

Fata promise să facă întocmai.

— Uite, dragul meu prinț Hatt, zîmbi mîeros vrăjitoarea cînd ajunse lîngă prinț, ți-am pregătit o băutură care o să te liniștească și o să-ți alunge gîndurile rele. O să scapi de închipuirile tale despre frunze cîntătoare și încăperi din adîncul pămîntului.

Prințul luă cupa și o goli dintr-o singură înghițitură. îi dădu apoi cupa fetei care o duse în încăperea alăturată. Apoi se strecură înapoi în odaie și se ascunse în ungherul cel mai întunecat. Prințul fu cuprins de un somn adînc și nu mai știu ce se petrece în jur.

Vrăjitoarea zîmbea în sinea ei. Se duse la prințesă și o invită să intre în odaie.

— Aici se află prințul, zîmbi ea cu răutate. Poți să rămîi să vorbești cu el cît dorești. Eu nu o să vă deranjez cîtuși de puțin !

Vrăjitoarea plecă, iar prințesa gîndea că rămîne singură cu bărbatul ei. Căzu în genunchi și îl îmbrățișă, spunîndu-i cît este de fericită că l-a găsit, în sfîrșit, după îndelungi căutări.

Dar prințul nu-i răspundea nimic, iar cînd se uită mai bine prințesa la el în semiîntunericul din odaie, observă că

el dormea dus. Atunci o cuprinse disperarea și începu să suspine :

— Prințule Hatt, prințule Hatt, mă vei putea ierta vreodată ?

După care începu să-i înșire greșelile pe care le făcuse ea, mai întâi atunci când aprinsese lumina, noaptea, ca să-l vadă cum arată și apoi atunci când nu reușise s-o împiedice pe sora lui mai mică să vină după el în pădure.

Dar cu toate rugămințile și suspinele ei, prințul nu răspundea nimic și dormea mai departe. Atunci prințesa începu să-și frângă mâinile de deznădejde și să povestească cu lacrimi în ochi cum cutreierase munții în lung și-n lat ca să-l găsească.

— Am străbătut păduri și cîmpii, am urcat munți înalți, povesti ea printre lacrimi. M-am încumetat să intru și în sălașul vidmelor munților ca să aflu unde ești.

Dar totul era în zadar. Prințul nu se trezea și nu auzise nimic, așa de puternică era băutura adormitoare pe care i-o dăduse vrăjitoarea.

Între timp, fata vitregă stătuse nemișcată în ungherul ei și auzise fiecare cuvînt, dar i se făcu milă de prințesă. Se hotărî să nu o trădeze pe biata femeie.

Cînd începu să se lumineze de ziuă, vrăjitoarea intră în odaia prințului. Și cînd văzu că-i reușise șiretlicul, nu mai putea de bucurie. Acum prințesa îi datora roata de tors și o și aduse imediat. Apoi vrăjitoarea o luă deoparte pe fiica ei vitregă și o întrebă ce spusese necunoscuta toată noaptea. Fata nu-i spuse însă decît că necunoscuta înșelase toată noaptea în fața prințului și plînsese tot timpul, sporovăind vrute și nevrute.

Vrăjitoarea luă roata de tors rînjind satisfăcută. Se duse în iatacul ei ascuns și începu să toarcă. Și pe cît de repede se răsucea firul pe fus, cu atît mai repede i se răsuceau ei gîndurile în cap.

Singura nefericită era prințesa. Rămase toată dimineața singură și plînse cu lacrimi grele.

Dar după-amiază își șterse ochii și încercă să pară veselă. Își luă punga cu galbeni și ieși să cumpere mîncare și vin.

Cînd ajunse acasă, se apucă să pregătească o mulțime de bunătăți, ca pentru un adevărat ospăț. După ce termină totul, se duse la palat și ceru să vorbească cu împărăteasa.

Vrăjitoarea apăru imediat, mulțumindu-i pentru petrecerea dată și arătînd foarte mulțumită. Aflase de la slujnice că se pregătea un nou praznic în cotețul giștelor și spera să fie din nou invitată de necunoscută. Poate mai avea și alte lucruri de preț.

— Ai fost atît de bună și ai apreciat umilele mele bucate, îi spuse prințesa. De aceea voiam să te rog să-mi faci din nou onoarea să fii invitata mea și diseară, împreună cu fiica ta vitregă.

— Îți mulțumesc pentru invitație, rînji vrăjitoarea, încîntată. O să venim cu dragă inimă.

Prințesa făcu o plecăciune și se întoarse în cotețul giștelor.

Nu peste multă vreme apăru și vrăjitoarea urmată de fata cea palidă la față. Prințesa le pofti înăuntru.

În cotețul giștelor masa era plină cu tot felul de bunătăți, care de care mai gustoase, puse pe farfuriile de argint,

vinul roșu în clondire de cristal, iar trufandalele, pe tipsii de aur. Prințesa era o gazdă deosebit de primitoare și făcu tot ce-i stătu în putință ca invitatele să se simtă bine.

După ce mîncară și băură pe săturate, prințesa scoase vîrtelnița de aur și o puse să depene firele și apoi să țeasă cele mai alese țesături de mătase și aur. Celor două invitate nu le venea să-și creadă ochilor cît de repede se rotea vîrtelnița. Și nu se opri din țesut decît atunci cînd îi făcu semn prințesa.

Vrăjitoarea rămase cu gura găscată. Roata de tors era ea bună, dar vîrtelnița asta era și mai grozavă, gîndi ea. O întrebă imediat pe necunoscută dacă nu vrea să-i dea ei vîrtelnița.

— Asta nu se poate, răspunse prințesa. Este mult prea de preț ca să mă despart de ea.

— Dar dacă ți-o cumpăr ? Spune-mi cît să-ți dau pe ea!

— Nu, vîrtelnița mea nu e de vînzare. Dacă ar fi să mă despart vreodată de o asemenea comoară, nu o voi face pentru bani.

— Atunci ce-mi ceri în schimb ? întrebă vrăjitoarea.

— Am și eu o dorință, mărturisi prințesa. Dar o să te superi cînd o să auzi, așa că să nu mai vorbim despre asta.

Vrăjitoarea înțelese ce voia să spună necunoscuta și o sfredeli cu privirea.

— Știam eu că așa se va întîmpla, spuse prințesa și se prefăcu că nu-i pasă. Nu-ți surîde propunerea mea și nu-i de mirare. Dar să nu mai vorbim despre asta și să rămînem prietene ca pînă acum.

Vrăjitoarea își făcuse însă o mică socoteală în minte și se hotărî să-i îndeplinească necunoscutei dorința. Avea

să procedeze la fel ca în ajun și o să-i dea prințului o băutură adormitoare. În felul acesta, el nu o va auzi și nici nu o va vedea pe necunoscută.

— Ba sînt de acord, spuse vrăjitoarea și rînji cu dispreț. Îți voi îndeplini dorința și asta chiar acum.

În timp ce prințesa aștepta în fața palatului, vrăjitoarea intră în palat, luă o cupă și o umplu cu vin. Turnă după aceea o fiertură de ierburi adormitoare și amestecă bine. Se duse apoi în odaia prințului și i-o dădu s-o bea.

— Tu să te ascunzi în odaia prințului și să tragi cu urechea la tot ce va spune necunoscuta, îi spuse vrăjitoarea fiicei vitrege. Mîine dimineață să-mi repeți cuvînt cu cuvînt tot ce a spus.

Fata promise să facă întocmai.

— Uite, dragul meu prinț Hatt, zîmbi mîeros vrăjitoarea cînd ajunse în camera lui, ți-am adus o băutură care o să te liniștească și o să-ți alunge coșmarurile despre frunze cîntătoare, încăperi din adîncul pămîntului și alte asemenea grozăvii.

Prințul luă cupa și o sorbi dintr-o singură înghițitură. Apoi i-o dădu fetei care o duse în încăperea alăturată. După aceea se strecură pe furiș în încăpere și se ascunse în ungherul cel mai întunecat. Prințul căzu toropit de somn.

Vrăjitoarea se bucura în sinea ei. Se duse la prințesă și o pofti să intre în cameră.

— Te las din nou singură cu prințul, spuse ea, zîbind cu răutate. Acum poți vorbi cu el cît dorești, eu nu o să vă deranjez cîtuși de puțin.

Vrăjitoarea ieși din cameră, iar prințesa crezu că a rămas singură cu bărbatul ei. Căzu în genunchi și îl îmbrățișă, declarându-i cât e de fericită că l-a găsit, în sfârșit.

Dar prințul nu spunea nimic, iar când se apropie de el în semiîntunericul care domnea în încăpere, observă că el era cufundat într-un somn adânc. Atunci prințesa începu să plîngă, deznădăjduită.

— Prințule Hatt, prințule Hatt, mă vei putea ierta vreodată ? suspină ea.

Înșiră din nou greșelile pe care le făcuse, atunci când aprinsese lumina ca să-l vadă cum arată și când nu reușise s-o împiedice pe sora lui mai mică să vină după el în pădure.

Dar în ciuda rugăminților și suspinelor ei, prințul nu răspundea nimic și dormea înainte. Prințesa începu să-și frîngă mîinile de disperare și să povestească printre lacrimi cum bătuse drumurile ca să-l găsească.

— Am cutreierat păduri și cîmpii, am urcat munți înalți, spuse ea printre lacrimi. M-am încumetat să intru și în sălașul vidmelor munților ca să aflu unde ești.

Dar totul era în zadar. Prințul nu se trezi și deci nu auzi nici un cuvînt. Așa de tare fusese băutura pregătită de vrăjitoare.

Fata vitregă a vrăjitoarei stătuse tot timpul în ungherul cel mai întunecat al camerei. Auzise fiecare cuvînt și îi era milă de prințesă. De aceea hotărî să nu o trădeze.

Cînd se crăpă de ziuă, vrăjitoarea intră în odaia prințului. Cînd văzu cum stau lucrurile se bucură în sinea ei. Acum prințesa îi datora vîrtelnița și se și duse să i-o aducă. Între timp, vrăjitoarea o chemă la ea pe fata vi-

tregă ca să afle ce spusese necunoscuta. Însă fata răspunse ca și data trecută că străina nu făcuse altceva decît să ingenuncheze în fața prințului Hatt și plînsese toată noaptea.

Vrăjitoarea era foarte mulțumită că pusese mîna și pe vîrtelniță. Și pe cît de repede se învîrteau firele de mătase și de aur pe vîrtelniță, cu atît mai repede i se învîrteau ei gîndurile cele rele.

Singura nefericită era prințesa. Rămase toată dimineața în cotețul giștelor și plînsese cu lacrimi grele.

Dar după-amiază își șterse ochii și încercă să pară veselă. Luă punga cu galbeni și se duse din nou după mîncare și băutură. Pregăti apoi o masă și mai bogată decît în serile dinainte. Dacă nu va reuși să vorbească cu prințul Hatt nici în seara aceasta, înseamnă că pierde și ultima speranță.

Cînd totul fu pregătit, se duse la palat și ceru să vorbească cu împărăteasa.

Vrăjitoarea sosi imediat și îi mulțumi pentru masa oferită în ajun. Se arătă foarte binevoitoare pentru că le auzise pe slujnice vorbind de praznicul pe care îl pregătise necunoscuta și spera să fie și ea invitată. Poate că străina mai avea lucruri de preț, în afară de roata de tors și de vîrtelniță.

— Ai fost atît de bună și mi-ai făcut onoarea să gusti bucatele mele, spuse prințesa. De aceea aș dori să te invit din nou la mine împreună cu fiica ta vitregă.

— Îți mulțumesc, rînji vrăjitoarea satisfăcută. O să venim negreșit. Prințesa făcu o plecăciune și se întoarse în cotețul strălucitor al giștelor.

Nu peste mult timp vrăjitoarea și fata cea palidă apărură la ușa necunoscutei. Prințesa le pofti să intre înăuntru.

Aici era masa pusă și o sumedenie de bucate erau așezate pe farfurii de argint, iar vinul roșu în clondire de cristal și trufandalele pe tipsii de aur. Prințesa era o gazdă foarte primitoare și făcu tot ce-i stătea în putință pentru ca invitatele sale să se simtă bine. După ce mîncară și băură pe săturate, ea luă punga cu galbeni și o întoarse cu gura în jos. Dintr-o dată începură să cadă o mulțime de galbeni de parcă punga era un izvor nesecat. Și galbenii continuau să se rostogolească fără încetare, formînd un morman din ce în ce mai mare pe podea. Atunci prințesa trebui să intervină pentru a opri ploaia de bani, pentru că altfel nu ar mai fi avut loc să treacă de atîta bănet.

Vrăjitoarea rămase cu gura căscată. Era ea mulțumită de roata de tors și de vîrtelniță, dar punga de galbeni, așa mică cum era, făcea cît amîndouă laolaltă. O întrebă de îndată pe necunoscută dacă nu voia să-i dea ei punga cu galbeni.

— Nu, este mult prea de preț ca să mă despart de ea, răspunse prințesa.

— Bine, atunci o cumpăr, insistă vrăjitoarea. Spune-mi cît costă.

— Nu, răspunse prințesa, punga cu galbeni nu este de vînzare. Iar dacă mă hotărăsc vreodată să mă despart de ea, nu o voi face pentru bani.

— Atunci ce dorești în schimb ? întrebă nerăbdătoare vrăjitoarea.

— Am și eu o dorință, răspunse prințesa. Dar o să te superi numai cînd o să auzi despre ce este vorba, așa că să nu mai vorbim despre asta.

Dar de astă dată vrăjitoarea era mai nerăbdătoare ca oricînd să capete punga cu galbeni.

— Înțeleg ce vrei, spuse ea. Îți voi îndeplini dorința chiar acum.

În timp ce prințesa o aștepta în fața palatului, vrăjitoarea intră în palat. Luă o cupă cu vin și turnă în ea o băutură din ierburi adormitoare și amestecă totul bine. Se duse cu băutura astfel pregătită în camera prințului. Fiica vitregă urma să ia cupa golită și să o ducă în camera alăturată,

— După aceea să te ascunzi în camera prințului și să tragi cu urechea la tot ce va spune necunoscuta, îi atrase vrăjitoarea atenția fiicei sale vitrege. Mîine dimineață să-mi spui tot ce ai auzit, cuvînt cu cuvînt !

Fata promise că va face întocmai.

— Dragul meu prinț Hatt, zîmbi mîeros vrăjitoarea, cînd ajunse la jilțul în care stătea prințul, ți-am adus o băutură care o să te liniștească și o să-ți alunge coșmarurile despre frunze cîntătoare, încăperi din adîncul pămîntului și alte asemenea prostii.

Prințul luă cupa și era gata s-o golească dintr-o singură înghițitură. Dar băgă de seamă că fata vitregă a vrăjitoarei îi făcea semn să nu bea. Înțelese pe dată că ea voia să-l prevină. Așa că se prefăcu doar că bea. Cupa rămăsese tot plină cînd i-o dădu fetei îndărăt.

* Fata vitregă duse cupa în odaia alăturată și se ascunse în colțul cel mai întunecat al încăperii.

Între timp, prințul se lăsă încet pe speteaza scaunului, ca și cum ar fi căzut toropit de somn.

Vrăjitoarea se bucură în sinea ei. Se duse la necunoscută și o pofti înăuntru.

— Te las din nou singură cu el, îi spuse ea. Poți să vorbești cu el cît dorești, eu nu o să vă deranjez !

Și plecă, iar prințesa, crezîndu-se singură cu bărbatul ei, căzu în genunchi și îl îmbrățișă. Începu să-i vorbească, arătîndu-i cît de fericită era că îl găsisese în sfîrșit.

Dar prințul nu răspundea nimic. Era atît de amețit de vrăjile și băuturile vrăjitoarei, încît nu își dădea seama cine era prințesa.

„— Despre ce vorbește ea oare ? se gîndea el. Cine ar putea fi oare femeia aceasta care are un glas atît de plăcut?”

Cînd văzu că prințul Hatt nu scoate nici un cuvînt, prințesa fu cuprinsă de disperare. Îl zgîlții puternic ca să-l trezească, bănuind că el doarme la fel de adînc ca și în nopțile trecute. Era atît de amărită și de deznădăjduită, încît izbucni în plîns :

— Prințule Hatt, suspină ea, prințule Hatt, o să mă poți ierta vreodată ?

Și începu din nou să înșire greșelile pe care le făcuse, atunci cînd aprinsese lumînarea ca să-l vadă cum arată, și atunci cînd nu reușise s-o împiedice pe sora lui mai mică să vină la el în pădure.

Cu toate rugămințile și suspinele ei, prințul nu spunea nimic. El ascultase tot ce povestise ea, dar nu înțelesese nimic.

După un timp însă, începură să i se limpezească gândurile. Își aminti de nevasta lui și de copii și de toate câte se întâmplaseră și de momentul despărțirii. Avea impresia că se trezește cu greu, după un vis lung și dureros, dar nu era în stare să scoată nici un cuvânt.

Prințesa începu să-și frîngă mâinile, povestind printre lacrimi cum bătuse drumurile ca să-l găsească.

— Am cutreierat păduri și câmpii, am urcat munți înalți, spuse ea plîngînd. M-am încumetat să intru și în sălașul vidmelor munților ca să aflu unde ești.

Cînd prințul înțelese cît suferise ea, simți cum i se înmoaie inima. Se ridică din jilț și o luă în brațe pe prințesă și o sărută. Și erau amîndoi atît de fericiți, încît uitară de toate suferințele prin care trecuseră și se lăsară în voia bucuriei de a fi din nou împreună.

Dar tocmai atunci, cînd uitaseră de toată lumea, auziră niște pași în întuneric. Era fata vitregă a vrăjitoarei. Prințesa se sperie, crezînd că fata o să-i dea de gol.

— Nu vă fie teamă, le spuse ea, n-am de gînd să vă trădez. Dimpotrivă, vreau să vă ajut. Să nu credeți că eu fac parte din familia vrăjitoarei sau că semăn cu ea. Tatăl meu era prinț ca și tine, prințele Hatt. Vrăjitoarea l-a vrăjit și pe el așa cum te-a vrăjit și pe tine. Dar el n-a mai îndurat și s-a prăpădit de supărare. De atunci eu am fost silită să locuiesc în palatul vrăjitoarei și să-i ascult poruncile. Și eu vreau să plec de aici. Dacă ne unim toți trei forțele, o să-i venim de hac cotoroanței.

Atît prințul cît și prințesa se liniștiră auzind acestea. Se retraseră cu toții într-un colț, ca să pună la cale răpunerea vrăjitoarei.

— Trebuie să știți, fi povățui fata, că singurul mijloc de a-i veni de hac unei asemenea scorpii este s-o opărim. Uitați cum o să facem : ne prefacem că nu s-a întâmplat nimic. Mîine dimineată o să vină vrăjitoarea să te întrebe, prințule Hatt, dacă vrei să faceți nunta curînd, iar tu să-i spui că ești de acord. Atunci ea o să-și invite toate rube-deniile la nunta voastră. Și pentru că ea mai știe că tu, prințesă, gătești ca nimeni alta din împărăția ei, o să te roage cu siguranță să îi spui cum trebuie fiartă carnea ca să fie cît mai fragedă.

— Dar la asta nu mă pricep, se sperie prințesa.

— N-are importanță, spuse fata cea palidă. Tu trebuie doar să-i răspunzi așa cum te învăț eu : „Eu știu că focul trebuie foarte bine încins, iar carnea lăsată să fiarbă în clocote pînă ce fundul cazanului devine albastru.“ Dacă voi doi faceți întocmai cum v-am sfătuit, de restul am eu grijă.

Prințul și prințesa îi mulțumiră din inimă fetei și îi promiseră să-i urmeze sfatul întocmai:

Cînd începu să se crape de ziuă, fata se strecură înapoi în ungherul ei întunecat, iar prințul Hatt se așeză din nou în jilt, lăsîndu-se încet pe spate, ca toropit de același somn greu. Prințesa se așeză în genunchi în fața lui, îi luă mîna într-a sa, pîrînd că se jeluiește, încercînd să-l facă să o asculte.

Tocmai atunci intră și vrăjitoarea în odaie și cînd văzu cum stau lucrurile, se bucură nespus. Acum prințesa îi datora punga cu galbeni și se duse imediat să o aducă. Vrăjitoarea îi făcu semn fiicei sale vitrege să-i spună ce vorbise necunoscuta. Fata răspunse ca și pînă atunci că

străina stătuse tot timpul îngenunchată în fața prințului Hatt și plînsese mult, vorbind de una singură vrute și nevrute.

Vrăjitoarea își frecă mîinile satisfăcută și primii bucurăsoasă punga cu galbeni. Se duse în iatacul ei ascuns și întoarse punga fermecată, din care începură să curgă galbenii care acoperiră odaia, în grămezi întregi. Și pe cît de plină era încăperea de galbeni, pe atît de plin era capul vrăjitoarei de gînduri rele.

Rămînînd așa dusă pe gînduri și auzind zornăitul galbenilor, vrăjitoarea avu o idee strălucită. Acum că era atît de bogată își putea permite să pregătească o nuntă strașnică și să-și invite toate rudele, pitici și uriași, zgripturoaice și zmei. Va avea pentru toți mîncare și băutură din belșug. Iar atîta timp cît va avea punga fermecată era sigură că nu va sărăci niciodată, oricît de mult ar cheltui.

Se duse degrabă în odaia prințului. Poate că se simțea destul de înzdrăvenit ca să se căsătorească.

— Dragul meu prinț Hatt, îi spuse ea drăgăstos, ce-ai zice să facem nunta săptămîna asta?

— Cum să nu? răspunse prințul înviorat. Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

Vrăjitoarea nu-și mai încăpea în piele de bucurie. „Am avut noroc din plin, chicoti ea. Alaltăieri am căpătat roata de tors. Ieri am obținut vîrtelnița, iar astăzi punga cu galbeni. Iată că am reușit să pun mîna și pe iubitul meu logodnic, ba unde mai pui că și cu consimțămîntul lui. Acum trebuie să dau sfoară-n țară și să încep pregătirile de nuntă.“

Trimise crainici în toate cele patru colțuri ale lumii, la răsărit și la apus, la miazăzi și la miazănoapte, ca să invite toate rudele, mai apropiate sau mai depărtate : o sută de spiriduși și de zmei, două sute de vrăjitoare și de zmeoaice și trei sute de vîrcolaci și dragoni. Dădu porunci slujitorilor din palat să fie totul gata în cel mai scurt timp și să se pregătească bucate din belșug.

Scoase în curte cazanul cel mare în care intrau optsprezece boi. Cel mai important era ca toată carnea să fie bine fiartă, pentru că din ea se preparau toate celelalte bucate.

După ce aprinse focul și puse cazanul cu carne la fiert, vrăjitoarea își aminti cît de fragedă fusese carnea gătită de femeia aceea necunoscută. Trimise dar după ea și o întrebă cum trebuie fiartă carnea ca să fie fragedă.

— Tu știi cu siguranță mai multe decît mine, răspunse prințesa. Dar eu știu din bătrîni că focul trebuie bine încins, iar carnea lăsată să fiarbă pînă ce fundul cazanului devine albastru.

Vrăjitoarea găsi că e un sfat bun și dădu poruncă să se întetească focul. În scurt timp apa începu să clocotească și să dea pe răscoale.

După o vreme, vrăjitoarea propti o scară lîngă uriașul cazan și o rugă pe necunoscută să urce ca să vadă dacă fundul cazanului devenise albastru. Fata vitregă a vrăjitoarei urma să țină scara. Prințesa urcă pe scară și se aplecă să vadă cum arată cazanul.

— Nu, spuse ea, fundul cazanului nu este încă albastru.

— Înseamnă că trebuie să mai punem lemne pe foc, fu de părere vrăjitoarea. Tu dă-te jos de pe scară.

Prințesa coborî și focul fu întesit. Apa fierbea în clocote.

Mai trecu o vreme și vrăjitoarea îl rugă pe prințul Hatt să se urce pe scară și să se uite dacă nu cumva fundul cazanului nu devenise albastru. Fiica vitregă a vrăjitoarei urma să-i țină scara și lui, să nu cadă.

Prințul urcă și se aplecă deasupra cazanului.

— Nu, spuse el, fundul cazanului nu este încă albastru.

— E de mirare totuși, spuse nedumerită vrăjitoarea, doar fierbe de mult și apa a dat în clocot de atâtea ori. Poate n-ai văzut tu bine. Coboară, scumpul meu prinț Hatt și lasă-mă pe mine să mă urc. Tu să ții însă bine de scară !

Prințul coborî, iar vrăjitoarea urcă îndirjită. Când ajunse sus, se aplecă nerăbdătoare peste cazan să vadă cum arăta fundul cazanului. Dar nu vedea decît apa clocotind, iar aburii o înecau. Se aplecă atunci și mai mult peste marginea cazanului ca să vadă mai bine.

Pe cînd se apleca vrăjitoarea, fiica ei vitregă ridică puțin scara iar vrăjitoarea își pierdu echilibrul și căzu în apă clocotită. Se auzi atunci un urlet înfricoșător de cumplit, după care totul se liniști dintr-o dată și nu se mai auzi nimic altceva decît apa clocotind ca mai înainte.

Fiica vitregă a vrăjitoarei, prințul și prințesa nu-i mai așteptară pe nuntași. Luară în grabă roata de tors cea fermecată, vîrtelnița fermecată și punga cu galbeni, apoi părăsiră de îndată palatul vrăjitoarei.

Merseră ei ce meraseră, iar cînd se lumineă de ziuă, văzură în fața lor un palat mare de aur, care strălucea în zorii dimineții. După ce ajunseră în curtea palatului,

zărîră în mijloc o tufă de alun, de unde se auzeau niște sunete minunate, ca de harpă. Prințesei începu să-i bată inima tare, pentru că ea recunoscuse pe loc trilurile celor trei frunze cîntătoare. Erau frunzele după care tînjise ea atît de mult și care o alinaseră cu cîntecul lor de atîtea ori în casa din adîncul pămîntului. Și nu mică le-a fost bucuria cînd le-au văzut pe cele trei surori ale prințului în fața tufei de alun. Alături de ele erau și cei trei copii ai lor, fetița și băieții. Toți curtenii și slujitorii prințului se adunaseră în curtea palatului, întîmpinîndu-i pe cei doi, ca împărat și împărăteasă.

Și așa au trăit ei mulți ani fericiți. Iar povestea prințului Hatt și a prințesei sale a făcut înconjurul lumii.

Dar la curtea împărătească a rămas de-a pururi tufa de alun cu cele trei frunze cîntătoare care trimiteau în jur triluri fermecate. Copiii se jucau toată ziua sub alun, iar cei vîrstnici se opreau și ei bucuroși, înainte de a se duce la treburile lor.

Chiar și astăzi, cînd ești foarte obosit sau ai vreo supărare, e de ajuns să astulți cîntecul frunzelor cîntătoare care sălășluiesc pe crengile tufei de alun, pentru ca apoi să te simți din nou vesel și lipsit de griji.

POVEȘTI ȘI SNOAVE POPULARE CHINEZE

(traduse de Li-Iu-giu)

Șoricelul de aur

UN MARE DEMNITAR avea o adevărată patimă pentru bani. Deși agonisise sume însemnate, totuși, tot timpul se plingea că nu-i ajung banii. De dimineața pînă seara își tot frămînta mîntea, încercînd să găsească noi și noi ter-tipuri pentru a agonisi cît mai mulți bani.

El era din cale-afară de calic și nu numai că storcea bani de la oamenii sărmani, dar căuta tot felul de pricini să ia bani și de la demnitari mai mici în rang decît el.

Într-o zi, din senin, i-a chemat pe toți supușii lui, spunîndu-le următoarele :

— Peste cîteva zile va fi ziua mea de naștere și am auzit că toți doriți să-mi faceți un dar, drept care îmi este foarte greu să vă refuz. Nu contează valoarea darului, totuși aș dori să vă aduc la cunoștință că anul acesta este o aniversare rotundă, împlinesc cincizeci de ani și că sînt născut în zodia șoarecelui. Așa că v-aș ruga, ca darul ce mi-l faceți să nu fie mai puțin de cincizeci liang¹.

Cînd a terminat de spus, a zîmbit pe sub mustață și a mai adăugat. Va fi, într-adevăr, un semn ce-mi va purta noroc !

¹ un liang = 50 g. argint.

Oamenii au ascultat, privind unul la celălalt, cu uimire și înghițind în sec. În cele din urmă însă, neavînd încotro, au trebuit să împrumute bani pentru darul marelui demnitar.

În districtul condus de acesta se afla pe atunci un om nespus de lingusitor. El a reținut foarte bine că demnitarul este născut în zodia șoarecelui și imediat s-a dus la magazinul de bijuterii și a comandat un șoricel de aur, pentru a-l dăruia sărbătoritului.

Cînd fu gata, lingusitorul îl luă și-l duse imediat demnitarului. Acesta, văzînd darul, a făcut ochii mari, examinînd obiectul cu bucurie. Văzînd reacția demnitarului, lingusitorul a spus :

— Dacă cumva, din întîmplare, se ivește un post mai bun, v-aș ruga să vă gîndiți și la mine, sluga dumneavoastră supusă !

Demnitarul i-a luat repede vorba din gură :

— Bineînțeles, bineînțeles ! Dar trebuie să-ți spun că de la ziua mea vor mai trece încă zece zile și va fi ziua soției mele. .

Lingusitorul a înțeles repede și a spus :

— Am să-i dăruiesc și soției dumneavoastră un șoricel de aur, ca să fie o pereche.

Dar de data aceasta demnitarul nu s-a arătat deloc mulțumit, ci, clătînd capul întruna, spuse :

— Nu, nu, soția mea nu este născută în zodia șoarecelui, ci în zodia bivolului ! Dacă ai de gînd să-i aduci un cadou, atunci dăruiește-i un bivol din aur !

Lingusitorului, auzind astfel de dorințe, i s-a încleștat gura și n-a mai putut scoate o vorbă.

Merg eu, personal

UN FOARTE BUN prieten al boierului avea nevoie de un bou pentru o zi. A scris un bilețel și l-a trimis pe un om la boier, ca să-i împrumute boul cerut.

În casa boierului era o petrecere. Stăpînul casei, deși nu cunoștea literele, adică hieroglificele, totuși, în fața oaspeților, a vrut să demonstreze că este foarte învățat. Primi așadar biletul și se prefăcu că-l citește, apoi încuviință din cap și spuse către trimis așa :

— Am luat cunoștință de cele scrise, peste puțin timp voi veni eu personal !

Un învățat

UN ȚĂRAN ÎMBOGĂȚIT de curînd era analfabet. Într-o zi a plecat pe corabie la niște rude, să le facă o vizită. În corabie, alături de el stătea un învățăcel. Tînărul citea cufundat o carte. Țăranul parvenit, plictisindu-se și totodată vrînd să arate că știe și el hieroglificele, a scos de la piept o carte și foarte atent a început să citească. După un timp, tînărul încearcă să intre în vorbă cu el :

— Frate dragă, ce studiezi ?

— Istoria celor trei regate, răspunse îmbogățitul.

Învățăcelul bufni în rîs fără voia lui.

— Vai, dar citești cu cartea invers, domnule !

Grăbit, bogătașul a răspuns :

— Intenționat țin cartea în poziția asta, ca să puteți citi și dumneavoastră. Atunci tînărul se apropie mai mult

de carte și aruncînd o privire asupra conținutului întrebă uimit :

— Bine, dar acesta este un almanah-zodiac.

— Da, da, ai dreptate, răspunse îmbogățitul, vreau să știu dacă mergînd astăzi la drum am să am sau nu noroc.

Învățăcelul mai citi două-trei rînduri, apoi, nemaiputînd să se abțină, a izbucnit în hohote de rîs :

— Ce zodiac vechi, este de-acum doi ani !

Nu știa să amestece tușul

FIUL UNEI FAMILII înstărite, renumit în sat pentru lenea sa, în afară de cititul cărților, nu știa să facă absolut nimic. Învăța ca un papagal totul pe dinafară, dar nu înțelegea ce rost are fiecare frază și întimplare din carte.

Ajunse, în fine, la vîrsta cînd trebuia să-și susțină examenele în oraș. Tatăl avea mare încredere în cunoștințele fiului, crezînd că numai el merita primul loc. În ziua cînd s-au afișat rezultatele, spre uimirea tatălui, fiul său nu se afla pe lista celor trecuți. Mîniat din cale-afară, bătrînul bogătaş s-a dus la primăria orașului și i-a chemat pe toți dregătorii examinatori, certîndu-i.

— Cum s-a întîmplat că tocmai fiul meu să nu fie admis la examene ?

Examinatorii aveau multe argumente, dar nu aveau cui să vorbească, așa că au scos teza fiului și au arătat-o bogătaşului.

— Noi n-am putut înțelege nimic din ce scrie în teză, au explicat ei.

Bogătașul luă teza, dar nu văzu nimic, doar din loc în loc urme de hieroglife și pete de tuș. S-a întors acasă și, foarte dezamăgit, întreabă pe fiul său :

— Cum de ai putut scrie în așa hal, încît nu se poate desluși mai nimic ?

— Nu te supără, tată dragă, răspunse fiul, dar în sala de examen nimeni nu a vrut să vină să-mi amestece tușul, și atunci, neavînd încotro, am pus apa în tușieră și am început să scriu tot ce am știut.

Cum se scrie hieroglifa

DEMULT, DEMULT, TRĂIA într-un cătun un moșier. Deși era foarte înstărit, totuși, nu cunoștea o iotă de carte. Acest bogătaș avea un fecior. Oamenii de vază din sat i-au dat sfaturi moșierului să caute un dascăl pentru fiul său, ca să-l învețe să scrie hieroglifile.

Moșierul s-a gîndit o vreme, apoi a început să caute un dascăl, considerînd că fiul e bine să cunoască scrierea. După o perioadă de timp, a găsit un dascăl bătrîn, s-a tocmnit cu el și apoi s-au înțeles să vină acasă la moșier să-l învețe pe fiul său să scrie. Bătrînul dascăl s-a gîndit să-și înceapă orele cu ce este mai ușor, ca să nu-l sperie pe bietul băiat de la început. L-a învățat pe copil să țină pensula în mînă și a tras apoi o linie orizontală, spunîndu-i băiatului că aceasta semnifică cifra 1. A tras încă o linie, explicîndu-i că asta este cifra 3. Fiului i-a părut totul foarte ușor și nespus de mulțumit a aruncat pensula din mînă, alergînd la tatăl său.

— Am învățat, am învățat, n-am știut că este atât de ușor să scrii hieroglife. Tată dragă, eu zic că ar fi bine să-l trimiți pe bătrînul dascăl acasă, de ce să stea la noi, să ne mănince mîncarea și apoi să-i mai și plătim, din moment ce nu mai avem nevoie de el.

Bucuria bogătașului fu și mai mare decît a fiului, așa că pe loc îl concedie pe bătrînul dascăl.

A trecut un timp și nimeni n-a mai pomenit de învățătură. Într-o zi, stăpînul casei a vrut să invite un prieten cu numele Wan ¹ și a trimis pe unul din slujitori la fiul său, să-l roage să se scoale mai devreme în acea dimineață, pentru a scrie o invitație prietenului său Wan.

A doua zi, s-a sculat și bătrînul mai devreme, curios fiind cum va scrie fiul său invitația. A băut ceaiul, a fumat o țigară, a mai așteptat pînă ce soarele a trecut de prînz, dar fiul nu apărea cu invitația. Curios, bătrînul a trimis un slujitor să-l grăbească puțin pe fiul său. Slujitorul s-a întors și l-a înștiințat pe bătrîn că fiul scrie de zor. Nemaî-avînd răbdare, s-a dus el personal. Văzînd însă că fiul scrie pe jos, înșirînd o sumedenie de linii pe hîrtie, a spus :

— Hai, fiule, grăbește-te puțin !

Atunci copilul s-a înfuriat și a răspuns :

— Tată dragă, tu nu știi cît este de greu să scrii și mai și vorbești ! Iar prietenul ăsta al tău, ce naiba și-a ales un nume de familie atât de greoi. Nu putea să se cheme Bai (adică 100) sau Qian (adică 1 000) ! M-am sculat cu noaptea în cap, dar pînă acum abia am ajuns la 500 !

¹ Numele Wan se pronunță la fel ca cifra 10.000.

UN OM MILOSTIV hoinărea pe ulița tirgului. Tot mergînd el agale s-a întîlnit cu un negustor de pește. Acesta ținea în cobiliță două coșuri. Fiecare coș era umplut jumătate cu apă, jumătate cu pește. Peștii erau prinși din rîu, iar acum înotau înghesuiți în apă puțină. Milostivul, privind peștii, oftă, apoi spuse :

— Sărmanii, așa de vioi și așa de frumos înoată, dar de-ar ști ce-i așteaptă... O tigaie plină de untdelemn încins... Vai, ce soartă au sărmanii !

— Măi frate negustor, zise milostivul, hai vinde-mi-mie mai ieftin, n-ai vrea ? Îmi este tare milă de ei ; aș vrea să le dau drumul înapoi în apă.

Vinzătorul, auzind ce spune și gîndindu-se puțin, a încuviințat să-i vîndă cu jumătate preț cei mai mari pești din coșurile lui.

Acest om „milostiv“ ținînd peștele în mînă, a plecat pe malul rîului, s-a învîrtit mult timp, apoi s-a întors cu ei acasă.

Seara, în timpul cinei, cuscruul lui a venit să-și vadă fata și nu mică i-a fost mirarea cînd pe masă a văzut pește prăjit. Atunci cuscruul a întrebat :

— Nu înțeleg, știam că tu cumperi peștii pentru a le da drumul în apă, nu pentru a-i mîncea !

Milostivul nici măcar nu așteptă ca să termine cuscruul ce avea de spus și-i răspunse :

— E adevărat, însă eu dau drumul doar peștilor vii, iar ce vezi tu în farfurie sînt pești morți, cum să le mai dau drumul ?

DEMULT, DEMULT, TRĂIA un bucătar. Într-o zi, după ce s-a întors acasă de la lucru, la han, a început să discute cu soţia sa ce mâncare să facă şi pînă la urmă au hotărît să prepare *jiaozi*, un fel de colţunaşi cu carne.

Soţia sa a cumpărat o jumătate de kilogram de carne. După ce s-a întors, a dat carnea soţului, iar el s-a dus la bucătărie s-o prepare. Îndată ce-a luat carnea, a tăiat repede o jumătate din ea, iar restul l-a băgat pe furiş în sîn. Soţia lui tocmai intra în bucătărie şi observîndu-l l-a ocărit :

— Om neisprăvit şi afurisit ce eşti ! Este carnea noastră, noi am cumpărat-o, dar la ce-ţi trebuie s-o ascunzi în sîn ? !

El răspunse înfiorat :

— Vai, am făcut-o din obişnuinţă...

Seiful închis

A FOST ODATA un om care-şi închidea banii într-un seif, iar atunci cînd pleca din casă îşi spunea liniştit : „Nimeni nu-mi va putea fura vreodată banii de-aici”.

Într-o zi omul nostru era la han şi bea vin. Deodată, vecinul lui veni foarte neliniştit şi grăbit şi-i spuse înspăimîntat :

— Tu bei aici nepăsător, iar seiful tău a fost furat !

El îşi ridică încet capul şi-l privi îngăduitor pe vecinul căruia i-a spus cu mare siguranţă de sine :

— Te rog, nu te mai agita atîta, chiar dacă l-or fi furat nu mi-e frică : cheia, cheia seifului se află aici, în buzunarul meu !

Nu poate fi pierdut

ODATĂ UN OM a luat bani și un sac și-a pornit în tîrg să cumpere orez pentru casă. Nu se știe însă prin ce împrejurare a pierdut sacul.

Cînd s-a întors acasă i-a spus soției :

— Astăzi tîrgul era așa de aglomerat, oamenii se împingeau atît unul în altul, încît foarte mulți și-au pierdut sacul pentru cumpărături.

Soția l-a ascultat încercînd să afle apoi unde e și sacul lui.

— Oare nu l-ai pierdut și tu ?

— Cine nu l-ar fi pierdut ? răspunde el de parcă nu era vorba despre el.

— Dar banii ? Unde sînt banii noștri pentru orez ? zise soția îngrijorată.

Tare mîndru, omul i-a răspuns la fel de liniștit :

— Ia stai cuminte, asta nu are nici o importanță. Eu i-am legat strîns într-un colț al sacului, așa că niciodată nu se pot pierde.

La frizerie

ÎNTR-O ZI, Afenti ¹ a pus pe el o haină mai veche și ruptă, și a plecat la frizerie. Acel frizer era, se vede treaba,

¹ Un fel de Păcală.

începător în meserie, căci i-a crestat pielea capului în mai multe locuri. Înpăimîntat și neavînd încotro i-a pus re-pede comprese cu vată. Afenti s-a ridicat nemulțumit și s-a privit în oglindă, spunîndu-i :

— Omule, tu ești un adevărat maestru în arta tunsului. Iată pe jumătate din capul meu tu ai semănat bumbac ; lasă, te rog, cealaltă jumătate s-o semăn cu susan, cînd mă întorc acasă.

Spunînd astfel, Afenti a ieșit grăbit și supărat pe ușă.

Veșmintele la masă

ODATĂ AFENTI s-a dus la o petrecere îmbrăcat cu o haină ponosită și nespălată. Gazda, îndată ce l-a văzut, i-a strigat revoltată :

— Hei, tu, îmbrăcat atît de urît, ai îndrăznit să vii așa la petrecerea mea ? Zicînd astfel l-a dat pe ușă afară.

Afenti s-a întors în fugă acasă și a rugat pe un vecin să-i împrumute o haină nouă, iar pe cap și-a înfășurat un turban frumos. Cum termină să se gătească el plecă din nou la petrecere. Văzîndu-l, gazda imediat l-a poftit în camera oaspeților de vază și i-a spus curtenitoare :

— Te rog să servești, dragul meu prieten !

Afenti și-a apropiat mîneca hainei de farfurie și i-a spus încet :

— Hai, mîncă te rog, haina mea !

Văzîndu-l ce face, gazda a rămas foarte uimită și l-a întrebat ce înseamnă toate acestea.

Afenti i-a răspuns, surizînd :

— Dacă dumneavoastră ați preferat haina mea nouă la masă și nu pe mine, atunci să invităm haina cea nouă la acest ospăț ales.

Cum te ascunzi de hoți

INTR-O ZI în casa lui Afenti au venit hoții. Speriat, Afenti s-a ascuns iute într-un cufăr. Hoții au răscolit prin toate camerele, dar n-au găsit nimic de luat. Au deschis apoi cufărul și l-au zărit pe Afenti. Atunci hoții l-au întrebat mirați !

— Bine ! Dar tu ce faci în cufăr ?

— Of, cum să vă spun ! În casa mea nu se află lucruri care v-ar putea interesa și mi-a fost atât de rușine, încît m-am ascuns în acest cufăr, a răspuns Afenti, prefăcîndu-se rușinat.

Mutarea

INTR-O NOAPTE în casa lui Afenti s-au furișat niște hoți.

Abia au ieșit din curte hoții cînd Afenti, încet, încet, i-a urmat cu două bagaje în mîini. Hoții nu le furaseră, fiind lucruri neînsemnate, dar zărindu-l pe urmele lor un hoț s-a apropiat și l-a întrebat :

— Bună, Afenti, dar unde te duci în miezul nopții ?

Afenti se uită adînc în ochii lui și-a răspuns :

— Multe zile în șir n-am găsit cal sau măgar să mă mut, dar acum, datorită vouă, am reușit, în sfârșit, să mă mut la cineva.

Unde merge acest drum ?

INTR-O SEARĂ, un sclav trecea pe lângă poarta lui Maolazhedin și s-a gândit să-l întrebe pe acest atotștiutor, unde merge drumul pe care călca el.

— De cînd mă știu eu ; acest drum a stat numai aici, nu a plecat nicăieri, dar noi mergem pe el !

El are mai multă dreptate decît tine

MAI DEMULT ERAU doi frați care s-au dus la primărie să se judece pentru pămînt și avere. Fratele mai mare i-a dus primarului trei kilograme de argint și l-a rugat să-l ajute în cîștigarea procesului. Judecătorul i-a promis că o să-l ajute. Despre acest lucru a aflat fratele mai mic, care s-a dus repede la primărie și i-a dus pe ascuns primarului cinci kilograme de argint, rugîndu-l să-i facă dreptate, în cîștigarea procesului. Primarul i-a promis și acestuia că o să-l ajute.

Cînd a avut loc procesul, primarul le-a pus fiecăruia dintre ei numai cîteva întrebări, apoi a poruncit să fie bătut fratele mai mare.

Înspăimîntat, acesta a ridicat imediat trei degete și-a strigat :

— Boierule, eu am dreptate, mie mi se cuvine pămîntul !

— Cum, tu ai dreptate ? Primarul a ridicat numaidécît cinci degete și a țipat sentențios :

— Fratele tău mai mic are mai multă dreptate decît tine... Lui i se cuvine pămîntul și toată averea, pentru care vă judecați.

Toate vorbele sînt adevărate

CA SĂ ARATE cît de mult îl interesează viața supușilor săi, împăratul s-a dus într-o zi acasă la Afenti. După ce a intrat în casă, împăratul spuse :

— Du-mă să vizitez pămîntul pe care-l muncești tu.

— Care pămînt ? Tòt ceea ce se vede este al bogătașului.

— Arată-mi grînele ! Unde ții tu grînele, nu ai hambar ?

— Toate grînele sînt duse la Curte, înălțimea ta.

— Casa ta de ce nu are acoperiș ?

— Marea Familie a avut nevoie de el și l-a scos.

— Dar mobila din camera ta unde e ?

— Cîte una, cîte una s-au mutat la casa bogatului.

— Unde ți-e fiul ?

— A fost omorît de demnitarul districtului...

— Dar nevasta ?

— S-a ascuns, îi e frică să nu cumva s-o chemați la nuntă.

— Tu, supusul meu, cum poți rosti numai minciuni ? spuse împăratul minios din cale-afară.

— O, nu, toate vorbele mele sînt adevărate, spuse Afenti, dacă erau minciuni, atunci de ce te-ai fi înfuriat atît de rău ? !

Turta pictată

TRĂIAU ODATA DOI bogătași zgîrciți, care semănau atît de mult între ei încît au devenit și frați de cruce.

Într-o zi fratele mai mic trebuind să plece la un drum mai lung, pentru negustorie, s-a gîndit să treacă pe la fratele mai mare să-și ia rămas bun. A luat cu el un coș frumos împletit din coceni de porumb, pentru a i-l face cadou fratelui, la despărțire. În casa fratelui mai mare nu o găsi decît pe cumnată, căreia îi zise :

— Vai, cumnată dragă, curînd am să plec la un drum lung, așa că astăzi am venit la voi ca să-mi iau rămas bun de la tine și de la fratele mai mare. Îmi cer scuze însă că neștiind ce vă trebuie, v-am adus o mîncă atenție în semn de despărțire : un coș și vă rog frumos să-l primiți cu toată bucuria.

Nevasta bogătașului privind la coșul împletit din coceni de porumb se gîndea în sinea ei : „Ce fel de om o mai fi și ăsta, de face asemenea daruri“, dar din gură rosti cele mai alese cuvinte :

— Vai, frățioare, să cheltuiești atîția bani pentru noi, doar sîntem rude ? ! Aș vrea să-ți mulțumesc în locul fra-

telui tău, care, regret că nu este azi acasă, să-ți mulțumească pentru cadoul frumos ce ni l-ai făcut...

Cumnata se gîndea însă în sinea ei, : „Indiferent ce mi-a adus, după tradiție, dar și în virtutea politeții eu trebuie să-l opresc la masă. Dar cu ce să-l tratez ?” După ce chibzui un timp își zise : „Ah, am găsit soluția !” și bucuroasă, cu glas tare, spuse cumnatului :

— O, frățiorule, de astăzi ne despărțim și nu se știe cînd ne vom mai revedea, așa că te rog, nu pleca și fă-mi plăcerea de a rămîne la masă, chiar dacă fratele tău nu este acasă ; nu mă poți refuza, nu-i așa ?

Nu așteptă răspunsul omului și așază repede masa, punînd două perechi de bețișoare, două farfurii, iar în mijlocul mesci un platou mare. Scoase apoi o pensulă și o hîrtie și pictă în tuș o turtă mare rotundă, cu mult susan.

— Te rog, frate, spuse cumnata, servește cît e caldă și proaspătă, dacă se răcește nu va mai fi atît de gustoasă.

— Da, cumnată, spuse frățiorul, am să servesc cu plăcere.

Fratele se preface că mănîncă, și duce bețișoarele la gură și mestecă, savurînd gustul turtei cu susan.

După un timp păru că s-a săturat, s-a ridicat de la masă și-a plecat, luîndu-și rămas bun de la cumnată.

N-a trecut mult timp și s-a întors stăpînul casei. Soția l-a întîmpinat și i-a spus repede bărbatului :

— Ghici cine a trecut astăzi pe la noi ? Fratele tău, care a venit să-și ia rămas bun de la noi și bineînțeles nu a venit cu mîna goală, a adus și un coș de porumb împletit. Cum a terminat de spus i-a și arătat bărbatului darul primit de la fratele lui de cruce.

— Vai, nevastă, fratele a adus un cadou, tu nu l-ai oprit la masă ?

— Cum de nu, l-am omenit cum se cuvine.

— Ce-ați mâncat ?

— Turtă, vezi bine, hai să-ți arăt !

Soțul s-a dus repede la masă și văzînd turtă pictată în farfurie, a oftat adînc, zicînd :

— Dacă eram eu acasă nu-i dădeam o turtă atît de mare și atît de frumoasă, în semn de despărțire !

Zgîrcitul și cei trei calici

UN ZGÎRCIT AVEA trei fete. Cînd acestea ajunseră la vîrsta măritîșului, zgîrcitul căută cîte un soț pentru fiecare din el, alegîndu-i tot dintre zgîrciții satului.

În apropierea zilei sale de naștere, zgîrcitul îi adună pe gineri și le spuse cu voce prefăcută :

— Copiii mei, nu cheltuiți bani mulți pe darurile ce aveți a mi le face peste cîteva zile. Mai degrabă aduceți-mi fiecare cîte o damigeană cu vin, iar eu voi fi foarte mulțumit.

Neavînd cum să refuze, ginerii au încuviințat cu respect, apoi au plecat. Pe drum, ginerele cel mare gîndea însă cam așa : „Damigeana cea mare, pe care trebuie s-o dau socrului, costă o mulțime de bani, iar dacă o voi umple și cu vin, să vezi atunci cheltuială ! Dar dacă și ceilalți doi gineri vor veni cu damigene cu vin, ca să scap de cheltu-

ială, ce-ar fi s-o umplu cu apă ?" Zis și făcut ! N-avea de unde să afle însă că și confrății săi mai mici au gândit la fel.

La sărbătoare, zgîrcitul s-a sculat dis-de-dimineață și și-a pregătit un butoi mare pentru vinul ce va fi adus de către cei trei gineri ai săi. Tot pregătindu-l și uitîndu-se la butoi gîndea : „Dacă aici nu pun nici măcar o picătură de vin, ginerii mei își vor închipui că sînt așa de zgîrcit, încît de ziua mea beau băutură numai de la ei. Dar ca să iau vin trebuie să scot bani și să cumpăr, lucru ce nu-mi este deloc pe plac. Așa că mai bine pun în butoi o găleată cu apă rece de la fîntînă, că la atîta vin cît or să aducă ei n-o să se cunoască.

Iată că ginerii nu întîrziară să se arate, fiecare ținînd în mînă cîte o damigeană de vin, darul către socrul lor cel drag. Acesta, zîmbind, îi primește pe cei trei, care nu mai conțineau lăudîndu-și fiecare băutura. Ginerele cel mare începu primul.

— Vinul meu este nemaipomenit, iar aroma lui se simte de la trei kilometri, dacă bei un pahar și fugi trei kilometri încă îi mai simți aroma.

Ginerele mijlociu, se semețea și el spunînd :

— Ce am adus eu este mult mai bun, și se cheamă „nu poți bea mai mult de un pahar !" Dacă cumva te-ncumești a bea mai mult cazi mort de beat.

Mezinul, la rîndul său, spuse :

— Ce vă tot lăudați cu așa-zisa voastră băutură ? Vinul pe care l-am adus eu este într-adevăr băutură bună. Numai dacă-l miroși te-mbeți, darmite să-l mai și bei.

Zgîrcitul nu mai putea de bucurie. Porunci argatului să pună vinul adus de gineri în butoiul cel gata pregătit. S-au așezat apoi cu toții la masă ridicînd paharele. Sărbătoritul a sorbit o înghițitură, dar i s-a părut fără nici un fel de gust. A înghițit însă în sec, gîndindu-se că din cauza găleții lui de apă i s-a stricat vinul și, neavînd de ales, bău mai departe, spunînd :

— Ah, bună băutură ! Iar ginerii încuviințau sorbind și ei, pahar după pahar.

Slujitorul casei nesimțînd nici un fel de miros se tot întreba : „Ce fel de băutură bună o mai fi și asta fără nici un miros ?“ Așa că luă cu o jumătate de tărtăcuță vin, sorbi, apoi scuipă, spunînd înciudat : „Ce familie zgîrcită ! Și-n zi de sărbătoare se bea apă rece și se strigă că-i cel mai bun vin !“

Pielea de Tigru

ERA CÎNDVA UN om rău și atît de avar, încît nu era lubit de nimeni, în afara fiului său. Într-o zi, pe cînd se plimba prin pădure, un tigru l-a prins în gheare. Văzînd cum tigrul l-a înșfăcat pe tatăl său, fiul a luat repede un arc și săgeți și a alergat pe urma lor.

Cînd era pe punctul de a ochi, fiul auzi strigătul răgușit al tatălui său :

— Mai jos, mai jos, ocheste la picioarele tigrului, nu cumva să-i strici pielea. Eu o doresc întreagă !

Pentru nimic în lume nu dau mai mult de-o jumătate de ban !

DEMULT, DEMULT, TRĂIA un om atât de bogat, încît nimeni nu ştia sigur cîtă avere avea. Într-o zi bogătaşul a plecat cu fiul său la tîrg după cumpărături. Cînd erau pe punctul de a se întoarce acasă a pornit o pleaie torenţială. Apa rîului a crescut foarte mult, iar bogătaşul nu s-a îndurat să tocmească un barcagiu să-l treacă rîul şi-a hotărît să-l treacă pe picioarele lui.

Cînd a ajuns la jumătate, la mijlocul rîului, apa crescuse atât de mult, încît a venit un puhoi şi l-a luat pe neaşteptate. Fiul său s-a speriat tare şi pe loc s-a hotărît să angajeze un barcagiu pentru a salva viaţa tatălui aflat în pericol.

Bătrînul, dus de apă, deşi cu sufletul la gură de spaimă, striga din răputeri :

— Să nu dai barcagiului mai mult de o jumătate de ban, pentru că jumătate din rîu l-am trecut pe picioarele mele !

Supa de iepure

UN PRIETEN AL lui Afenti s-a întors de la o vînătoare şi i-a adus şi lui un iepure. Afenti s-a bucurat foarte tare, a luat iepurele şi l-a gătit. L-a invitat apoi pe prieten la cină.

După o săptămînă, vreo cinci oameni s-au întilnit şi, auzind de ospăţul lui Afenti, au vrut să-l cunoască. Ei s-au

— dus grăbiți să-l caute, iar Afenti i-a întrebat, auzindu-i bătînd în poartă :

— Cine sînteți voi ?

— Noi sîntem prietenii prietenului care ți-a adus iepurele ! Am vrea să te cunoaștem...

— A, bine, bine ! poștiți !

Afenti i-a servit pe noii prieteni doar cu supă de iepure.

După încă o săptămînă, au venit la ușa lui Afenti vreo nouă oameni. Afenti i-a întrebat și pe aceștia cine sînt, iar ei au răspuns :

— Noi sîntem prietenii prietenilor prietenului care ți-a adus iepurele acum cîțva timp în urmă.

— Foarte bine, foarte bine, poștiți !

Afenti, politicos, i-a invitat pe musafiri în cameră, iar după puțin timp le-a adus o oală plină cu un lichid tulbure, de o culoare greu de ghicit.

— Ce poate fi asta ? s-au mirat musafirii.

— Asta ? Asta este supa supelor supei făcută de mine din iepurele adus de cel mai bun prieten al meu...

CUPRINS

POVEȘTI ȘI BASME POPULARE ROMÂNEȘTI 5

POVEȘTI POPULARE DOBROGENE (culese și prelucrate de A. Păunovici) 42

BASME POPULARE TURCEȘTI (reinvestite de Agiebék Baubek) 70

POVEȘTI SLOVACE DE PAVOL BUJTÁR (traduse de Zetocha Albina-Maria și Zetocha Andrei) 98

POVEȘTI POPULARE FRANCEZE (reinvestite de George Ricus) 128

BASME POPULARE SIBERIENE (HAKASE) (reinvestite de George Sînpetrea) 157

BASM POPULAR SUEDEZ (reinvestit de Cornelia Ilie) 170

POVEȘTI ȘI SNOAVE POPULARE CHINEZE (traduse de Li-lu-giu) 220

Lector PĂSĂRIN GEORGETA
Tehnoredactor GOSAV CONSTANTIN

Bun de tipar 7.IX.1984

Apărut 1984

Coli de tipar 7,5

Comanda nr. 40 196
Combinatul poligrafic „Casa Științei”
Piața Științei nr. 1, București,
Republica Socialistă România